

Број/Број: 03/10-50-19-134-20/15
Сарајево/Sarajevo, 30.09.2015.

Истраживање број: 207

Врста истраживања: **KOMP** - komparativni pregled

PROPISI O SUDSKIM I TUŽILAČKIM VIJEĆIMA/SAVJETIMA

Pripremili:
Nihada Jeleč
Aleksandar Mičić
Sena Bajraktarević
Aida Osmanović

Deskriptor: pravosuđe

Istraživanje je namijenjeno poslanicima i delegatima, koji mogu postaviti dodatna pitanja, sugestije i komentare na email adresu: istrazivacki.sektor@parlament.ba.

Javnost Bosne i Hercegovine može komentirati radove, ali Istraživački sektor nema mogućnost da odgovara na komentare i diskutira o istraživanju.

Informacije navedene u sadržaju istraživanja važeće su u trenutku pripreme istraživanja i one se ne ažuriraju nakon objave istraživanja.

Istraživanje ne odražava zvaničan stav Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (PSBiH).

SADRŽAJ

Tabela 1: Najvažnije informacije o sudskim i tužilačkim savjetima u evropskim državama....	4
I. Uvod	12
II. Nezavisnost pravosuđa	12
III. Sudska i tužilačka vijeća/savjeti – nezavisni organi	13
IV. Vijeće Evrope i sudska i tužilačka vijeća	13
V. Evropske države u kojima postoji sudsko (i tužilačko) vijeće.....	14
V.a Italija.....	14
<i>Visoko pravosudno vijeće</i>	14
<i>Predsjedavajuće vijeće upravnog pravosuđa</i>	17
V.b Portugal	18
<i>Visoko sudsko vijeće</i>	18
<i>Visoko vijeće upravnih i poreznih sudova</i>	19
V.c Poljska	20
<i>Državno sudsko vijeće</i>	20
<i>Državno tužilačko vijeće</i>	21
V.d Litvanija.....	22
<i>Sudsko vijeće</i>	23
<i>Tužilačko vijeće</i>	26
V.e Slovenija	26
<i>Sudsko vijeće</i>	26
<i>Državno tužilačko vijeće</i>	31
V.f Hrvatska	34
<i>Državno sudbeno vijeće</i>	35
<i>Državnoodvjetničko vijeće</i>	38
V.g Bugarska.....	41
V.h Crna Gora	46
<i>Sudski savjet</i>	46
<i>Tužilački savjet</i>	48
V.i Srbija	50

<i>Visoki savjet sudstva</i>	50
<i>Državno vijeće tužilaca</i>	54
V.i Makedonija.....	57
<i>Sudski savjet</i>	57
<i>Savjet javnih tužilaca</i>	60
VI. Evropske države u kojima ne postoji sudsko (i tužilačko) vijeće/savjet	62
VI.a Austrija	62
VI.b Njemačka	63
VII. Literatura i izvori.....	64

TABELA 1: NAJVAŽNIJE INFORMACIJE O SUDSKIM I TUŽILAČKIM SAVJETIMA U EVROPSKIM DRŽAVAMA

Država	Naziv vijeća/savjeta	Propis na osnovu kojeg je osnovan	Broj članova	Članovi vijeća	Mandat članova	Nadležnosti vijeća/savjeta
Austrija	ne postoji	-	-	-	-	-
Bugarska	Visoki sudski savjet	- Ustav Bugarske (čl. 129. - 134.) - Zakon o pravosudnom sistemu	25	- 11 članova biraju kolege među sobom iz tijela pravosudnog sistema (6 sudija, 4 tužioca i 1 istražni sudija); - 11 članova bira Narodna skupština među sudijama, tužiocima i istražnim sudijama, profesorima prava, advokatima i drugim pravnicima; - 3 člana po službenoj dužnosti (predsjednik Vrhovnog kasacijskog suda, predsjednik Vrhovnog upravnog suda i glavni tužilac)	5 godina (za izabrane članove) 7 godina (za članove po službenoj dužnosti)	- imenovanje, raspoređivanje, premještanje i napredovanje sudija, tužilaca i istražnih sudija; - vođenje disciplinskih postupaka protiv sudija, tužilaca i istražnih sudija; - davanje mišljenja o zakonima koji se odnose na pravosuđe i o Zakonu o sudijama - općenito, proučava i Ministarstvu pravde predlaže zakonske mjere za unaprjeđenje efikasnosti pravosuđa itd.
Crna Gora	Sudski savjet	- Ustav Crne Gore (čl. 125. - 128.) - Zakon o Sudskom savjetu i sudijama	10	- predsjednik Vrhovnog Suda (ujedno i predsjednik Sudskog savjeta), - 4 sudije koje bira Konferencija sudija, - 4 ugledna pravnika koje bira i razrješava Skupština Crne Gore, - ministar nadležan za pravosuđe	4 godine	- bira i razrješava predsjednika Vrhovnog suda; - bira i razrješava predsjednika Sudskog savjeta; - dostavlja Skupštini Crne Gore godišnji izvještaj o radu Sudskog savjeta i ukupnom stanju u sudstvu; - bira i razrješava sudiju, predsjednika suda i sudiju-porotnika; - razmatra izvještaj o radu suda, predstavke i pritužbe na rad suda i zauzima stavove o njima; - utvrđuje prestanak sudijske funkcije; - utvrđuje broj sudija i sudija porotnika; - predlaže Vladi Crne Gore iznos sredstava za rad sudova; - vrši i druge poslove utvrđene zakonom
	Tužilački savjet	- Ustav Crne Gore (čl. 136.) - Zakon o državnom tužilaštvu	11	- vrhovni državni tužilac (ujedno i predsjednik Tužilačkog savjeta), - 5 državnih tužilaca, - 4 ugledna pravnika, - 1 predstavnik Ministarstva pravde	4 godine	- utvrđuje prijedlog za izbor vrhovnog državnog tužioca; - bira i razrješava rukovodioce državnih tužilaštava i državne tužioce; - utvrđuje prestanak funkcije rukovodilaca državnih tužilaštava i državnih tužilaca; - predlaže Vladi Crne Gore iznos sredstava za rad državnog tužilaštva; - dostavlja Skupštini godišnji izvještaj o radu Državnog tužilaštva; - vrši i druge poslove utvrđene zakonom

Država	Naziv vijeća/savjeta	Propis na osnovu kojeg je osnovan	Broj članova	Članovi vijeća	Mandat članova	Nadležnosti vijeća/savjeta
Italija	Visoko pravosudno vijeće (<i>Consiglio superiore della magistratura – CSM</i>)	- Ustav Republike Italije (<i>čl. 104. - 107.</i>) - Zakon br. 195 iz 1958. godine o osnovanju Visokog pravosudnog vijeća - Zakon br. 195 iz 1998. - Zakon br. 44 iz 2002.	27	- predsjednik Republike Italije (<i>formalno predsjedava Vijećem</i>), - prvi predsjednik Kasacijskog suda, - glavni tužilac Kasacijskog suda, - 16 članova izabranih među sudijama i tužiocima različitih kategorija (<i>biraju ih sve redovne sudije i tužioci</i>) - 8 članova izabranih među univerzitetskim profesorima prava i advokatima sa 15 godina prakse (<i>imenuje ih državni Parlament na zajedničkoj sjednici oba doma</i>)	4 godine	- imenovanje, raspoređivanje i premještanje svih sudija i tužilaca krivičnih i građanskih sudova (<i>ali ne i vojnih i upravnih sudova</i>); - formalno ocjenjivanje rada sudija i tužilaca; - vođenje disciplinskih postupaka protiv sudija i tužilaca itd.
	Predsjedavajuće vijeće upravnog pravosuđa (<i>Consiglio di presidenza della giustizia amministrativa – CPGA</i>)	- Zakon br. 183 iz 1982. - Zakon br. 205 iz 2000.	15	- 10 sudija koje biraju njihove kolega (<i>4 iz Državnog vijeća i 6 iz prvostepenih upravnih sudova</i>) - 4 člana izabrana među profesorima prava ili advokatima sa 20 godina iskustva (<i>imenuje ih državni Parlament na zajedničkoj sjednici oba doma</i>); - 1 član po službenoj dužnosti (<i>predsjednik Državnog vijeća</i>)	4 godine	- Vijeće je, zajedno sa predsjednikom Vlade, nadležano za zapošljavanje sudija upravnih sudova, koje se obavlja putem konkursa - Vijeće vrši nadzor procedure odabira sudija; - Ima isključivu nadležnost za vođenje disciplinskih postupaka protiv sudija upravnih sudova itd.

Država	Naziv vijeća/savjeta	Propis na osnovu kojeg je osnovan	Broj članova	Članovi vijeća	Mandat članova	Nadležnosti vijeća/savjeta
Hrvatska	Državno sudbeno vijeće	- Ustav Republike Hrvatske (čl. 123. i 124.) - Zakon o Državnom sudbenom vijeću	11	- 2 univerzitetska profesora pravnih nauka, - 2 dva saborska zastupnika (od kojih jedan iz redova opozicije), - 7 sudija (2 iz Vrhovnog suda; 2 iz županijskog suda, 2 iz općinskog suda i 1 iz specijaliziranog suda)	4 godine	- samostalno odlučuje o imenovanju, napredovanju, premještanju, razrješenju i disciplinskoj odgovornosti sudija i predsjednika sudova (osim predsjednika Vrhovnog suda); - odlučuje o imunitetu sudaca; - sudjeluje u osposobljavanju i usavršavanju sudija i sudskih službenika; - donosi Metodologiju izrade ocjene sudija; - vodi osobne evidencije sudija; - vodi i vrši kontrolu imovinskih kartica sudija
	Državno-odvjetničko vijeće	- Ustav Republike Hrvatske (čl. 125.) - Zakon o državnom odvjetništvu (čl. 142. - 181.)	11	- 2 univerzitetska profesora pravnih nauka, - 2 saborska zastupnika, - (od kojih jedan iz redova opozicije) - 7 zamjenika državnog tužioca,	4 godine	- imenovanje i razrješenje zamjenika državnih odvjetnika; - imenovanje i razrješenje županijskih i općinskih državnih odvjetnika; - vođenje postupka i odlučivanje o disciplinskoj odgovornosti zamjenika državnih odvjetnika; - premještanje zamjenika državnih odvjetnika; - raspisivanje izbora za članove Vijeća iz redova zamjenika državnih odvjetnika; - učestvovanje u osposobljavanju i usavršavanju državnih odvjetnika, zamjenika i državnoodvjetničkih službenika; - odlučivanje o prigovoru na ocjenu, - vođenje evidencije državnih odvjetnika i zamjenika; - vođenje i kontrola imovinskih kartica državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika, - obavljanje drugih poslova u skladu sa zakonom
Litvanija	Sudsko vijeće	- Ustav Republike Litvanije (čl. 112. st. 5.) - Zakon o sudovima	23	- obuhvata predstavnike svih nivoa sudova u Litvaniji	4 godine (predsjedavajući, njegov zamjenik i sekretar Vijeća, imaju mandat od 2 godine)	- predsjedniku Republike daje prijedloge za imenovanje, unaprjeđenje, premještanje ili smjenjivanje sudija; - bira, tajnim glasanjem, predsjedavajućeg, zamjenika predsjedavajućeg i sekretara Vijeća; - donosi Poslovnik Sudskog vijeća; - preporučuje predsjedniku Republike imenovanje i smjenjivanje predsjedavajućih, zamjenika predsjedavajućih i predsjedavajućih odjeljenja sudova; - savjetuje predsjednika Republike u vezi s određivanjem ili promjenom broja sudija na sudovima; - ima pravo da predloži disciplinske mjere protiv sudija; - donosi opis ocjenjivanja sudija i Poslovnik Stalne komisije za ocjenu rada sudija itd.

Država	Naziv vijeća/savjeta	Propis na osnovu kojeg je osnovan	Broj članova	Članovi vijeća	Mandat članova	Nadležnosti vijeća/savjeta
Makedonija	Sudski savjet	- Ustav Republike Makedonije (<i>čl. 104. i 105.</i>) - Zakon o Sudskom savjetu	15	- 2 člana po funkciji (<i>predsjednik Vrhovnog suda i ministar pravde</i>), - 8 članova biraju sudije iz svojih redova (<i>3 člana su pripadnici zajednica koje nisu većinske u Republici Makedoniji</i>), - 3 člana bira Skupština Republike Makedonije; - 2 člana predlaže predsjednik Republike, a izbor vrši Skupština Republike	6 godina	- bira i razrješava sudije i sudije porotnike; - utvrđuje prestanak sudijske funkcije; - bira i razrješava predsjednike sudova; - prati i ocjenjuje rad sudija; - odlučuje o disciplinskoj odgovornosti sudija; - odlučuje o oduzimanju imuniteta sudija; - predlaže dvoje sudija Ustavnog suda Republike Makedonije iz reda sudija; - vrši druge poslove utvrđene zakonom
	Savjet javnih tužilaca	- Ustav Republike Makedonije (<i>član 106.</i>) - Zakon o Savjetu javnih tužilaca	11	- 1 član po funkciji (<i>javni tužilac Republike Makedonije</i>), - 1 član kojeg biraju javni tužioci u Javnom tužilaštvu iz svojih redova, - 4 člana biraju javni tužioci s područja viših javnih tužilaštava iz svojih redova (<i>Bitola, Gostivar, Skoplje i Štip</i>), - 1 član iz zajednice koja nije većina u Republici Makedoniji (<i>biraju svi javni tužioci iz svojih redova</i>), - 4 člana bira Skupština Republike Makedonije iz reda univerzitetskih profesora prava, advokata i drugih istaknutih pravnika, (2 člana pripadaju zajednici koja nije većina u Republici Makedoniji)	4 godine	- daje mišljenje Vladi Republike Makedonije o prijedlogu za imenovanje i razrješenje javnog tužioca Republike Makedonije; - bira i razrješava javne tužioce, - utvrđuje prestanak funkcije javnog tužioca i odlučuje u drugom stepenu u postupku utvrđivanja disciplinske odgovornosti javnih tužilaca; - odlučuje o utvrđivanju nestručnog i nesavjesnog vršenja funkcije javnog tužioca; - prati rad javnih tužilaca na osnovu ocjene njihovog rada u skladu sa Zakonom o javnom tužilaštvu; - odlučuje o privremenom udaljenju s funkcije javnog tužioca; - postupa po predstavkama i žalbama građana i pravnih lica na rad javnih tužilaca; - odlukom određuje broj javnih tužilaca u javnim tužilaštvima; - do kraja februara tekuće godine odlukom utvrđuje broj slobodnih javnotužilačkih mjesta u osnovnim javnim tužilaštvima za naredne dvije godine i odluku dostavlja Akademiji za obuku sudija i tužilaca, - razmatra i ocjenjuje godišnje izvještaje javnih tužilaštava; - donosi Poslovnik o radu i podnosi izvještaj o svom radu; - donosi rješenje o mirovanju funkcije javnog tužioca; - izdaje i oduzima službene legitimacije javnih tužilaca; - vodi personalni dosije javnih tužilaca; - daje mišljenja o zakonima iz djelokruga rada Savjeta; - daje mišljenja o programima Akademije za obuku sudija i javnih tužilaca; - objavljuje oglas i provodi postupak izbora javnog tužioca za privremeno upućivanje u drugo javno tužilaštvo; - vrši i druge poslove utvrđene zakonom

Država	Naziv vijeća/savjeta	Propis na osnovu kojeg je osnovan	Broj članova	Članovi vijeća	Mandat članova	Nadležnosti vijeća/savjeta
Njemačka	ne postoji	-	-	-	-	-
Poljska	Državno sudsko vijeće (Krajowa Rada Sądownictwa)	- Ustav Republike Poljske (čl. 186. i 187.) - Zakon o Državnom sudskom vijeću	25	- 4 člana po službenoj dužnosti (predsjednik Vrhovnog suda; ministar za pravosuđe; predsjednik Vrhovnog upravnog suda i osoba koju imenuje predsjednik Republike Poljske), - 15 sudija izbranih među sudijama (2 iz Vrhovnog suda, 10 iz sudova opće nadležnosti, 2 iz upravnih sudova i 1 iz vojnih sudova), - 6 članova koje bira državni Parlament (4 člana bira Sejm među zastupnicima i 2 člana bira Senat među senatorima)	4 godine	- ocjenjuje kandidature za imenovanje na sudijske dužnosti u svim sudovima u državi; - predlaže kandidate za imenovanje na sudijske dužnosti predsjedniku Republike; - daje mišljenja o normativnim aktima koji se odnose na pravosuđe i na sudije te usvaja rezolucija o pitanjima koja se upućuju Ustavnom sudu na preispitivanje njihove usklađenosti sa Ustavom u pogledu nezavisnosti sudova i sudija; - zauzima različita stajališta o stanju u pravosuđu; - usvaja pravila pravosudnu etiku i brine za njeno poštivanje itd.
	Državno tužilačko vijeće (Krajowa Rada Prokuratury)	- Zakon o tužilaštvu	25	- ministar pravosuđa, - generalni državni tužilac, - predstavnik predsjednika države, - 4 zastupnika Sejma, - 2 senatora, - 1 predstavnik vojnih tužilaštava, - 1 predstavnik Instituta nacionalnog sjećanja , - 3 tužioca Generalnog državnog tužilaštva, - 11 tužilaca iz viših tužilaštava	4 godine	- vodi brigu o nezavisnosti tužilaca; - daje mišljenje o krivičnom zakonodavstvu; - ima određene zadatke u vezi s imenovanjem tužilaca i disciplinskim postupcima protiv njih; - usvaja pravila profesionalne etike tužilaca i nadzire njihovo poštivanje; - daje mišljenja u vezi s utvrđivanjem periodičnih ocjena o realizaciji zadataka koji su bili dodijeljeni tužilaštvima

Država	Naziv vijeća/savjeta	Propis na osnovu kojeg je osnovan	Broj članova	Članovi vijeća	Mandat članova	Nadležnosti vijeća/savjeta
Portugal	Visoko sudsko vijeće (<i>Conselho Superior da Magistratura-CSM</i>)	- Ustav Republike Portugal (<i>čl. 217. i 218.</i>) - Zakon br. 926/76 - Zakon br. 21/85, 10/94 i 143/99; - Zakon br. 6/2007; - Zakon br. 2/2008, 102/2009, 115/2009, 295/2009, 3-B/2010, 40/2010, 43/2010 i 46/2011	17	- 7 sudija biraju sudije među sobom; - 2 člana imenuje predsjednik Republike; - 7 članova imenuje državni Parlament; - 1 član po službenoj dužnosti (<i>predsjednik Vrhovnog suda, ujedno i predsjednik Visokog sudskog vijeća</i>)	jednak mandatu organa koji je imenovao članove Vijeća (5,4 i 3 godine)	- imenovanje, raspoređivanje, premještaj i napredovanje sudija (<i>osim sudija upravnih i poreznih sudova</i>) - provođenje disciplinskih postupaka protiv sudija, - procjena profesionalne sposobnosti sudija itd.
	Visoko vijeće upravnih i poreznih sudova (<i>Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais</i>)	- Ustav Republike Portugal (<i>čl. 217. st.2.</i>) - Zakon o Visokom vijeću upravnih i poreznih sudova	11	- 2 člana imenuje predsjednik Republike; - 4 člana bira državni Parlament; - 4 člana biraju njihove kolege, u skladu sa principom proporcionalne zastupljenosti - predsjednik Vrhovnog upravnog suda (<i>ujedno i predsjednik Vijeća</i>)	4 godine	- imenovanje, raspoređivanje, premještaj, napredovanje i procjenjivanje profesionalne sposobnosti sudija upravnih i poreznih sudova; - vođenje disciplinskih postupaka protiv sudija upravnih i poreznih sudova ; - ocjenjivanje, prihvatanje, odbijanje i rangiranje kandidata na konkursu; - ocjenjivanje upravnih žalbi na materijalne disciplinske odluke predsjednika centralnih upravnih sudova, predsjednika upravnih i poreznih sudova, kao i drugih propisanih zakonom; - provodi druge provjere, istraživanja, i inspekcije; - priprema godišnji plan inspekcija, itd.

Država	Naziv vijeća/savjeta	Propis na osnovu kojeg je osnovan	Broj članova	Članovi vijeća	Mandat članova	Nadležnosti vijeća/savjeta
Slovenija	Sudsko vijeće	- Ustav Republike Slovenije (<i>čl. 130. - 132.</i>) - Zakon o sudovima (<i>čl. 18. - 29.</i>) - Odluka Ustavnog suda br. U-I-224/96: „Sudsko vijeće je državni organ <i>sui generis</i> i nije ga moguće svrstati ni u jednu od tri vlasti”	11	- 5 članova bira državni Parlament, na prijedlog predsjednika Republike Slovenije, među univerzitetskim profesorima prava, advokata i drugih pravnika, - 6 članova između sebe biraju sudije	6 godina (<i>svake 3 godine se biraju dva ili tri člana koje bira Državni zbor i 3 člana koje između sebe biraju sudije</i>)	- predlaže državnom Parlamentu kandidate za izbor na sudijsku funkciju; - predlaže državnom Parlamentu razrješenje sudije; - imenuje i razrješava predsjednike sudova (<i>osim predsjednika Vrhovnog suda</i>); - odlučuje o napredovanju u viši sudijski naziv i o hitnom napredovanju u platne razrede, na položaj savjetnika ili na više sudijsko mjesto te o posebnom napredovanju u viši sudijski naziv; - odlučuje o žalbi na odluku o premještanju odnosno imenovanju na sudijsko mjesto, u sudijski naziv odnosno na položaj savjetnika i na odluku o uvrštavanju u platni razred; - odlučuje o nespojivosti sudijske funkcije; - daje mišljenje o prijedlogu budžeta za sudove i daje mišljenje državnom Parlamentu o zakonima koji uređuje položaj, prava i dužnosti sudija te osoblja sudova; - usvaja kodeks sudijske etike; - usvaja kriterije za izbor kandidata za sudijsko mjesto, nakon prethodnog mišljenja ministra nadležnog za pravosuđe i kriterije za kvalitet rada sudija za ocjenu sudijske službe; - daje saglasnost na politike otkrivanja i upravljanja korupcijskim rizicima i izloženosti sudova te prati njeno provođenje itd.
	Državno tužilačko vijeće	- Zakon o državnom tužilaštvu (<i>čl. 18. do 34.</i>)	9	- 4 člana su iz reda državnih tužilaca (<i>biraju ih državni tužioci koji nemaju rukovodeći položaj</i>), - 4 člana bira državni Parlament na prijedlog predsjednika Republike Slovenije iz reda pravnih stručnjaka, - 1 član kojeg imenuje ministar za pravosuđe iz reda rukovodilaca okružnih državnih tužilaštava	6 godina	- imenovanje i razrješenje rukovodilaca okružnih državnih tužilaštava, - ocjenjivanje i napredovanje; premještanje, raspored i učestvovanje u postupku imenovanja državnih tužilaca; - davanje mišljenja o politici krivičnog gonjenja; - ocjenjivanje uspješnosti i efikasnosti rada državnih tužilaštava; - osiguranje samostalnosti u obavljanju državno-tužilačke službe; - obavljanje i drugih poslova u skladu s ovim Zakonom

Država	Naziv vijeća/savjeta	Propis na osnovu kojeg je osnovan	Broj članova	Članovi vijeća	Mandat članova	Nadležnosti vijeća/savjeta
Srbija	Visoki savjet sudstva	- Ustav Republike Srbije (čl. 147, 153, 154. i 155.) - Zakon o Visokom savjetu sudstva	11	- 3 člana po položaju (predsjednik Vrhovnog kasacionog suda, ministar nadležan za pravosuđe, predsjednik nadležnog odbora Narodne skupštine); - 8 izbornih članova koje bira Narodna skupština: 6 sudija sa stalnom sudijskom funkcijom (po 1 sa teritorije autonomnih pokrajina), 2 ugledna i istaknuta pravnika sa najmanje 15 godina iskustva u struci (advokat i profesor pravnog fakulteta)	5 godina (osim za članove po položaju)	- bira i razrješava sudije, u skladu sa Ustavom i zakonom; - predlaže Narodnoj skupštini izbor sudija prilikom prvog izbora na sudijsku funkciju; - predlaže Narodnoj skupštini izbor predsjednika Vrhovnog kasacionog suda i predsjednika sudova; - predlaže Vrhovnom kasacionom sudu kandidate za sudije Ustavnog suda, u skladu sa Ustavom i zakonom; - imenuje sudije porotnike; - u skladu sa Ustavom i zakonom, učestvuje u postupku za prestanak funkcije predsjednika Vrhovnog kasacionog suda, na način predviđen Ustavom i zakonom; - vrši i druge poslove određene zakonom
	Državno vijeće tužilaca	- Ustav Republike Srbije (čl. 159., 161., 164. i 165.) - Zakon o Državnom vijeću tužilaca	11	- 3 člana po položaju (republički javni tužilac, ministar nadležan za pravosuđe, predsjednik nadležnog odbora Narodne skupštine); - 8 izbornih članova koje bira Narodna skupština: 6 javnih tužilaca ili zamjenika javnih tužilaca sa stalnom funkcijom (od kojih je 1 sa teritorije autonomnih pokrajina); 2 ugledna i istaknuta pravnika sa najmanje 15 godina iskustva u struci (1 advokat i 1 profesor pravnog fakulteta)	5 godina (osim za članove po položaju)	- utvrđuje listu kandidata za izbor republičkog javnog tužioca i javnih tužilaca koju dostavlja Vladi Republike Srbije; - predlaže Narodnoj skupštini kandidate za prvi izbor za zamjenika javnog tužioca; - bira zamjenike javnih tužilaca za trajno obavljanje funkcije zamjenika javnog tužioca; - bira zamjenike javnih tužilaca koji su na stalnoj funkciji za zamjenike javnog tužioca u višem javnom tužilaštvu; - postavlja vršioca dužnosti republičkog javnog tužioca; - imenuje i razrješava disciplinskog tužioca i njegove zamjenike kao i članove Disciplinske komisije i njihove zamjenike; - vrši i druge poslove određene zakonom

PROPISI O SUDSKIM I TUŽILAČKIM VIJEĆIMA/SAVJETIMA

I. Uvod

U ovom istraživanju navedene su i analizirane ustavne i zakonske odredbe o sudskim i tužilačkim vijećima/savjetima u deset evropskih država. Također su spomenute države u kojima ne postoje slična državna tijela te je ukratko prikazan način izbora sudija i tužilaca u nekim od njih, npr. u Austriji i Njemačkoj.

Važno je napomenuti da je ovo istraživanje izrađeno u cilju pravovremenog i kvalitetnog informiranja zastupnika i delegata u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, a u okviru Sistema ranog upozoravanja. Naime, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je, u Programu rada za 2015. godinu, planiralo da u julu 2015. godine Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine dostavi Prijedlog zakona o visokom sudskom i tužilačkom vijeću/savjetu BiH, za čiju izradu je zaduženo Ministarstvo pravde BiH.¹ Nadalje, zastupnici i delegati PSBiH koji su odgovorili na anketu Zakonodavno-pravnog sektora PSBiH, koja je provedena u junu i julu ove godine, rangirali su ovaj prijedlog zakona na prvu poziciju i izrazili najveću zainteresiranost da se o ovoj temi provede istraživanje.

II. Nezavisnost pravosuđa

Nezavisnost pravosuđa je osnovno načelo demokratskog uređenja države u kojem je vlast podijeljena na zakonodavnu, izvršnu i sudsku. To je i osnovni princip Ujedinjenih nacija, koji je potvrdila Generalna skupština UN-a u novembru 1985. godine. Također, nezavisnost pravosuđa je jasno definirana i u ustavima mnogih demokratskih država. „U nekim ustavima je izričito navedena zabrana uplitanja izvršne i zakonodavne vlasti u sudsku (npr. u Danskoj, Njemačkoj, Finskoj, Irskoj, Litvaniji, Kipru itd.). Ta nezavisnost nije privilegija onih koji uživaju sudijski status, već je neophodan preduvjet za donošenje objektivnih presuda u skladu sa zakonom. Također, općeprihvaćeno pravilo je da sudije ne bi smjele donositi odluke pod uticajem drugih sudija. Ova univerzalno prihvaćena obilježja nezavisnosti pravosuđa zavise od ispunjavanja određenih suštinskih uvjeta, *kao što su*:

- a. osigurano finansiranje i upravljanje, što omogućava da se slučajevi pred sudovima rješavaju brzo i bez pritiska;
- b. imenovanje i napredovanje sudija zasnovano na sposobnosti i odgovarajuća obuka sudija;
- c. održavanje, od strane pravosuđa, etičkog ponašanja i discipline onih koji prekrše zakon.

Naravno, postoje i dodatni uvjeti, kao što su sigurnost dužnosti i imunitet sudija te utvrđene sudijske plate.”²

¹ Do dana završetka ovog istraživanja, 30.09.2015. godine, iz Vijeća ministara Bosne i Hercegovine nije stigao Prijedlog zakona o visokom sudskom i tužilačkom vijeću/savjetu BiH u PSBiH

² *Councils for the Judiciary, States without a High Council*, Preliminary report, Consultative Council of European Judges (CCJE), 2007. Izvor: internetska stranica Vijeća Evrope [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCJE\(2007\)4&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=DGHL-Judges-CCJE&BackColorInternet=FEF2E0&BackColorIntranet=FEF2E0&BackColorLogged=c3c3c3](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCJE(2007)4&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=DGHL-Judges-CCJE&BackColorInternet=FEF2E0&BackColorIntranet=FEF2E0&BackColorLogged=c3c3c3) (datum pristupa 09.09.2015.)

III. Sudska i tužilačka vijeća/savjeti – nezavisni organi

U velikom broju evropskih država uspostavljeni su državni organi čiji je zadatak osiguranje nezavisnosti pravosuđa, sudija (i tužilaca). Najčešće se nazivaju (visoka) sudska vijeća odnosno tužilačka vijeća ili savjeti. Način imenovanja članova tih organa i njihove nadležnosti razlikuju se od države do države, ali im je zajedničko to što imaju ustavom propisanu poziciju i što većina onih koje smo analizirali u ovom istraživanju uživa finansijsku autonomiju, odnosno rad tog tijela, i općenito pravosuđa, se finansira iz državnog budžeta koji odobrava državni parlament, a ministarstva nadležna za pravosuđe, uglavnom, nemaju uticaja u tom postupku.

Slična nezavisna sudska i tužilačka vijeća osnovana su u posljednjih 20 godina u državama nastalim na prostoru bivše Jugoslavije, dok u zapadnoj Evropi takvi državni organi postoje puno duže i njihovo osnivanje definiraju ustavi država (npr. u Francuskoj od 1946., u Italiji od 1958., u Portugalu od 1976., u Španiji od 1978. godine itd.).

IV. Vijeće Evrope i sudska i tužilačka vijeća

U dokumentima Vijeća Evrope je naglašeno da je nezavisnost sudija, kao i pravosuđa u cjelini, nerazdvojni element vladavine prava te je od suštinske važnosti za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. O tome je Vijeće Evrope donijelo niz dokumenata,³ a u nekima se i izričito navode sudska i tužilačka vijeća.

*Preporuka CM/Rec(2010) o sudijama: nezavisnost, djelotvornost i nadležnosti*⁴

Poglavlje IV – Pravosudna vijeća/savjeti

- Pravosudna vijeća/savjeti su nezavisna tijela, osnovana po zakonu ili u skladu sa Ustavom, koja nastoje da zaštite nezavisnost pravosuđa i pojedinih sudija i time doprinesu djelotvornom funkcioniranju pravosudnog sistema.
- Ne manje od polovine članova takvih vijeća/savjeta trebalo bi da budu sudije koje su izabrale njihove kolege sa svih nivoa pravosuđa i uz poštovanje pluralizma unutar pravosuđa.
- Pravosudna vijeća/savjeti trebalo bi da pokažu najviši stepen transparentnosti prema sudijama i društvu tako što će razvijati unaprijed utvrđene procedure i obrazložene odluke.
- U vršenju svojih funkcija pravosudna vijeća/savjeti ne bi trebali ometati nezavisnost pojedinačnih sudija.

³ Više informacija dostupno je na internetskoj stranici Konsultativnog vijeća evropskih sudija (*Consultative Council of European Judges -CCJE*) http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/ccje/textes/DocsRef_en.asp

⁴ Izvor: internetska stranica CCJE

[https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Rec\(2010\)12&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=E8B021&BackColorLogged=F5D383](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Rec(2010)12&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=E8B021&BackColorLogged=F5D383) (datum pristupa 11.09.2015.)

V. Evropske države u kojima postoji sudsko (i tužilačko) vijeće

Brojne su evropske države u okviru čijeg državnog uređenja postoje nezavisne institucije ili organi zaduženi za vođenje brige o nezavisnosti pravosuđa. Broj članova tih organa je različit, biraju se na različite načine i imaju različite nadležnosti, u zavisnosti od pravnog sistema te historijskog, kulturnog i socijalnog konteksta date države.

Sudska (i tužilačka) vijeća postoje u Italiji, Portugalu, Poljskoj, Sloveniji, Litvaniji, Hrvatskoj, Srbiji, Crnoj Gori, Makedoniji i Bugarskoj, što je detaljno analizirano ovom istraživanju.⁵ Napominjemo da su sudska vijeća dio državnog sistema i u Francuskoj, Španiji, Belgiji, Švedskoj, Irskoj, Danskoj, Norveškoj, Latviji, Nizozemskoj itd., iako o njima nije navedeno više informacija u ovom radu.

V.a Italija

„U Italiji se sudijske i tužilačke dužnosti označavaju izrazom *magistratura*. Za tužilačku funkciju postoji još i pojam *pubblico ministero*.”⁶ Ova informacija je važna za razumijevanje ustavne i zakonske pozicije i nadležnosti organa koji donose odluke vezane za sudije i tužioce. Osim toga, „(...) u italijanskom sistemu postoji razlika između građanskog i krivičnog pravosuđa, na jednoj strani, i upravnih sudija, na drugoj strani. S obzirom na to, postoje različiti organi samouprave: Visoko pravosudno vijeće za krivične i građanske sudije i tužioce, i Predsjedavajuće vijeće upravnog pravosuđa za sudije upravnih sudova”.⁷

Visoko pravosudno vijeće

Pravosuđem u Italiji (krivičnim i građanskim) rukovodi Visoko pravosudno vijeće (*Consiglio superiore della magistratura*). To je samostalni organ koji nije podređen ni jednom drugom državnom organu. Pozicija i nadležnosti ovog organa propisane su Ustavom Republike iz 1947. i Zakonom br. 195 iz 1958. godine, kojim je osnovano Visoko pravosudno vijeće (*Legge 24 marzo 1958, n. 195; Norme sulla costituzione e sul funzionamento del Consiglio superiore della Magistratura*), kao i Zakonom br. 195 iz 1998. i Zakonom br. 44 iz 2002. godine.

„S obzirom na Ustavom dodijeljene mu zadatke, Visoko pravosudno vijeće je definirano kao 'organ od jasne ustavne važnosti'⁸ i kao takvo predstavlja '(...) najviše rangirani organ zadužen za upravljanje pravosudnim radom.'⁹ (...) Ustavni sud je potvrdio da, iako je Visoko pravosudno vijeće organ koji obavlja osnovne upravne zadatke, nije dio javne uprave i ne pripada organizacionom sistemu koji je pod direktnom kontrolom državne ili regionalnih vlada.”¹⁰

⁵ Istraživački sektor je odabrao navedenih 10 država za predmet ovog istraživanja u skladu sa *Uputstvom o uspostavljanju i provođenju sistema ranog upozoravanja*, član 9. (Forma i sadržaj istraživanja), koji glasi: “(1) Istraživanje za potrebe Sistema ranog upozoravanja radi se u formi komparativnog pregleda, a sadrži pregled relevantnog normativnog uređenja određene oblasti u pet do deset zemalja. (2) U slučaju zemlje izvan engleskog, francuskog i njemačkog govornog područja, normativno uređenje mora biti dostupno i na engleskom, francuskom ili njemačkom jeziku da bi bilo uvršteno u istraživanje.”

⁶ Informacija preuzeta iz komparativnog pregleda *Nekateri vidiki pravosodnih sistemov*, Marjana Križaj i Janez Blažič, Državni zbor Republike Slovenije, 2015. godina, str. 7. Izvor: internetska stranica Državnog zbora Republike Slovenije <https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/raziskovalnaDejavnost/RaziskovalneNaloge> (datum pristupa 24.08.2015.)

⁷ *Guide to the European Network of Councils for the Judiciary*, European Network of Councils for the Judiciary - ENCJ, 2015., str. 49. Izvor: internetska stranica Evropske mreže pravosudnih vijeća (ENCJ) http://www.encj.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=9&Itemid=11 (datum pristupa 08.09.2015.)

⁸ Knjiga *The Italian Judicial System*, str. 11. Izvor: internetska stranica Visokog pravosudnog vijeća <http://www.csm.it/documenti%20pdf/sistema%20giudiziario%20italiano/inglese.pdf> (datum pristupa 03.09.2015)

⁹ Isto, str. 11

¹⁰ Isto, str. 11

Nadležnosti i sastav Visokog pravosudnog vijeća

Visoko pravosudno vijeće je nadležno za imenovanje, raspoređivanje i premještanje svih sudija i tužilaca krivičnih i građanskih sudova (ali ne i vojnih i upravnih sudova), kao i za njihovo napredovanje, odnosno formalno ocjenjivanje njihovog rada, te za vođenje disciplinskih postupaka protiv njih. Ovaj organ ima ukupno 27 članova. Čine ga tri člana po službenoj dužnosti i 24 izabrana člana. Članovi Vijeća su sljedeći:

- predsjednik Republike, koji ujedno i predsjedava Vijećem;
- prvi predsjednik Kasacijskog suda¹¹ (po zakonu član Vijeća);
- glavni tužilac Kasacijskog suda (po zakonu član Vijeća);
- 16 članova biraju sve redovne sudije i tužioci među sudijama i tužiocima različitih kategorija;
- 8 članova imenuje državni Parlament na zajedničkoj sjednici među univerzitetskim profesorima prava i advokatima sa 15 godina prakse.

Sudije i tužioci biraju 16 članova Vijeća i to:

- 2 dužnosnika Kasacijskog suda (sudije/tužioci);
- 4 tužitelja;
- 10 sudija.¹²

Članovi Vijeća imaju četverogodišnji mandat i ne mogu ponovo biti izabrani na tu funkciju odmah nakon isteka mandata (ali kasnije mogu). Dok su na dužnosti, ne smiju biti upisani u profesionalne registre i ne smiju biti članovi Parlamenta ili nekog regionalnog vijeća.

„U Zakonu iz 1958. godine kojim je osnovano Visoko pravosudno vijeće (...) ne nalaze se odredbe o prestanku mandata pojedinim članovima Visokog pravosudnog vijeća.“¹³

Finansijska nezavisnost Visokog pravosudnog vijeća

„Visoko pravosudno vijeće je finansijski nezavisno u pogledu novčanih sredstava koja su mu na raspolaganju od strane države, a koja su mu potrebna za njegovo funkcioniranje.

Budžetom za rad sudova, i općenito, za organizaciju pravosuđa, upravlja Ministarstvo pravosuđa. U cilju osiguranja njegove nezavisnosti, Vijeće nije politički i institucionalno nikome odgovorno. Predsjedavanje predsjednika Republike (*ovim organom*) smatra se garancijom pravednosti i ispravnosti njegovog rada“.¹⁴

Prema članu 10. Zakona br. 195. iz 1958., Vijeće je ovlašteno da Ministarstvu pravosuđa dostavlja prijedloge i daje mišljenja o zakonima koji se odnose na pravosuđe i pravosudnu upravu.

¹¹ Kasacijski sud (*Corte di Cassazione* ali *Corte Suprema di Cassazione*) je najviši sud u pravosudnom sistemu Italije, koji je nadležan za procjenu da li su odluke drugih sudova donesene u skladu sa zakonom. Kasacijski sud se, u organizacijskom smislu italijanskog pravosuđa, ubraja u redovne, građanske sudove. Izvor: internetska stranica Europski portal e-pravosuđe (European Justice) https://e-justice.europa.eu/content_ordinary_courts-18-IT-hr.do?clang=sl (datum pristupa 28.08.2015.) Općenito je kasacijski sud u nekim zemljama (npr. u Francuskoj), najviši sud u zemlji, koji pazi na pravilnu primjenu zakona. Sud koji rješava žalbe na rad nižih sudova. Kasacijski sud je najčešće treća instanca u sudskom postupku. Pokreće postupak preispitivanja sudske presude na zahtjev nezadovoljne stranke, odnosno ispituje da li je nižestepeni sud pri donošenju presude postupao u skladu sa zakonom, ali ne upušta se u ispitivanje činjenica. Izvor: https://hr.wikipedia.org/wiki/Kasacijski_sud (datum pristupa 28.08.2015.)

¹² *Guide to the European Network of Councils for the Judiciary*, ENCJ, str. 46 i 47.

¹³ *The Italian Judicial System*, str. 11

¹⁴ *Guide to the European Network of Councils for the Judiciary*, ENCJ, str. 48

Član 104.

Pravosuđe je samostalno i nezavisno od bilo koje druge grane vlasti.

Visokim pravosudnim vijećem predsjedava predsjednik Republike.

Prvi predsjednik Kasacijskog suda i glavni tužilac Kasacijskog suda su po zakonu njegovi članovi.

Dvije trećine članova biraju sve redovne sudije i tužiocima među sudijama i tužiocima različitih kategorija, a jednu trećinu bira Parlament na zajedničkoj sjednici, među univerzitetskim profesorima prava i advokatima sa 15 godina prakse.

Vijeće bira jednog zamjenika predsjednika među onim članovima koje je imenovao Parlament.

Izabrani članovi Vijeća ostaju na dužnosti četiri godine i ne mogu odmah biti ponovo izabrani.

Dok vrše dužnost, ne mogu biti registrirani u profesionalne registre i ne smiju biti članovi Parlamenta ili nekog regionalnog vijeća.

Član 105.

Visoko pravosudno vijeće, u skladu sa zakonima o pravosuđu, nadležno je za imenovanje sudija i tužilaca, njihovo raspoređivanje i premještanje, napredovanje i vođenje disciplinskih postupaka protiv njih.

Član 106.

Imenovanje sudija odvija se putem konkursa.

(...)

Član 107.

Sudije ne mogu biti smijenjene sa dužnosti: ne mogu biti razriješene dužnosti ili suspendirane, ili premještene u druge sudove ili funkcije osim odlukom Visokog pravosudnog vijeća, koja se donosi bilo zbog razloga utvrđenih odredbama o organizaciji pravosuđa i uz garancije na odbranu utvrđene tim propisima, bilo uz pristanak samih sudija.

Ministar pravosuđa ima pravo da pokrene disciplinski postupak.

Sudije se razlikuju jedino po različitim funkcijama.

Državni tužitelj uživa zaštitu uspostavljenu propisima koji se odnose na organizaciju pravosuđa.

Ustavna pozicija Visokog pravosudnog vijeća

Prije nego što je postalo samostalan i nezavisan organ, Visoko pravosudno vijeće je djelovalo kao upravno, konsultativno tijelo u sastavu Ministarstva pravosuđa, koje je osnovano Zakonom br. 689 iz 1907. godine.¹⁶ Ustavom Republike iz 1947. godine definirana je njegova potpuno nova pozicija i dodijeljene su mu iznimno važne nadležnosti vezane za sudije i tužioce. „Kreatori (...) Ustava su posebnu pažnju posvetili pitanju nezavisnosti i samostalnosti pravosuđa. (...) Shvatili su da je neophodno okončati „potčinjenje“ pravosuđa izvršnoj vlasti te da preoblikovanje pravosuđa 'u samoupravni organ, tj. nezavisan od bilo koje druge grane vlasti' njegovim članovima može osigurati potpunu nezavisnost.“¹⁷

Nadležnosti ovog organa propisane su naknadno, a njegov sastav je bio predmet mukotrpne parlamentarne rasprave: „Postojala su dva glavna stava. Prema jednom stavu, koji je bio inspiriran mišljenjima sudija i tužilaca i koji su podržavali svi oni parlamentarci koji su bili za striktno uspostavljanje principa podjele vlasti (...), Visoko pravosudno vijeće je trebalo biti sastavljeno samo od sudija i tužilaca. Smatrano je da je to jedini način sprječavanja

¹⁵ Ustav Republike Italije. Izvor: internetska stranica Senata Republike Italije https://www.senato.it/.../costituzione_inglese.pdf (datum pristupa 03.09.2015.)

¹⁶ *Guide to the European Network of Councils for the Judiciary*, ENCJ, str. 46

¹⁷ *The Italian Judicial System*, str. 121

kontaminacije (...) i, uplitanja politike u pojedinačne odluke, neprikladnog profesionalnog pritiska i ometanja pravosudnih tijela (...)'.

Drugi stav je bio zasnovan na mišljenju o potrebi izbjegavanja uspostavljanja posebnog organa, pretvaranja Visokog pravosudnog vijeća u tiranina koji upravlja pravosuđem (...). Jedan zastupnik je radije za cilj postavio postizanje institucionalne harmonije (...), osiguranje kontinuiteta društvenog i institucionalnog života (...), sprječavanje uspostavljanja 'države u državi' ili 'zatvorene, nedodirljive kaste' (...), 'odvojenog, bezobzirnog' organa (...), organa koji je potpuno odvojen od državnog upravnog aparata i koji nije predmet kontrole parlamenta, medija ili javnog mišljenja (...).¹⁸

„U stvari, Visoko pravosudno vijeće ne obavlja (ne vrši) političke funkcije i prema tome nema političku ulogu niti slijedi političke ciljeve. Prema Ustavu Italije, njegove funkcije primarno se odnose na članove pravosuđa. Zaštita pravosudne nezavisnosti i samostalnosti je također važan zadatak koji izvršava Visoko pravosudno vijeće“.¹⁹

Predsjedavajuće vijeće upravnog pravosuđa

Osim Visokog pravosudnog vijeća, u Italiji postoji i Vijeće koje je zaduženo za sudije upravnih sudova - Predsjedavajuće vijeće upravnog pravosuđa (*Consiglio di presidenza della giustizia amministrativa*). Ustav Republike ne spominje ovaj organ, a njegove nadležnosti su propisane Zakonom br. 183 iz 1982. i Zakonom br. 205 iz 2000. godine.

Predsjedavajuće vijeće upravnog pravosuđa ima nešto manje nadležnosti od onih koje ima Visoko pravosudno vijeće. Ono je, zajedno sa predsjednikom Vlade, nadležno za zapošljavanje sudija upravnih sudova, a ima isključivu nadležnost za vođenje disciplinskih postupaka protiv njih. Osnovano je 1982. godine, a njegova potpuna reforma je provedena 2000. Vijeće ima 15 članova, koji se biraju na četverogodišnji mandat:

- 10 članova su sudije izabrane od strane kolega sudija (4 člana su iz Državnog vijeća, a 6 članova iz prvostepenih upravnih sudova),
- 4 člana imenuje Parlament na zajedničkoj sjednici (profesori prava ili advokati sa 20 godina iskustva),
- 1 član po službenoj dužnosti (sudija), koji je ujedno i predsjednik Državnog vijeća.

Kao i Visoko pravosudno vijeće, i Predsjedavajuće vijeće upravnog pravosuđa je finansijski samostalno u pogledu novčanih sredstava koja mu na raspolaganje stavlja država za njegovo funkcioniranje. Vijeće upravlja budžetom za rad upravnih sudova i, općenito, za organizaciju upravnog pravosuđa. U cilju osiguranja samostalnosti i nezavisnosti Vijeće nije politički i institucionalno nikome odgovorno.²⁰

¹⁸ Knjiga „Pravosudni sisteme Italije“ (*The Italian Judicial System*) str. 121 i 122

¹⁹ *Guide to the European Network of Councils for the Judiciary*, ENCJ, str. 46

²⁰ Informacije o italijanskom Predsjedavajućem vijeću upravnog pravosuđa preuzete su iz *Guide to the European Network of Councils for the Judiciary*, ENCJ, str. 49 i 50

V.b Portugal

U Portugalu postoje dva visoka sudska vijeća. Jedno je zaduženo za imenovanje sudija upravnih i poreznih sudova, a drugo za sve ostale sudije u državi. Status i nadležnosti ova dva važna državna, nezavisna organa definirani su Ustavom Republike te relevantnim zakonima.

Visoko sudsko vijeće

Visoko sudsko vijeće (*Conselho Superior da Magistratura*) je nezavisan državni organ u Portugalu. Njegove nadležnosti, sastav i način izbora članova propisani su Ustavom Republike iz 1976. godine (čl. 217. i 218.). Kako je Ustavom definirano, Vijeće je nadležno za imenovanje, raspoređivanje, premještanje i napredovanje sudija (osim sudija upravnih i poreznih sudova). Osnovano je Zakonom br. 926/76.²¹ Također, Vijeće je nadležno i za disciplinske postupke koji se vode protiv sudija, kao i procjenu njihove profesionalne sposobnosti. Vijeće ima 17 članova, od kojih je osam sudija. Članovi Vijeća su sljedeći:

- 7 sudija koje biraju sudije među sobom;
- 2 člana imenuje predsjednik Republike;
- 7 članova imenuje Parlament;
- 1 član po službenoj dužnosti - predsjednik Vrhovnog suda, koji je ujedno i predsjednik Visokog sudskog vijeća.

Trajanje mandata članova Vijeća zavisi od toga ko ih je imenovao i jednako je mandatu organa koji ih je imenovao, i to:

- mandat od 5 godina za članove koje imenuje predsjednik Republike;
- mandat od 4 godine za članove koje imenuje Parlament;
- mandat od 3 godine za izabrane članove.

Vijeće ima nadležnost da daje mišljenja o zakonima koji se odnose na pravosuđe i na Zakon o sudijama te, općenito, elaborira i predlaže Ministarstvu pravosuđa zakonske mjere kako bi se poboljšala efikasnost pravosuđa.

Finansijska nezavisnost Vijeća

Visoko sudsko vijeće je finansijski nezavisno i ima svoj budžet, koji je dio državnog budžeta. Budžet Vijeća odobrava državni Parlament na prijedlog Vijeća, koji se dostavlja Parlamentu svake godine do kraja avgusta. Budžet Vijeća pokriva:

- Sudski dokumentacioni centar,
- Sudski inspektorat,
- troškove samog Vijeća.

Troškovi obuke sudija finansiraju se iz budžeta ministarstva nadležnog za pravosuđe.²²

²¹ Zakon br. . 926/76 od 13. decembra 1976. Osim toga, još tri zakona reguliraju status Visokog sudskog vijeća: Zakon 21/85, 10/94 i 143/99; Zakon 36/2007; Zakon 52/2008 102/2009, 115/2009, 295/2009, 3-B/2010, 40/2010, 43/2010 i 46/2011.

²² Informacije preuzete iz *Guide to the European Network of Councils for the Judiciary*, ENCJ, str. 64 i 65

Član 217. (*Imenovanje, raspoređivanje, premještaj i napredovanje sudija*)

1. Imenovanje, raspoređivanje, premještaj i napredovanje sudija i održavanje discipline nad njima u nadležnosti su Visokog sudskog vijeća, kako je propisano zakonom.
2. Imenovanje, raspoređivanje, premještaj i napredovanje sudija upravnih i poreznih sudova i održavanje discipline nad njima u nadležnosti je odgovarajućeg Visokog vijeća, kako je propisano zakonom.
3. U skladu sa garancijama utvrđenim ovim Ustavom, pravila i nadležnosti za imenovanje, premještaj i unaprjeđenje sudija ostalih sudova i disciplinske mjere uređuju se zakonom.

Član 218. (*Visoko sudsko vijeće*)

1. Visokim sudskim vijećem predsjedava predsjednik Vrhovnog suda, a čine ga sljedeći članovi:
 - 2 člana imenuje predsjednik Republike;
 - 7 članova imenuje Parlament Republike;
 - 7 sudija biraju njihove kolege sudije, u skladu s principom proporcionalne zastupljenosti.
2. Pravila koja reguliraju garancije koje se odnose na sudije primjenjuju se na sve članove Visokog sudskog vijeća. (...)
3. Zakon može propisati da službenici suda budu članovi Visokog sudskog vijeća i u tom slučaju ih biraju kolege. Takvi članovi samo učestvuju u diskusijama i glasaju o pitanjima koja se odnose na procjenu profesionalne sposobnosti službenika suda i održavanja discipline.

Visoko vijeće upravnih i poreznih sudova

U Portugalu su upravni i porezni sudovi zaduženi za rješavanje sporova koji proizlaze iz upravnih i poreznih odnosa. Imenovanje sudija ovih sudova u nadležnosti je Visokog vijeća upravnih i poreznih sudova (*Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais*). Postojanje tog nezavisnog, državnog organa definirano je Ustavom Republike (čl. 217. st. 2.) i Zakonom o Visokom vijeću upravnih i poreznih sudova. Prema odredbama člana 74. st. 2. navedenog Zakona, Vijeće je, pored ostalog, zaduženo za:

- imenovanje, raspoređivanje, premještaj, napredovanje i procjenjivanje profesionalne sposobnosti sudija upravnih i poreznih sudova i vođenje disciplinskih postupaka protiv njih;
- ocjenjivanje, prihvatanje, odbijanje i rangiranje kandidata na konkursu;
- razmatranje upravnih žalbi na materijalne disciplinske odluke predsjednika centralnih upravnih sudova, predsjednika upravnih i poreznih sudova, kao i drugih propisanih zakonom;
- provođenje ostalih provjera, istraživanja i inspekcije;
- pripremu godišnjih planova inspekcija itd.

Vijeće ima 11 članova, izabranih na četverogodišnji mandat, i to:

- 2 člana imenuje predsjednik Republike;
- 4 člana bira Parlament;
- 4 člana izabrana među sudijama koje biraju njihove kolege, u skladu s principom proporcionalne zastupljenosti;
- predsjednik Vrhovnog upravnog suda, koji je ujedno i predsjednik Vijeća.

Članovi Vijeća mogu biti još jednom ponovo izabrani na tu dužnost.²⁴

²³ Ustav Republike Portugal. Izvor: internetska stranica Parlamenta Portugala http://www.google.ba/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=5&ved=0CDwQFjAEahUKEwiRi6e1_IflAhVGUBQKHVZtAC0&url=http%3A%2F%2Fwww.parlamento.pt%2Flegislacao%2Fdocuments%2Fconstitution7threv2010en.pdf&usq=AFOjCNF39pE5IjzOCg1hRvgaUOIA_Smerw (datum pristupa 21.09.2015.)

²⁴ Informacije o Visokom vijeću upravnih i poreznih sudova preuzete su iz prezentacije *The Portuguese High Council of the Judiciary and the High Council of Administrative and Tax Courts, in light of the Opinion no.10 (2007) of the Consultative*

V.c Poljska

Briga o nezavisnosti sudova i sudija u Poljskoj je ustavni i zakonski zadatak Državnog sudskog vijeća. O nezavisnosti tužilaca brine Državno tužilačko vijeće.

Državno sudsko vijeće

Državno sudsko vijeće (*Krajowa Rada Sądownictwa*) je nezavisan, ustavni organ u Poljskoj, čiji sastav i osnovna pravila rada propisuje Ustav Republike (čl. 186. i 187.) i Zakon o Državnom sudskom vijeću.²⁵ Vijeće ima ukupno 25 članova, koji se biraju na mandat od četiri godine. „Članovi Državnog sudskog vijeća su sljedeći:

- 4 člana po službenoj dužnosti-
 - predsjednik Vrhovnog suda;
 - ministar nadležan za pravosuđe;
 - predsjednik Vrhovnog upravnog suda;
 - osoba koju imenuje predsjednik Republike;
- 15 sudija izabranih među sudijama Vrhovnog suda (2 člana), sudova opće nadležnosti (10 članova), upravnih sudova (2 člana) i vojnih sudova (1 član);
- 6 članova koje bira Parlament Poljske-
 - 4 člana bira Sejm (*donji dom Parlamenta*) među zastupnicima;
 - 2 člana bira Senat (*gornji dom Parlamenta*) među senatorima.“²⁶

Članovi među sobom biraju predsjednika i dva zamjenika. Najvažniji zadaci Vijeća su:

- ocjenjivanje kandidatura za imenovanje na sudijske dužnosti u svim sudovima u državi,
- predlaganje kandidata za imenovanje na sudijske dužnosti predsjedniku Republike,
- davanje mišljenja o normativnim aktima koji se odnose na pravosuđe i na sudije, kao i usvajanje rezolucija o pitanjima koja se upućuju Ustavnom sudu na preispitivanje njihove usklađenosti sa Ustavom u pogledu nezavisnosti sudova i sudija,
- zauzimanje različitih stajališta o stanju u pravosuđu,
- usvajanje pravila pravosudne etike i briga za njeno poštivanje.²⁷

„U članu 5. Zakona je propisano da Državno sudsko vijeće može odrediti:

- službeni obilazak određenog suda ili njegove organizacijske jedinice;
- inspekcijski pregled u sudu;
- inspekcijski pregled rada određenog sudije.

Navedene mjere ne smiju dovesti u pitanje nezavisnost sudija, a obavljaju ih članovi Državnog sudskog vijeća ili delegirane sudije. Zakon propisuje da su predsjednik Vrhovnog suda, ministar za pravosuđe i predsjednik Vrhovnog upravnog suda članovi tog organa po službenoj dužnosti i samo do isteka njihovog mandata te da predstavnik predsjednika države

Council of European Judges – CoE, autor Plácido Conde Fernandes, portugalski državni tužilac i bivši član Visokog vijeća tužilaca Portugala. Izvor: internetska stranica http://www.google.ba/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=1&ved=0CBsQFjAAAhUKEwirsq70ze7HAhWKtxQKHdG0A0Q&url=http%3A%2F%2Fec.europa.eu%2Fenlargement%2Ftaix%2Fdyn%2Fcreate_speech.jsp%3FspeechID%3D24294%26key%3Db4b0479fcb5155d75a3bffef62c744a&usq=AFQjCNH0a3CAuipKrCagt7s_f-iu6xJ-HQ (datum pristupa 11.09.2015.)

²⁵ Zakon o Državnom sudskom vijeću usvojen je 1989. godine, a važeća verzija Zakona je iz 2011. godine. Izvor: *Guide to the European Network of Councils for the Judiciary*, ENCJ, str. 63

²⁶ *Guide to the European Network of Councils for the Judiciary*, ENCJ, str. 63

²⁷ Informacija preuzeta sa internetske stranice Ministarstva pravosuđa Republike Poljske <http://ms.gov.pl/en/the-judiciary-in-poland/> (datum pristupa 09.09.2015.)

formalno nije vezan na četverogodišnji mandat i da može biti opozvan bilo kada. U svakom slučaju članstvo te osobe u Državnom sudskom vijeću prestaje tri mjeseca nakon isteka predsjedničkog mandata. Mandat parlamentarnih članova traje do izbora novih članova iz sljedećeg sastava Sejma, odnosno Senata. Sudije koje su članovi Državnog sudskog vijeća ne mogu biti članovi više od dva puta. Posebni uvjeti za izbor članova Državnog sudskog vijeća nisu propisani. (...) Prije isteka mandata članstvo u Državnom sudskom vijeću prestaje zbog:

- smrti;
- povlačenja;
- isteka mandata zastupnika odnosno senatora;
- imenovanja na drugu sudijsku dužnost (u nekim slučajevima);
- prestanka radnog odnosa sudije;
- penzionisanja.²⁸

„Državno sudsko vijeće ima nezavisan budžet odvojen od državnog budžeta. Budžet određuje Parlament i troši se na zakonom propisane aktivnosti Vijeća te na plate i naknade osoblja Vijeća.“²⁹

Navest ćemo odredbe Ustava Republike Poljske³⁰ koje se odnose na Državno sudsko vijeće.

Ustav Republike Poljske

Član 186.

1. Državno sudsko vijeće čuva nezavisnost sudova i sudija.
2. Državno sudsko vijeće može podnijeti zahtjev Ustavnom sudu u pogledu usklađenosti normativnih akata sa Ustavom u onoj mjeri u kojoj se oni odnose na nezavisnost sudova i sudija.

Član 187.

1. Državno sudsko vijeće čine:
 - prvi predsjednik Vrhovnog suda, ministar pravosuđa, predsjednik Vrhovnog upravnog suda i jedna osoba koju imenuje predsjednik Republike;
 - 15 sudija izabranih među sudijama Vrhovnog suda, općih sudova, administrativnih i vojnih sudova;
 - 4 člana koja bira Sejm među zastupnicima i 2 člana koja bira Senat među senatorima.
2. Državno sudsko vijeće bira, među svojim članovima, predsjednika i dva zamjenika predsjednika.
3. Mandat izabranih članova Državnog sudskog vijeća je 4 godine.
4. Organizacijska struktura, djelokrug i procedure rada Državnog sudskog vijeća, kao i način izbora njegovih članova propisani su zakonom.

Državno tužilačko vijeće

Zakon o tužilaštvu³¹ propisuje sastav i osnovna pravila rada Državnog tužilačkog vijeća (*Krajowa Rada Prokuratury*).³² U skladu s članom 24. navedenog Zakona, Državno tužilačko vijeće, pored ostalog:

- vodi brigu o nezavisnosti tužilaca,

²⁸ Informacija preuzeta iz komparativnog pregleda *Nekateri vidiki pravosodnih sistemov*, Marjana Križaj i Janez Blažič, Državni zbor Republike Slovenije, 2015. godine, str. 8 i 9

²⁹ *Guide to the European Network of Councils for the Judiciary*, ENCJ, str. 64

³⁰ Izvor: internetska stranica Senata Republike Poljske <http://www.senat.gov.pl/en/about-the-senate/konstytucja/chapter-viii/> (datum pristupa 10.09.2015.)

³¹ *Ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. o Prokuraturze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej Dz.U. 1985 nr 31 poz. 138*

³² Informacije o Državnom tužilačkom vijeću Poljske preuzete su iz komparativnog pregleda *Nekateri vidiki pravosodnih sistemov*, Marjana Križaj i Janez Blažič, Državni zbor Republike Slovenije, 2015. godine, str. 9 i 10

- daje mišljenje o krivičnom zakonodavstvu,
- ima određene zadatke u pogledu imenovanja tužilaca i disciplinskih postupaka protiv njih,
- usvaja pravila profesionalne etike tužilaca i nadzire njihovo poštivanje,
- daje i mišljenja u vezi s utvrđivanjem periodičnih ocjena o realizaciji zadataka koji su bili dodijeljeni tužilaštvima.

Vijeće radi u skladu s pravilima koja samo donosi. U članu 23. navedenog Zakona je propisano da Državno tužilačko vijeće čini 25 članova, a njihov mandat traje četiri godine.

Članovi Vijeća su sljedeći:

- ministar nadležan za pravosuđe,
- generalni državni tužilac,
- predstavnik predsjednika države,
- četiri zastupnika Sejma,
- dva senatora,
- predstavnik vojnih tužilaštava,
- predstavnik Instituta nacionalnog sjećanja – Komisije za istrage zločina protiv poljskog naroda,
- tri tužioca Generalnog državnog tužilaštva i
- 11 tužilaca iz viših tužilaštava.

Predstavnik predsjednika države formalno nije vezan za četverogodišnji mandat i može biti opozvan bilo kada. Zastupnici i oba senatora su vezani za svoj parlamentarni mandat, ali ipak njihov mandat traje do izbora novih članova iz sljedećeg sastava Sejma, odnosno Senata. Tužioci koji su članovi Državnog tužilačkog vijeća ne mogu biti njegovi članovi više od dva puta.

Mandat izabranog člana Državnog tužilačkog vijeća prestaje zbog:

- smrti;
- povlačenja;
- lažnih izjava utvrđenih pravomoćnom presudom koje je član Državnog tužilačkog vijeća dao u vezi sa svojim statusom;
- razrješenja od strane organa koji ga je izabrao;
- isteka mandata zastupnika odnosno senatora;
- prestanka radnog odnosa tužioca;
- penzionisanja.

Kao što proizlazi iz dostupnih propisa, Vijeće nema posebnih zadataka u vezi s neposrednim nadzorom nad radom tužilaca. Zakon o tužilaštvu u članu 10. propisuje da službenu posjetu određenom tužilaštvu u cilju nadzora nad obavljanjem zakonom određenih zadataka može odrediti samo generalni državni tužilac, odnosno drugi rukovodioci tužilaštava, a Državno tužilačko vijeće se u ovom kontekstu ne spominje.

V.d Litvanija

Sudsko vijeće u Litvaniji je osnovano u skladu sa Ustavom Republike Litvanije i Zakonom o sudovima. Međutim, u Ustavu i Zakonu o tužilaštvu nema odredbi o osnivanju tužilačkog vijeća u Litvaniji. U cilju obezbjeđenja sistema nezavisnosti sudstva u Litvaniji su osnovana sljedeća posebna sudska tijela:

1. Generalni sastanak sudija;
2. Sudsko vijeće;

3. Sud časti za sudije.

Sudsko vijeće i Sud časti za svoj rad odgovaraju Generalnom sastanku sudija, kao najvišem tijelu sistema nezavisnosti sudstva.³³

Sudsko vijeće

Sudsko vijeće je jedna od glavnih institucija sistema nezavisnosti sudstva, čiji je cilj osigurati nezavisnost sudova i sudija. Temelj za osnivanje Sudskog vijeća, posebnog tijela sudija koje Predsjedniku Republike daje prijedloge za imenovanje, unaprjeđenje, premještanje ili smjenjivanje sudija, dat je u Ustavu Republike Litvanije iz 1992. godine. Prvobitno je ta institucija, u skladu sa Zakonom o sudovima iz 1994., imala samo 9 članova, da bi se postepeno razvila u Sudsko vijeće i, u skladu sa izmjenama Zakona 2012. godine, sada ima 23 člana i obuhvata predstavnike svih nivoa sudova u Litvaniji. Vijeće blisko sarađuje s Udruženjem sudija.³⁴ Vijeće nema svoj budžet niti zaposlene službenike, nego koristi usluge službenika Uprave za nacionalne sudove.³⁵

Ustav Republike Litvanije

Ustavom iz 1992. godine predviđeno je osnivanje posebnog tijela sudija koje predsjedniku Republike daje preporuke za imenovanje, unaprjeđenje, premještanje ili smjenjivanje sudija.³⁶

Zakon o sudovima

U skladu sa Zakonom o sudovima, Sudsko vijeće ima 23 člana, od kojih su predsjednik Vrhovnog suda, predsjednik Apelacionog suda i predsjednik Vrhovnog upravnog suda članovi po funkciji, dok ostale članove Sudskog vijeća bira Generalni sastanak sudija:

- po troje sudija Vrhovnog suda, Apelacionog suda, Vrhovnog upravnog suda,
- po jednog sudiju svakog okružnog suda,
- jednog sudiju iz svih regionalnih upravnih sudova i
- jednog sudiju iz svih osnovnih sudova koji su smješteni na teritoriji svakog regionalnog suda.

Ove kandidate nominiraju i biraju predstavnici relevantnih sudova tokom Generalnog sastanka sudija. Za člana Sudskog vijeća ne smije biti izabran sudija koji je u službi kraće od pet godina ili kojem je izrečena disciplinska mjera. Sudije u Sudskom vijeću imaju mandat u trajanju od četiri godine, dok predsjedavajući Sudskog vijeća, zamjenik predsjedavajućeg i sekretar, koji se biraju tajnim glasanjem između članova Sudskog vijeća, imaju mandat od dvije godine.

Mandat sudije u Sudskom vijeću prestaje u sljedećim uslovima:

- istekom njegovog mandata na funkciji sudije,
- istekom mandata u Sudskom vijeću,
- dobrovoljnom ostavkom u Sudskom vijeću,
- stupanjem na snagu odluke Suda časti o izricanju disciplinske kazne

³³ Zakon o sudovima, član 114, stav 1-3, nezvaničan prevod, internetska stranica litvanskih sudova: <http://www.teismai.lt/data/public/uploads/2014/12/republic-of-lithuania-law-amending-the-law-on-courts.doc> (datum pristupa 05.08.2015.)

³⁴ Izvor: Evropska mreža pravosudnih vijeća, internetska stranica: http://www.ency.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=51&Itemid=220&lang=en (datum pristupa 06.09.2015.)

³⁵ Izvor: Sudska vijeća - države bez Visokog vijeća, Preliminarni izvještaj, 2007, internetska stranica Vijeća Evrope: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1187513&Site=COE> (datum pristupa 06.09.2015.)

³⁶ Član 112. stav 5. Ustava Republike Litvanije, internetska stranica Parlamenta Republike Litvanije: <http://www3.lrs.lt/home/Konstitucija/Constitution.htm> (datum pristupa 09.09.2015.)

(osim za predsjednike Vrhovnog suda, Apelacionog suda i Vrhovnog upravnog suda, koji su članovi Sudskog vijeća po funkciji),

- ako je opozvan sa mjesta člana Sudskog vijeća

(osim za predsjednike Vrhovnog suda, Apelacionog suda i Vrhovnog upravnog suda). Član Sudskog vijeća može biti opozvan kada Generalni sastanak sudija donese obrazloženu odluku da sudija nije ispunio funkcije Sudskog vijeća koje su mu dodijeljene.³⁷

Nadležnosti Sudskog vijeća

Sudsko vijeće ima sljedeće nadležnosti:

- „1) bira, tajnim glasanjem, predsjedavajućeg, zamjenika predsjedavajućeg i sekretara Sudskog vijeća,
- 2) donosi Poslovnik Sudskog vijeća,
- 3) preporučuje predsjedniku Republike imenovanje, unaprjeđenje, premještanje i smjenjivanje sudija sa funkcije,
- 4) preporučuje predsjedniku Republike imenovanje i razrješenje predsjednika i zamjenika predsjednika sudova te rukovodilaca odjeljenja sudova,
- 5) savjetuje predsjednika Republike u vezi s određivanjem ili promjenom broja sudija na sudovima,
- 6) osniva Ispitnu komisiju za odabir kandidata za sudije; donosi pravilnike za rad ove Komisije i program ispita,
- 7) odlučuje o postupku ulaska kandidata na listu upražnjenih mjesta za sudije na lokalnom sudu i postupku ulaska kandidata u registar osoba koje traže mjesto sudije,
- 8) formira stalne i *ad hoc* komisije i donosi njihove pravilnike o radu,
- 9) bira i imenuje tajnim glasanjem članove Sudske etičke i disciplinske komisije, bira predsjedavajućeg ove Komisije među njenim članovima i opoziva ih na temelju odredbi ovog Zakona i donosi pravilnike o radu ove komisije,
- 10) imenuje, tajnim glasanjem, članove Suda časti i opoziva ih na temelju odredbi ovog Zakona,
- 11) donosi Pravilnik o radu Suda časti,
- 12) razmatra izvještaj Sudske etičke i disciplinske komisije i izvještaj o radu Suda časti,
- 13) ima pravo da predloži disciplinske mjere protiv sudija,
- 14) potvrđuje kriterije za ocjenjivanje rada sudija i akte kojima se uređuje rad Stalne komisije za ocjenu rada sudija, razmatra žalbe u vezi s rezultatima ocjenjivanja sudija,
- 15) osniva Stalnu komisiju za ocjenjivanje rada sudija,
- 16) utvrđuje procedure i temelje za uspostavljanje specijalizacije za sudije, donosi pravila za dodjeljivanje slučajeva sudijama i pravila za osnivanje sudskih vijeća,
- 17) potvrđuje akte kojima se uređuje rad uprave u sudovima, rješava druga pitanja uprave u sudovima,
- 18) donosi pravila organizovanja obuka za sudije, programe obuke, godišnje planove za unaprjeđenje kvalifikacija i kvalifikacije za predavače,
- 19) donosi model strukture lokalnih, regionalnih i regionalnih upravnih sudova, model liste radnih mjesta na sudu i opisa poslova za ta radna mjesta,
- 20) razmatra i odlučuje o prijedlozima nacрта investicionih programa za sudove i prijedlozima budžeta sudova i podnosi ih Vladi,
- 21) razmatra izvještaje o radu Uprave za nacionalne sudove,
- 22) svake godine, najkasnije do 31.03., objavljuje pregled aktivnosti sudova u prošloj

³⁷ Član 119. stav 2 - 7 Zakona o sudovima

- godini na internetskoj stranici Uprave za nacionalne sudove,
- 23) saziva redovne i, po potrebi, vanredne Generalne sastanke sudija,
 - 24) sarađuje s drugim institucijama i organizacijama u Litvaniji u vezi s pitanjima nezavisnosti sudstva i administracije i drugim pitanjima relevantnim za aktivnosti sudova,
 - 25) sarađuje s institucijama drugih država i međunarodnim tijelima u vezi s pitanjima nezavisnosti sudstva i administracije i drugim pitanjima relevantnim za aktivnosti sudova,
 - 26) ima pravo da primi od državnih institucija informacije potrebne za obavljanje svojih funkcija,
 - 27) odlučuje o drugim pitanjima vezano za aktivnosti sudova i relevantno zakonodavstvo.”³⁸

Druge institucije sistema nezavisnosti sudstva

Generalni sastanak sudija

Ovo je najviše tijelo u sistemu nezavisnosti sudstva, u čijem radu učestvuju sve sudije iz Litvanije.³⁹ Ova institucija je nadležna za:

- donošenje svog Poslovnika o radu,
- donošenje Etičkog kodeksa sudija,
- biranje i opoziv članova Sudskog vijeća koji nisu članovi tog Vijeća po funkciji,
- razmatranje izvještaja o radu Sudskog vijeća i izvještaja Suda časti za sudije,
- razmatranje i odlučivanje o drugim pitanjima vezano za aktivnosti sudova.⁴⁰

Redovne sjednice Generalnog sastanka sudija se, u pravilu, održavaju prvog petka u mjesecu martu najmanje jednom u dvije godine, a po potrebi mogu se sazvati i vanredno.⁴¹ Odluke ovog tijela se usvajaju prostom većinom prisutnih sudija (uz preduslov da sastanku prisustvuje više od polovine svih sudija iz Litvanije), s tim da se može odlučiti da se odluke donose tajnim glasanjem. Odluke ove institucije provode druge institucije sistema nezavisnosti sudova, sudije i Uprava za nacionalne sudove.⁴²

Sud časti za sudije

Sud časti za sudije je također tijelo u sistemu nezavisnosti sudstva, koje razmatra disciplinske postupke protiv sudija i žalbe sudija zbog klevete, u skladu sa Zakonom o sudovima i Statutom ovog Suda.⁴³ Sud ima devet članova koji se biraju na period od četiri godine. Vrhovni sud, Apelacioni sud i Vrhovni upravni sud imenuju po dva člana ovog Suda, a preostala tri člana imenuje Sudsko vijeće (između sudija svih okružnih upravnih sudova, okružnih sudova i osnovnih sudova). Za člana se ne može izabrati član Sudskog vijeća ili osoba koja ima pravo da pokrene disciplinski postupak, član Sudske etičke i disciplinske komisije, kao ni sudija protiv kojeg je pokrenut disciplinski postupak. Sastanku ovog Suda mora prisustvovati najmanje sedam članova, a odluke se donose prostom većinom prisutnih članova Suda. U slučaju neriješenog glasanja, odluka koju je donio predsjedavajući Suda se smatra konačnom. Razmatranje slučajeva ovog Suda je otvoreno za javnost, osim u slučaju kada bi to dovelo u pitanje državnu ili poslovnu tajnu ili zaštitu privatnog života osobe. U tim slučajevima se pojedini dijelovi odluke Suda objavljuju u javnosti.⁴⁴

³⁸ Član 120.

³⁹ Član 116.

⁴⁰ Član 117.

⁴¹ Član 118. stav 1-2

⁴² Član 118. stav 4, 6, i 7.

⁴³ Član 122. stav 1. i član 123.

⁴⁴ Član 122. stav 2.-4.

Uprava za nacionalne sudove

Uprava je osnovana i radi u skladu sa Zakonom o sudovima i Zakonom o Upravi za nacionalne sudove, neovisna je od izvršne vlasti te ima cilj da pruža usluge i obezbijedi neometan rad institucijama nezavisnosti sudstva, jača nacionalni sudski sistem i unapređuje uslove rada sudova.⁴⁵ Uprava se finansira iz budžeta.⁴⁶

Sudska etička i disciplinska komisija

Ova komisija je još jedno tijelo sistema nezavisnosti sudstva, koje odlučuje o pokretanju disciplinskih postupaka protiv sudija. Ima sedam članova, od kojih dva člana imenuje predsjednik Republike, jednog imenuje predsjednik Parlamenta, a preostala četiri kandidata imenuje Sudsko vijeće.⁴⁷

Zakon o tužilaštvu

Kako je već ranije spomenuto, Ustav i Zakon o tužilaštvu⁴⁸ ne sadrže odredbe o tužilačkom vijeću. U skladu sa Ustavom, Glavnog tužioca imenuje i razrješava predsjednik Republike uz odobrenje Parlamenta Litvanije, dok su imenovanje i opoziv tužilaca uređeni Zakonom o tužilaštvu.⁴⁹ zamjenika glavnog tužioca također imenuje i razrješava predsjednik Republike, ali po preporuci Glavnog tužioca,⁵⁰ dok tužioce imenuje Glavni tužilac na osnovu zaključaka Komisije za izbor tužilaca, s tim da zaključci Komisije nisu za njega obavezujući.

V.e Slovenija

U Sloveniji postoje dva važna državna organa čiji je rad direktno vezan za sudsku granu vlasti, odnosno za imenovanja i razrješenja sudija i tužilaca - Sudsko vijeće i Državno tužilačko vijeće.

Sudsko vijeće

Sudsko vijeće ima 11 članova, koji imaju šestogodišnji mandat. Sastav i način izbora članova Vijeća te njegove nadležnosti u postupku izbora sudija i oduzimanja sudijske funkcije propisuje Ustav Republike Slovenije u Poglavlju IV, koje se odnosi na državno uređenje. Detaljne odredbe o Sudskom vijeću nalaze se i u Zakonu o sudovima.

Ustavni sud Republike Slovenije je u jednoj odluci iz 1996. godine⁵¹ naveo da je Sudsko vijeće, s aspekta organizacije državne vlasti, državni organ *sui generis* kojeg nije moguće uvrstiti ni u jednu od tri grane vlasti. „Njegov zadatak je, na jednoj strani, osigurati nezavisnost pojedinačnih sudija i sudstva kao cjeline, a na drugoj strani, poticati odgovornost, efikasnost i kvalitet sudstva. Ove zadatke ostvaruje posebno izborom kandidata na sudijski položaj, usvajanjem kriterija kvalitete rada sudija, odlučivanjem o napredovanju sudija,

⁴⁵ Izvor: Uprava za nacionalne sudove, internetska stranica litvanskih sudova: <http://www.teismai.lt/en/national-courts-administration/about-administration/679> (datum pristupa 06.09.2015.)

⁴⁶ Član 124. stav 1. Zakona o sudovima

⁴⁷ Član 85.

⁴⁸ Zakon o tužilaštvu, internetska stranica Tužilaštva Republike Litvanije:

<http://www.prokuraturos.lt/LinkClick.aspx?fileticket=MYZS8YxP3KI%3d&tabid=186> (datum pristupa 06.08.2015.)

⁴⁹ Član 118. stav 4-5 Ustava Republike Litvanije

⁵⁰ Član 22. stav 3. Zakona o tužilaštvu

⁵¹ Odluka Ustavnog suda Republike Slovenije br. U-I-224/96, tačka 11.

podnošenjem zahtjeva za davanje ocjene sudijske službe za pojedinačnog sudiju i zahtjeva za službeni nadzor nad radom sudije, podnošenjem prijedloga za pokretanje disciplinskog postupka, donošenjem procjene da sudija ne obavlja sudijsku službu, zbog čega sudiji prestaje sudijska dužnost, donošenjem odluke o prestanku sudijske dužnosti i sudijske službe, imenovanjem i razrješenjem predsjednika sudova, osim predsjednika Vrhovnog suda Republike Slovenije, te donošenjem odluke o žalbama sudija koji smatraju da im je prekršen njihov nezavisan položaj ili nezavisnost sudstva.⁵²

„Sudsko vijeće ima svoj vlastiti budžet i član je kolegija budžetskih korisnika. Glavni pregovarač o budžetu za pravosuđe je Vrhovni sud Republike Slovenije.“⁵³

Ustav Republike Slovenije⁵⁴

Član 130.

(Izbor sudija)

Sudije bira Državni zbor na prijedlog Sudskog vijeća.

Član 131.

(Sudsko vijeće)

Sudsko vijeće čini jedanaest članova. Pet članova bira, na prijedlog predsjednika Republike, Državni zbor među univerzitetskim profesorima prava, advokatima i drugim pravnicima, a šest članova između sebe biraju sudije koje trajno obavljaju sudijsku funkciju. Predsjednika biraju članovi Vijeća između sebe.

Član 132.

(Prestanak i oduzimanje sudijske funkcije)

Sudiji prestaje sudijska funkcija ako nastupe razlozi koje propisuje zakon.

Ako sudija u obavljanju sudijske funkcije krši Ustav ili teže krši zakon, Državni zbor može na prijedlog Sudskog vijeća razriješiti sudiju.

U slučaju namjerno počinjenog krivičnog djela zloupotrebom sudijske funkcije, potvrđenog pravomoćnom sudskom odlukom, Državni zbor razrješava sudiju.

Zakon o sudovima

U nastavku istraživanja navedene su odredbe Zakona o sudovima⁵⁵ koje se odnose na Sudsko vijeće, odnosno izbor članova tog organa, njihovo razrješenje, kao i njegove nadležnosti.⁵⁶

Član 18.

Članovi Sudskog vijeća se biraju na period od šest godina i nakon isteka mandata ne mogu biti ponovo izabrani.

Svake tri godine se biraju dva ili tri člana Sudskog vijeća koje bira Državni zbor te tri člana Sudskog

⁵² Izvor: internetska stranica Sudskog vijeća Republike Slovenije <http://www.sodni-svet.si/predstavitev/> (datum pristupa 26.08.2015.)

⁵³ *Guide to the European Network of Councils for the Judiciary*, ENCJ, str. 73. Izvor: internetska stranica ENCJ http://www.encj.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=9&Itemid=11 (datum pristupa 08.09.2015.)

⁵⁴ Ustav Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04, 68/06 i 47/13

⁵⁵ Zakon o sudovima, Uradni list RS, br. 19/94, 45/95, 38/99, 28/00, 73/04, 23/05, 72/05, 100/05, 127/06, 27/07, 67/07, 94/07, 45/08, 96/09, 33/11 i 17/15. Izvor: internetska stranica Službenog lista (Uradnog lista) <http://www.uradni-list.si/1/content?smode=ul&cmd=search&mode=&q=Zakon+o+sodi%C5%A1%C4%8Dih&search=I%C5%A1%C4%8Di§m=&rubm=&ulsby%5B%5D=1&part=u&t=&df=26&mf=7&yf=2015&dt=26&mt=8&yt=2015> (datum pristupa 26.08.2015.)

⁵⁶ Zakon o sudovima, Uradni list RS, br. 19/94, 45/95, 38/99, 28/00, 73/04, 23/05, 72/05, 100/05, 127/06, 27/07, 67/07, 94/07, 45/08, 96/09, 33/11 i 17/15. Izvor: internetska stranica Uradnog lista <http://www.uradni-list.si/1/content?smode=ul&cmd=search&mode=&q=Zakon+o+sodi%C5%A1%C4%8Dih&search=I%C5%A1%C4%8Di§m=&rubm=&ulsby%5B%5D=1&part=u&t=&df=26&mf=7&yf=2015&dt=26&mt=8&yt=2015> (datum pristupa 26.08.2015.)

vijeća koje između sebe biraju sudije koje trajno obnašaju sudijsku funkciju. Članu Sudskog vijeća koji postane član Sudskog vijeća zbog prijevremenog prestanka mandata prethodnog člana mandat ističe istekom vremena za koje je bio izabran član Sudskog vijeća kojem je mandat prijevremeno prestao.

Član 19.

Predsjednika Sudskog vijeća biraju članovi dvotrećinskom većinom glasova tajnim glasanjem.

Član 20.

Izbor članova Sudskog vijeća raspisuje predsjednik Državnog zbora najmanje tri mjeseca prije isteka mandata članovima Sudskog vijeća.

Ako je potrebno zbog prijevremenog prestanka mandata (tačka 2. do 4. stav 1. člana 27.) raspisati zamjenske izbore, predsjednik Državnog zbora ih raspisuje najkasnije jedan mjesec nakon prestanka mandata člana Sudskog vijeća.

Od raspisivanja izbora do dana glasanja mora proći najmanje pedeset dana.

Lista kandidata za članove Sudskog vijeća koje predlaže predsjednik Republike Državnom zboru mora biti predložena najkasnije dvadeset dana prije dana glasanja.

Član 21.

Na kandidatskoj listi za izbor članova Sudskog vijeća koje bira Državni zbor na prijedlog predsjednika Republike mora biti predložen veći broj kandidata od broja članova koji se biraju, ali najviše dvostruko više od broja članova koji se biraju. Izbor je tajan.

Član 22.

Izbori članova Sudskog vijeća iz reda sudija su neposredni i tajni. Pravo izbora imaju sve sudije koje na dan izbora obavljaju sudijsku funkciju i upisani su u sudijski izborni imenik koji sadrži ime i prezime sudije te sud u kojem radi.

Po jednog člana Sudskog vijeća biraju sudije koje obnašaju sudijsku funkciju u Vrhovnom sudu Republike Slovenije, u višim i okružnim sudovima te općinskim sudovima.

Dva člana Sudskog vijeća biraju sve sudije iz prethodnog stava.

Za člana Sudskog vijeća može biti izabran svaki sudija.

Pri kandidiranju članova Sudskog vijeća treba poštivati jednaku zastupljenost članova s područja svih viših sudova u Republici Sloveniji.

Član 23.

Sudijski izborni imenik (u daljnjem tekstu: imenik) iz drugog stava prethodnog člana vodi Vrhovni sud Republike Slovenije. Podaci za imenik se preuzimaju iz centralne kadrovske evidencije odnosno iz akata o imenovanju.

Najkasnije deset dana nakon raspisivanja izbora, Vrhovni sud Republike Slovenije šalje imenik sudovima.

Sudija ima pravo uvida u imenik i ima pravo pismeno zahtijevati ispravku, ako sam ili ako neko drugi nije upisan u imenik, odnosno ako je upisan neko ko po odredbama ovog Zakona nema pravo izbora ili ako su pogrešno upisani lični podaci. Ispravku može zahtijevati najmanje tri dana prije izbora.

Ako je zahtjev za ispravku imenika opravdan, Vrhovni sud Republike Slovenije pravi ispravku imenika, a ako smatra da zahtjev nije utemeljen, u roku od dva dana od prijema zahtjeva za ispravku imenika mora donijeti odluku o odbacivanju zahtjeva.

Protiv odluke iz prethodnog stava dozvoljeno je pokretanje upravnog spora pred nadležnim sudom u roku od 24 sata nakon obavijesti o odluci. Sud mora donijeti odluku u sljedećih 48 sati.

Član 24.

Na svakoj kandidatskoj listi za člana Sudskog vijeća iz trećeg stava člana 22. ovog Zakona mora biti veći broj kandidata od broja članova koji se biraju, ali najviše četiri puta više od broja članova koji se biraju.

Kandidate za članove Sudskog vijeća predlažu sudije pismeno ili na sudskim vijećima. Na kandidatsku listu se uvrštavaju kandidati koje su predložila najmanje tri suca. Ako je broj kandidata veći od odredbe iz prethodnog stava, na kandidatsku listu se uvrštavaju oni kandidati koje je predložilo najviše sudija.

Kandidatske liste potvrđuje i objavljuje izborna komisija najmanje petnaest dana prije dana glasanja.

Član 25.

Izbori se obavljaju na svim sudovima čije sudije biraju člana Sudskog vijeća, isti dan.

Za glasanje na izborima analogno se primjenjuju odredbe Poglavlja IX. Zakona o izborima u Državni zbor (Uradni list RS, št. 44/92), osim ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

Glasa se lično putem glasačkog listića na kojem se zaokružuje ime sudije koji se bira.

Izabran je sudija koji je dobio najviše glasova. Ako su dva kandidata ili više kandidata dobila podjednako najveći broj glasova, izbori se ponavljaju za te kandidate.

Ako članu Sudskog vijeća iz reda sudija prijevremeno istekne mandat na osnovu tačke 2. ili 3. prvog stava člana 27. ovog Zakona, član Sudskog vijeća iz reda sudija za preostali dio mandata postaje kandidat sa iste liste kandidata sa koje bi bio izabran da nije bio izabran član Sudskog vijeća kojem je prestao mandat. Ako kandidat u roku od osam dana od poziva za preuzimanje mandata ne dostavi obavijest da preuzima mandat, ta prava se prenose na sljedećeg kandidata.

Ako na listi, odnosno popisu iz prethodnog člana nema sljedećeg kandidata, održavaju se zamjenski izbori. Zamjenski izbori se održavaju prema odredbama ovog Zakona koje se odnose na opće izbore članova Sudskog vijeća, osim ako u ovom Poglavlju nije drugačije određeno.

Član 26.

Izbor članova Sudskog vijeća iz reda sudija vodi izborna komisija, koju imenuje Sudsko vijeće.

Izborna komisija ima predsjednika i četiri člana te njihove zamjenike. Za predsjednika i zamjenika predsjednika izborne komisije imenuje se sudija Vrhovnog suda.

Izbori se provode na izbornim mjestima. Izborna mjesta su u sjedištima okružnih sudova i u sjedištu Vrhovnog suda Republike Slovenije. U sjedištima okružnih sudova biraju se sve sudije, osim sudija Vrhovnog suda.

Rad na izbornim mjestima obavljaju tročlani izborni odbori koje imenuje izborna komisija.

Predsjednik izbornog odbora je sudija višeg suda. Predsjednik izbornog odbora pri Vrhovnom sudu Republike Slovenije je sudija tog suda.

Izborna komisija određuje obrasce za provođenje izbora prema odredbama ovog člana te jedinstvene standarde za izborni materijal i druge materijalne uvjete za provedbu izbora.

Član 27.

Članu Sudskog vijeća prestaje mandat:

1. istekom mandata na koji je izabran;
2. ostavkom;
3. članu koji je sudija – prestankom sudijske funkcije ili razrješenjem sa sudijske funkcije;
4. članu koji nije sudija – ako postane trajno nesposoban za obavljanje svoje funkcije ili ako izgubi status na osnovu kojeg je bio izabran.

Član Sudskog vijeća kojem je prestao mandat po tački 1. prethodnog stava ima prava i dužnosti člana Sudskog vijeća do izbora novog člana.

Članu Sudskog vijeća prestaje mandat prema tački 2. prvog stava ovog člana danom kada Sudsko vijeće primi njegovu pisanu izjavu o ostavci, a prema tački 4. kada ga razriješi Državni zbor.

U slučajevima iz prethodnog stava Sudsko vijeće odmah obavještava predsjednika Državnog zbora, a ako je odstupio odnosno ako je razriješen član Sudskog vijeća kojeg bira Državni zbor, i predsjednika Republike.

Član 28.

Sudsko vijeće ima sljedeće nadležnosti:

- Državnom zboru predlaže kandidate za izbor na sudijsku funkciju;
- Državnom zboru predlaže razrješenje sudije;
- imenuje i razrješava predsjednike sudova, osim predsjednika Vrhovnog suda Republike Slovenije;
- odlučuje o napredovanju u više sudijsko zvanje i o hitnom napredovanju u platne razrede, na položaj savjetnika ili na više sudijsko mjesto te o posebnom napredovanju u više sudijsko zvanje;
- odlučuje o žalbi na odluku o premještanju odnosno imenovanju na sudijsko mjesto, u sudijsko

- zvanje odnosno na položaj savjetnika i na odluku o uvrštavanju u platni razred;
- odlučuje o nespojivosti sudijske funkcije;
- daje mišljenje o prijedlogu budžeta za sudove i daje mišljenje Državnom zboru o zakonima koji uređuju položaj, prava i dužnosti sudija te osoblja sudova;
- usvaja kodeks sudijske etike;
- usvaja kriterije za izbor kandidata za sudijsko mjesto nakon prethodnog mišljenja ministra nadležnog za pravosuđe i kriterije za kvalitet rada sudija za ocjenu sudijske službe;
- daje saglasnost na politike otkrivanja i upravljanja korupcijskim rizicima i izloženosti sudova te prati njeno provođenje;
- imenuje članove Komisije za etiku i integritet;
- raspravlja i donosi odluke o utemeljenosti žalbe sudije koji smatra da su mu prekršena zakonska prava, nezavisni položaj ili nezavisnost sudstva;
- obavlja druge poslove, ako Zakon tako propisuje.

Sudsko vijeće dvotrećinskom većinom svih članova donosi odluku o prijedlozima za izbor sudija, o imenovanjima i napredovanjima sudija, o uvrštavanju u platni razred, o žalbi na odluku o premještanju odnosno imenovanju na sudijsko mjesto, u sudijsko zvanje odnosno na položaj savjetnika, o žalbama na uvrštavanje u platni razred, o prijedlozima za razrješenje sudija, o kriterijima za izbor kandidata za sudijsko mjesto i o kriterijima za kvalitet rada sudija.

Sudsko vijeće objavljuje usvojene akte na svojoj internetskoj stranici.

Podaci koji se odnose na pojedinca se čuvaju 15 godina od dana prestanka funkcije.

Član 28a.

Sudsko vijeće odluke donosi na sjednicama.

Odluke Sudskog vijeća o izborima, imenovanju, napredovanju u platnom razredu, u zvanje, na položaj ili na više sudijsko mjesto, dodjeljivanju ili premještanju sudija odnosno o imenovanju ili razrješenju predsjednika suda i o žalbama sudija moraju biti obrazložene i nakon uručenja objavljene na internetskoj stranici Sudskog vijeća u anonimnom obliku.

Ministar nadležan za pravosuđe i predsjednik Vrhovnog suda Republike Slovenije mogu na poziv Sudskog vijeća prisustvovati sjednici Sudskog vijeća i imati pravo na raspravu bez prava na glasanje, posebno kada Sudsko vijeće razmatra pitanja o sudskoj ili pravosudnoj upravi, usvaja mišljenje o prijedlozima zakona koji uređuju položaj, prava i dužnosti sudija, kada usvaja načelna stajališta o odnosima u sudstvu ili kada raspravlja o prijedlogu budžeta za sudstvo.

Poslovníkom, koji Sudsko vijeće usvaja dvotrećinskom većinom svih članova, uređuje se postupak vođenja sjednice i način odlučivanja o poslovima koji nisu obuhvaćeni drugim stavom člana 28. ovog Zakona te druga pitanja u vezi sa radom Sudskog vijeća.

Član 28.č

Kodeks sudijske etike određuje pravila za službeno i privatno postupanje i ponašanje sudija u cilju osiguranja nezavisnosti, nepristranosti i poštenja sudija te ugleda sudijske službe.

Sudije su dužne poštovati kodeks sudijske etike pri obavljanju sudijske službe i van nje.

Kodeks sudijske etike se objavljuje na internetskoj stranici Sudskog vijeća i na internetskoj stranici sudova.

Član 28.d

Pri Sudskom vijeću se imenuje Komisija za etiku i integritet koja ima sljedeće zadatke:

- usvaja načelna mišljenja u pogledu postupaka koji predstavljaju kršenje kodeksa sudijske etike;
- daje preporuke za poštivanje pravila sudijske etike i integriteta u skladu s kodeksom sudijske etike;
- usvaja smjernice iz oblasti sudijske etike i integriteta u skladu sa kodeksom sudijske etike;
- sarađuje sa Centrom za obrazovanje u pravosuđu na skrbi za obrazovanje i osposobljavanje sudija u oblasti sudijske etike i integriteta.

Članovi Komisije za etiku i integritet samo su sudije. Detaljni sastav, imenovanje i način rada

Komisije za etiku i integritet propisani su poslovníkom Sudskog vijeća. Načelna mišljenja o vrstama kršenja kodeksa sudijske etike se objavljuju na internetskim stranicama Sudskog vijeća.

Član 29.

Članu Sudskog vijeća pripada naknada za učestvovanje na sjednicama Sudskog vijeća.

Stručni i administrativni rad za Sudsko vijeće obavlja stručna služba Sudskog vijeća.

Financijska sredstva za rad Sudskog vijeća i njegove stručne službe se osiguravaju u okviru državnog budžeta Republike Slovenije i to za direktnog budžetskog korisnika - Sudsko vijeće.

Državno tužilačko vijeće

Za razliku od Sudskog vijeća, koje predstavlja najvažniji organ u postupku imenovanja i razrješenja svih sudija u Sloveniji (osim sudija Vrhovnog suda), Državno tužilačko vijeće ima važnu ulogu u imenovanju državnih tužilaca, ali u tom postupku učestvuje zajedno sa generalnim državnim tužiocem, ministarstvom nadležnim za pravosuđe i Vladom.

Državno tužilačko vijeće čini 9 članova, i to:

- četiri člana su iz reda državnih tužilaca i njih biraju državni tužioci koji nemaju rukovodeći položaj, i to po jednog iz reda vrhovnog državnog tužioca, višeg državnog tužioca, okružnog državnog tužioca i općinskog državnog tužioca;
- četiri člana bira Državni zbor na prijedlog predsjednika Republike Slovenije iz reda pravnih stručnjaka,
- jedan član kojeg imenuje ministar za pravosuđe iz reda rukovodilaca okružnih državnih tužilaštava.

Članovi Državnog tužilačkog vijeća se imenuju odnosno biraju na mandat od šest godina i nakon isteka mandata ne mogu biti ponovno izabrani odnosno imenovani.⁵⁷ Nadležnosti Državnog tužilačkog vijeća definirane su Zakonom o državnom tužilaštvu (ZDT-1),⁵⁸ a na neke aspekte postupka imenovanja tužilaca analogno se primjenjuju odredbe Zakona o sudovima, koje uređuju izbor članova Sudskog vijeća koje biraju svi suci. Međutim, Zakon o državnom tužilaštvu ne propisuje posebne kriterije za izbor članova Državnog tužilačkog vijeća.

Nadležnosti Državnog tužilačkog vijeća

Državno tužilačko vijeće ima sljedeće nadležnosti:

- daje mišljenje o politici krivičnog gonjenja državnog tužilaštva;
- pokreće inicijative za usvajanje ili izmjenu općih uputstava;
- daje mišljenja o prijedlozima za imenovanje državnih tužilaca;
- daje ocjenu državnotužilačke službe i odlučuje o napredovanju državnih tužilaca;
- daje prijedlog za imenovanje generalnog državnog tužioca i mišljenje o imenovanju njegovog zamjenika te imenuje rukovodioce okružnih državnih tužilaštava i njihove zamjenike;
- odlučuje o premještanju i rasporedu državnih tužilaca;
- odlučuje o nespojivosti funkcije državnog tužioca;
- daje mišljenja o prijedlogu ukupnog finansijskog plana za državna tužilaštva i daje mišljenje Državnom zboru Republike Slovenije o zakonima koji uređuju položaj, prava i dužnosti državnih tužilaca;

⁵⁷ Podaci preuzeti sa internetske stranice Državnog tužilačkog vijeća

http://www.drzavnotozilski-svet.si/sestava_in_clani.html (datum pristupa 27.08.2015.)

⁵⁸ Zakon o državnom tužilaštvu, Uradni list RS, br. 58/11, 21/12 – ZDU-1F, 47/12, 15/13 – ZODPol, 47/13 – ZDU-1G, 48/13 – ZSKZDČEU-1 i 19/15). Izvor: internetska stranica Pravno-informacijskog sistema <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5812> (datum pristupa 25.08.2015.)

- usvaja kriterije kvalitete rada državnih tužilaca za ocjenu državno-tužilačke službe i kriterije uspješnosti progona državnih tužilaštava;
- daje mišljenja o broju položaja državnih tužilaca u državnim tužilaštvima;
- daje mišljenja o cjelovitom godišnjem izvještaju o radu državnih tužilaštava;
- daje mišljenje o provedbi pravosudnog nadzora;
- predlaže ili zahtijeva eliminiranje kršenja kojima je narušena samostalnost državnog tužilaštva i po potrebi objavljuje i svoje zaključke;
- imenuje i razrješava disciplinske organe;
- dvotrećinskom većinom glasova svih članova usvaja poslovnik kojim detaljno uređuje postupak pripreme i toka sjednice, način rada Vijeća, glasanje, izvršavanje odluka, načine osiguranja tajnosti podataka, saradnju s drugim organima i obavještavanje javnosti;
- daje prethodno mišljenje o Nacionalnom sistemu za usklađivanje rada *Eurojusta* i o nacionalnom korespondentu *Eurojusta*;
- odmah mora biti obaviješteno od strane suda koji odredi pritvor za državnog tužioca;
- obavlja usmeni razgovor s kandidatima za generalnog državnog tužioca i daje neobavezujući prijedlog za imenovanje;
- daje prethodno mišljenje o kandidatu za zamjenika generalnog državnog tužioca;
- s generalnim državnim tužiocem, i dva puta godišnje na zajedničkim sastancima s rukovodiocima državnih tužilaštava, razmatra rad tužilaštava kada usvaja odnosno usklađuje mjere potrebne za realizaciju godišnjih programa;
- odlučuje o imenovanju, premještanju i rasporedu državnog tužioca u državnom tužilaštvu;
- imenuje rukovodioca Posebnog odjela nakon prethodnog mišljenja ministra i na prijedlog generalnog državnog tužioca.⁵⁹

S obzirom na to da Državno tužilačko vijeće učestvuje u imenovanju državnih tužilaca, u nastavku su navedene odredbe Zakona o državnom tužilaštvu koje propisuju postupak imenovanja državnih tužilaca iz kojih se može vidjeti kakvu ulogu i koliki značaj Državno tužilačko vijeće ima u tom postupku.

Zakon o državnom tužilaštvu

Član 18.

(Državno tužilačko vijeće)

(1) Državno tužilačko vijeće je samostalan državni organ koji obavlja zadatke državno-tužilačke samouprave i upravne zadatke propisane ovim Zakonom te sudjeluje u osiguranju jednakosti krivičnog gonjenja i osiguranju samostalnosti državnih tužilaca.

(2) Državno tužilačko vijeće je nadležno za imenovanje i razrješavanje rukovodilaca okružnih državnih tužilaštava, ocjenjivanje i napredovanje, premještanje, raspoređivanje i učestvovanje u postupku imenovanja državnih tužilaca, davanje mišljenja o politici krivičnog gonjenja, ocjenjivanje uspješnosti i efikasnosti rada državnih tužilaštava, osiguranje samostalnosti u obavljanju državno-tužilačke službe i obavljanje drugih poslova u skladu s ovim Zakonom.

Imenovanje tužilaca

Član 28.

(Pravila postupka)

Ukoliko ovaj Zakon ne propisuje drugačije, u pogledu davanja mišljenja i predlaganja državnih tužilaca analogno se primjenjuju odredbe zakona koji uređuje postupak izbora odnosno imenovanja sudija.

⁵⁹ Izvor: internetska stranica Državnotužilačkog vijeća <http://www.drzavnotuzilski-svet.si/pristojnosti.html> (datum pristupa 27.08.2015.)

Član 29.

(Konkurs)

(1) Upražnjeni položaj državnog tužioca oglašava ministarstvo⁶⁰ na prijedlog rukovodioca državnog tužilaštva uz prethodnu saglasnost generalnog državnog tužioca.

(2) Konkurs se objavljuje u Službenom listu Republike Slovenije. Rok za prijave ne smije biti kraći od 15 dana.

(3) Za postupak s nepotpunim ili nepravovremenim prijavama analogno se primjenjuju odredbe zakona koji uređuje postupak izbora odnosno imenovanja sudija.

Član 30.

(Konkursna dokumentacija)

(1) Ministarstvo, najkasnije pet dana od prijema podataka iz sljedećeg stava, šalje rukovodiocu državnog tužilaštva u kojem je oglašen upražnjeni položaj sve prijave koje nije odbacilo.

(2) Prijavama kandidata ministarstvo dodaje i podatke o usavršavanju, radu, ocjenama službe, priznanjima ili mogućim pravomoćno izrečenim disciplinskim sankcijama kandidatima:

- o pripravnničkom stažu ako je završen u pravosuđu;
- pravosudnom ispitu;
- iz lične evidencije i ličnog spisa kandidata koji su obavljali službu ili rad u državnom tužilaštvu, sudu ili državnom pravobranilaštvu;
- za kandidata koji je obavljao posao advokata, notara, izvršitelja ili stečajnog upravitelja odnosno za kandidata koji je bio javni službenik, podatke navedene u prethodnim alinejama pribavlja iz evidencija koje vode nadležni organi.

(3) Državni organi, organi samoupravnih lokalnih zajednica i nosioci javne vlasti moraju na zahtjev ministarstva besplatno dostaviti podatke o kandidatima iz prethodnog stava ako njima raspolažu.

(4) Podatke koje nije moguće dobiti na način iz prethodnih stavova dostavlja sam kandidat najkasnije 15 dana od prijema poziva ministarstva.

(5) Ministarstvo dobija podatke iz prethodnih stavova u cilju donošenja mišljenja o podobnosti kandidata za oglašeni položaj.

Član 31.

(Mišljenje rukovodioca državnog tužilaštva)

(1) Rukovodilac državnog tužilaštva najkasnije 20 dana od dana kada primi konkursnu dokumentaciju donosi obrazloženo mišljenje o podobnosti svakog kandidata, pri čemu se mora rukovoditi kriterijima iz zakona koji se koriste za izbor i napredovanje državnog tužioca. Mišljenje uručuje kandidatu, koji na njega dostavlja obrazložene komentare u roku od osam dana od prijema mišljenja.

(2) Najkasnije osam dana od prijema komentara, odnosno isteka roka iz prethodnog stava rukovodilac državnog tužilaštva donosi konačno mišljenje koje s konkursnom dokumentacijom i mogućim kandidatovim komentarima šalje Državnom tužilačkom vijeću.

(3) Obrazloženo mišljenje rukovodioca o prikladnosti kandidata mora obuhvatati kandidatove lične podatke te podatke i ocjenu o stručnom znanju, drugim sposobnostima i iskustvima koji se zahtijevaju za obavljanje državno-tužilačke službe (u daljenjem tekstu: stručna osposobljenost).

(4) Rukovodilac državnog tužilaštva može posebno navesti koje kandidate smatra najprikladnijim za popunu upražnjenog položaja i to obrazložiti.

Član 32.

(Mišljenje Državnog tužilačkog vijeća)

(1) Nepotpune ili neblagovremene prijave koje ministarstvo nije odbacilo i prijave kandidata koji ne ispunjavaju opće ili posebne uvjete za oglašen državno-tužilački položaj odbacuje Državno tužilačko vijeće.

(2) Državno tužilačko vijeće u postupku davanja mišljenja nije vezano za mišljenje rukovodioca Državnog tužilaštva o prikladnosti kandidata.

(3) Na osnovu podataka koji se temelje na konkursnoj dokumentaciji i mišljenju rukovodioca državnog tužilaštva, Državno tužilačko vijeće može obaviti provjeru stručnog znanja, ličnih karakteristika, sposobnosti i vještina koje su potrebne za obavljanje državno-tužilačke službe te psihološke testove i razgovore s kandidatima, i donijeti mišljenje o prijedlogu za imenovanje. U

⁶⁰ Pod pojmom „ministarstvo“ Zakon podrazumijeva ministarstvo nadležno za pravosuđe.

mišljenju rangira kandidate s obzirom na ocjenu o prikladnosti za imenovanje i navodi razloge za rangiranje.

(4) Mišljenje iz prethodnog stava Državno tužilačko vijeće uručuje kandidatu i rukovodicu državnog tužilaštva na kojem je oglašen upražnjeni položaj. Kandidat i rukovodilac državnog tužilaštva mogu dostaviti obrazložene komentare o mišljenju u roku od osam dana od njegovog prijema.

(5) Kriterije i metode za provjeru stručne osposobljenosti i drugih sposobnosti kandidata iz trećeg stava ovog člana usvaja Državno tužilačko vijeće.

Član 33.

(Konačno mišljenje Državnog tužilačkog vijeća)

(1) U roku od osam dana od prijema komentara odnosno istekom roka iz zadnjeg stava prethodnog člana Državno tužilačko vijeće donosi konačno mišljenje koje sa konkursnom dokumentacijom i mogućim komentarima kandidata odnosno rukovodioca državnog tužilaštva šalje ministru.⁶¹

(2) Ako se ministar ne slaže s konačnim mišljenjem, mora u roku od 15 dana od njegovog prijema obrazloženo zahtijevati da Državno tužilačko vijeće po potrebi prikupi i uzme u obzir dodatne podatke ili dokaze, ili da dopuni obrazloženje ili donese novo konačno mišljenje prema odredbama prethodnog člana.

(3) Ako Državno tužilačko vijeće pri ponovnom razmatranju iz prethodnog stava donese odluku dvotrećinskom većinom glasova svih članova, ministar mora dostaviti prijedlog u skladu sa usvojenim konačnim mišljenjem.

(4) Ako Državno tužilačko vijeće pri ponovnom razmatranju iz prethodnog stava ne donese odluku dvotrećinskom većinom glasova svih članova, smatra se da konkurs nije uspio.

Član 34.

(Imenovanje)

(1) Državne tužioce imenuje Vlada Republike Slovenije na prijedlog ministra.

(2) Vlada Republike Slovenije dostavlja odluku o imenovanju svim kandidatima koji su se prijavili na slobodno državno-tužilačko mjesto ako njihove prijave u konkursnoj proceduri nisu odbijene. Ako je pokrenut upravni spor, nadležni sud mora donijeti odluku u roku od 30 dana.

(3) Akti o imenovanjima se objavljuju u Službenom listu Republike Slovenije. (...)

V.f Hrvatska

Nezavisnost sudija je postulat pravne države.⁶² Samostalnost i nezavisnost sudske vlasti u Republici Hrvatskoj osigurava Državno sudbeno vijeće, koje samostalno odlučuje o imenovanju, napredovanju, premještanju, razrješenju i disciplinskoj odgovornosti sudija i predsjednika sudova (osim predsjednika Vrhovnog suda). U okviru hrvatskog pravosudnog sistema postoji i Državnoodvjetničko vijeće, koje je, pored ostalog, nadležno za imenovanje i razrješenje zamjenika državnih odvjetnika te županijskih i općinskih državnih odvjetnika. Oba vijeća imaju po 11 članova izabranih na mandat od četiri godine. U oba vijeća se imenuju po dva saborska zastupnika, po dva univerzitetska profesora pravnih nauka i po sedam članova iz relevantnih organa (sudije u Državno sudbeno vijeće, odnosno zamjenici državnog tužioca u Državnoodvjetničko vijeće).

⁶¹ Pod pojmom „ministar“ Zakon podrazumijeva ministra nadležnog za pravosuđe.

⁶² V.V. *Neovisnost sudaca kao postulat pravne države: njemačka iskustva, hrvatski problemi*, 1997, autor Davor Krapac, redovni profesor na Katedri za kazneno procesno pravo Pravnog fakulteta u Zagrebu, bivši član Državnog sudbenog vijeća Republike Hrvatske, Polit. misao, Vol XXXIV, (1997.), br. 1, str. 63—111. Izvor: internetska stranica Hrčak – Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske <http://www.google.ba/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=1&ved=0CBoQFjAAahUKEwjAuqKhkYDIAhVJshQKHWCuAic&url=http%3A%2F%2Fhrckak.srce.hr%2Ffile%2F155671&usq=AFQjCNEgAOLPcuPC3vi-FcdcMIw04hPTlw> (datum pristupa 18.09.2015.)

Državno sudbeno vijeće

Nadležnosti, broj članova, način njihovog izbora i mandat, kao i područje rada ovog organa uređeni su Ustavom Republike Hrvatske (čl. 123. i 124.)⁶³ i Zakonom o Državnom sudbenom vijeću.⁶⁴

Ustav Republike Hrvatske

Članak 123.

Sudačka dužnost je stalna.

Sudac će biti razriješen sudačke dužnosti:

- ako to sam zatraži,
- ako trajno izgubi sposobnost obavljati svoju dužnost,
- ako bude osuđen za kazneno djelo koje ga čini nedostojnim obavljanja sudačke dužnosti,
- ako u skladu sa zakonom, zbog počinjenoga teškog stegovnog djela, tako odluči Državno sudbeno vijeće,
- kad navrši sedamdeset godina.

Protiv odluke o razrješenju sudačke dužnosti sudac ima pravo u roku od 15 dana od dana dostave odluke, podnijeti Ustavnom sudu Republike Hrvatske žalbu o kojoj Ustavni sud odlučuje na način i u sastavu određenom Ustavnim zakonom o Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

Protiv odluke Državnoga sudbenog vijeća o stegovnoj odgovornosti sudac ima, u roku od 15 dana od dana dostave odluke, pravo žalbe Ustavnom sudu Republike Hrvatske. O žalbi odlučuje Ustavni sud na način i po postupku kako je to određeno Ustavnim zakonom o Ustavnom sudu Republike Hrvatske. U slučajevima iz stavka 3. i 4. ovoga članka Ustavni sud dužan je odlučiti u roku od 30 dana od primitka žalbe. Odluka Ustavnog suda isključuje pravo na ustavnu tužbu.

Sudac ne može biti premješten protivno njegovoj volji osim u slučaju ukidanja suda ili preustroja suda u skladu sa zakonom.

Sudac ne može obavljati službu ili posao koje je zakon odredio kao nespojive sa sudačkom dužnošću.

Članak 124.

Državno sudbeno vijeće je samostalno i neovisno tijelo koje osigurava samostalnost i neovisnost sudbene vlasti u Republici Hrvatskoj.

Državno sudbeno vijeće, u skladu s Ustavom i zakonom, samostalno odlučuje o imenovanju, napredovanju, premještaju, razrješenju i stegovnoj odgovornosti sudaca i predsjednika sudova, osim predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Odluke iz stavka 2. ovoga članka Državno sudbeno vijeće donosi na nepristran način, a na temelju kriterija propisanih zakonom.

Državno sudbeno vijeće sudjeluje u osposobljavanju i usavršavanju sudaca i drugog pravosudnog osoblja.

Državno sudbeno vijeće ima jedanaest članova, a čine ga sedam sudaca, dva sveučilišna profesora pravnih znanosti i dva saborska zastupnika, od kojih jedan iz redova oporbe.

Članovi Državnoga sudbenog vijeća biraju predsjednika između sebe.

⁶³ Ustav Republike Hrvatske. Izvor: internetska stranica Narodnih novina http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_07_85_2422.html (datum pristupa 07.08.2015.)

⁶⁴ Zakon o Državnom sudbenom vijeću, Narodne novine 116/10, 57/11, 130/11, 13/13, 28/13 i 82/15. Izvor: internetska stranica Narodnih novina http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_10_116_3051.html (datum pristupa 12.08.2015.)

Zakon o Državnom sudbenom vijeću

Članak 2.

Vijeće je samostalno i neovisno tijelo koje osigurava samostalnost i neovisnost sudbene vlasti u Republici Hrvatskoj.

Članak 4.

(1) Vijeće ima jedanaest članova, a čine ga sedam sudaca, dva sveučilišna profesora pravnih znanosti i dva saborska zastupnika od kojih je jedan iz reda oporbe.

(2) Članove Vijeća iz reda sudaca čine:

- dva suca Vrhovnog suda Republike Hrvatske,
- dva suca županijskog suda,
- dva suca općinskog suda,
- jedan sudac specijaliziranog suda.

Članak 4.a

Sucima izabranim u Državno sudbeno vijeće umanjuju se obveze u obavljanju sudačke dužnosti, i to predsjedniku Vijeća za 75%, a članovima za 50%.

Postupak izbora članova i predsjednika Državnoga sudbenog vijeća i prestanak njihove dužnosti

Članak 5.

(1) Članovi Vijeća biraju se na razdoblje od četiri godine, s time da članom Vijeća nitko ne može biti više od dva puta.

(2) Ako članu Vijeća dužnost prestane prije isteka vremena na koje je izabran, na njegovo se mjesto do isteka mandata Vijeća bira drugi član.

Članak 6.

Izbore za članove Vijeća iz reda sudaca provodi Povjerenstvo za izbor članova Vijeća (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo), kandidacijski odbori i izborni odbori.

Kandidiranje

Članak 12.

(1) Pravo predlaganja kandidata za članove Vijeća iz reda sudaca imaju svi suci.

(2) Kandidat za člana Vijeća može biti svaki sudac, osim onoga kojemu je u posljednje četiri godine izrečena stegovna mjera.

(3) Svaki kandidat za člana Vijeća mora dati pisani pristanak na kandidaturu.

Članak 34.

(1) Članove Vijeća iz reda sveučilišnih profesora pravnih znanosti, na prijedlog fakultetskih vijeća, biraju svi profesori pravnih fakulteta u Republici Hrvatskoj.

(2) Fakultetska vijeća utvrđuju listu kandidata za izbor članova Vijeća.

(3) Postupak izbora Povjerenstva za provođenje izbora i način provođenja izbora uređuje se Poslovníkom koji donose dekani pravnih fakulteta.

Članak 35.

Dva člana Vijeća imenuje Hrvatski sabor iz reda svojih zastupnika od kojih je jedan iz reda oporbe.

Prestanak dužnosti člana Vijeća

Članak 40.

(1) Članu prestaje dužnost u Vijeću prestankom dužnosti na osnovi koje je izabran, danom prestanka te dužnosti.

(2) Odluku kojom se utvrđuje prestanak dužnosti člana donosi predsjednik Vijeća, a za predsjednika Vijeća zamjenik predsjednika.

(3) Član Vijeća bit će razriješen dužnosti prije isteka vremena na koje je imenovan:

- ako to sam zatraži,

- ako bude osuđen za kazneno djelo,
- ako trajno izgubi sposobnost obavljati svoju dužnost.

(4) Odluka o razrješenju člana Vijeća donosi se većinom glasova svih članova Vijeća.

(5) Odluku o razrješenju dužnosti člana Vijeća, iz redova saborskih zastupnika i sveučilišnih profesora donosi tijelo koje ih je izabralo odnosno imenovalo, a za članove Vijeća iz reda sudaca odluku donosi Vijeće.

(6) Član Vijeća protiv kojega je pokrenut kazneni postupak za kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti, a za koje se može izreći kazna zatvora od 5 godina ili teža kazna, ne može sudjelovati u radu Vijeća do pravomoćnog okončanja tog postupka. Odluku o udaljenju donosi Vijeće.

Članak 41.

(1) Predsjednika i zamjenika predsjednika Vijeća biraju članovi Vijeća između sebe, na vrijeme od četiri godine, a predsjednik Vijeća mora biti iz redova sudaca.

(2) Predsjednik Vijeća:

1. predstavlja Vijeće,
2. saziva i predsjedava sjednicama Vijeća,
3. predlaže dnevni red sjednica,
4. objavljuje rezultate glasovanja,
5. potpisuje akte koje donosi Vijeće,
6. skrbi o izvršavanju odluka Vijeća,
7. obavlja i druge poslove određene zakonom ili općim aktom.

Djelokrug i način rada državnog sudbenog vijeća

Članak 42.

(1) U djelokrug Vijeća spada:

- imenovanje sudaca,
- imenovanje i razrješenje predsjednika sudova,
- odlučivanje o imunitetu sudaca,
- premještaj sudaca,
- vođenje stegovnog postupka i odlučivanje o stegovnoj odgovornosti sudaca,
- odlučivanje o razrješenju sudaca,
- sudjelovanje u osposobljavanju i usavršavanju sudaca i sudskih službenika,
- donošenje Metodologije izrade ocjene sudaca,
- vođenje osobnih očevidnika sudaca,
- vođenje i kontrola imovinskih kartica sudaca.

(2) Član Vijeća izuzet je od obavljanja dužnosti člana Vijeća u postupku imenovanja sudaca, imenovanja i razrješenja predsjednika sudova, premještaja sudaca, odlučivanja o razrješenju sudaca, stegovnom postupku, vođenja i kontrole imovinskih kartica sudaca te u postupku odlučivanja o imunitetu suca ako mu je kandidat ili sudac, odnosno jedan od kandidata ili sudaca:

- 1) bračni ili izvanbračni drug ili srodnik po tazbini do drugog stupnja, bez obzira na to je li bračni ili izvanbračni odnos prestao ili nije,
- 2) srodnik u uspravnoj liniji do bilo kojeg stupnja, a u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja,
- 3) u odnosu skrbnika, štićenika, posvojitelja, posvojenika, hranitelja, hranjenika, smještene osobe ili udomitelja.

(3) Član Vijeća, čim sazna da postoji koji od razloga za izuzeće iz stavka 2. ovoga članka, dužan je odmah prekinuti obavljanje svih radnji u postupku i o tome obavijestiti Vijeće.

(4) Ako član Vijeća, izvan slučajeva iz stavka 2. ovoga članka, zna za okolnosti koje izazivaju sumnju u njegovu nepristranost u postupcima iz stavka 1. ovoga članka, dužan je o tome odmah obavijestiti Vijeće koje će donijeti odgovarajuću odluku.

Sredstva za rad

Članak 90.

(1) Sredstva za rad Vijeća osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske.

(2) Naredbodavac za izvršenje financijskog plana sredstava iz stavka 1. ovoga članka je predsjednik Vijeća.

Članak 91.

Prijedlog godišnjeg proračuna za svoj rad Vijeće podnosi Vladi Republike Hrvatske.

Članak 92.

(1) Predsjedniku i članovima Vijeća zbog obavljanja dužnosti pripada naknada nastalih troškova, naknada za neostvarenu plaću ili zaradu i nagrada.

(2) Odluku o uvjetima i visini naknada i nagrade iz stavka 1. ovoga članka donosi Vlada Republike Hrvatske.

Državnoodvjetničko vijeće

Ustav Republike Hrvatske (čl. 125.) i Zakon o državnom odvjetništvu (čl. 142. – 181)⁶⁵ uređuju najvažnija pitanja koja se odnose na imenovanje i mandat članova Državnoodvjetničkog vijeća, kao i na rad ovog organa.

Ustav Republike Hrvatske

Državno odvjetništvo

Članak 125.

Državno odvjetništvo je samostalno i neovisno pravosudno tijelo ovlašteno i dužno postupati protiv počinitelja kaznenih i drugih kažnjivih djela, poduzimati pravne radnje radi zaštite imovine Republike Hrvatske te podnositi pravna sredstva za zaštitu Ustava i prava.

Glavnoga državnog odvjetnika Republike Hrvatske imenuje na vrijeme od četiri godine Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, uz prethodno mišljenje nadležnog odbora Hrvatskoga sabora.

Zamjenike državnih odvjetnika, u skladu s Ustavom i zakonom, imenuje, razrješuje i o njihovoj stegovnoj odgovornosti odlučuje Državnoodvjetničko vijeće.

Odluke iz stavka 3. ovoga članka Državnoodvjetničko vijeće donosi na nepristran način, a na temelju kriterija propisanih zakonom.

Zamjenici državnog odvjetnika državnoodvjetničku dužnost obavljaju stalno.

Državnoodvjetničko vijeće ima jedanaest članova, a čine ga sedam zamjenika državnog odvjetnika, dva sveučilišna profesora pravnih znanosti i dva saborska zastupnika, od kojih jedan iz redova oporbe.

Članovi Državnoodvjetničkog vijeća biraju se na vrijeme od četiri godine, s tim da članom

Državnoodvjetničkog vijeća nitko ne može biti više od dva puta.

Članovi Državnoodvjetničkog vijeća biraju predsjednika između sebe.

Čelnici državnih odvjetništava ne mogu biti birani za članove Državnoodvjetničkog vijeća.

Djelokrug, ustrojstvo, način izbora članova i način rada Državnoodvjetničkog vijeća uređuju se zakonom.

Ustanovljavanje, ustrojstvo, djelokrug i nadležnost državnog odvjetništva uređuju se zakonom.

Zakon o državnom odvjetništvu

Državnoodvjetničko vijeće

Članak 142.

(1) Članovi Vijeća biraju se na razdoblje od četiri godine, s time da članom Vijeća nitko ne može biti više od dva puta.

(2) Ako članu Vijeća dužnost prestane prije isteka vremena na koje je izabran, na njegovo se mjesto do isteka mandata Vijeća bira drugi član.

⁶⁵ Zakon o Državnom odvjetništvu, Narodne novine 76/09, 153/09, 116/10, 145/10, 57/11, 130/11, 72/13, 148/13, 33/15 i 82/15. Izvor: internetska stranica Narodnih novina http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_07_76_1833.html (datum pristupa 12.08.2015.)

Tijela za provedbu izbora za članove Državnoodvjetničkog vijeća

Članak 142.a

Tijela za provedbu izbora članova Državnoodvjetničkog vijeća iz reda zamjenika državnih odvjetnika (...) su Povjerenstvo za izbor članova Vijeća (...), kandidacijski odbori i izborni odbori.

Članak 144.

(1) Vijeće će najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata članova Vijeća zatražiti od Kandidacijskog odbora Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i kandidacijskih odbora županijskih državnih odvjetništava prijedloge kandidata iz reda zamjenika državnih odvjetnika, za članove Vijeća.

(2) Vijeće će najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata članova Vijeća obavijestiti i dekane svih pravnih fakulteta u Republici Hrvatskoj i Hrvatski sabor o isteku mandata članovima Vijeća koje oni imenuju.

Članak 144.b

(1) Kandidat za člana Vijeća može biti svaki zamjenik državnog odvjetnika, osim onoga kojemu je u posljednje četiri godine izrečena stegovna mjera.

(2) Svaki kandidat za člana Vijeća mora dati pisani pristanak na kandidaturu.

Članak 144.c

(1) Čelnici državnih odvjetništava ne mogu biti birani za članove državnoodvjetničkog vijeća.

Prijedlog kandidata iz reda zamjenika državnih odvjetnika mora osigurati zastupljenost kandidata iz Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, županijskih i općinskih državnih odvjetništava.

(2) Pravo predlaganja kandidata za članove Vijeća na Kandidacijskom odboru Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i kandidacijskim odborima županijskih državnih odvjetništava imaju svi državni odvjetnici i zamjenici.

(3) Na temelju prijedloga iz stavka 2. ovoga članka Kandidacijski odbor Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i kandidacijski odbori glasovanjem određuju tri kandidata koji su dobili najviše glasova za pojedino mjesto člana Vijeća iz reda zamjenika državnih odvjetnika.

(4) Prijedlog kandidata za članove Vijeća Kandidacijski odbor Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i kandidacijski odbori županijskih državnih odvjetništava moraju dostaviti Povjerenstvu najkasnije u roku od 15 dana od dana raspisivanja izbora.

(5) O prijedlogu kandidata obavezno se navodi državno odvjetništvo u kojem zamjenik državnog odvjetnika obnaša dužnost.

Članak 144.e

Za liste kandidata za članove Vijeća glasuju svi državni odvjetnici i zamjenici državnih odvjetnika.

Članak 144.f

(1) Članove Vijeća iz reda sveučilišnih profesora pravnih znanosti, na prijedlog fakultetskih vijeća, biraju svi profesori pravnih fakulteta u Republici Hrvatskoj.

(2) Postupak izbora Povjerenstva za provođenje izbora i način provođenja izbora uređuje se Poslovníkom koji donose dekani pravnih fakulteta.

(3) Dva člana Vijeća imenuje Hrvatski sabor iz redova svojih zastupnika od kojih je jedan iz redova oporbe.

Članak 145.

(1) Vijeće ima jedanaest članova.

(2) Sedam članova Vijeća bira se iz reda zamjenika državnih odvjetnika, dva člana iz reda Hrvatskoga sabora i dva člana iz reda sveučilišnih profesora pravnih znanosti.

(3) Članove Vijeća iz reda zamjenika državnih odvjetnika čine:

- dva zamjenika Glavnoga državnog odvjetnika Republike Hrvatske,
- dva zamjenika županijskih državnih odvjetnika,
- tri zamjenika općinskih državnih odvjetnika.

(4) Članovi Vijeća između sebe biraju predsjednika i zamjenika predsjednika. Predsjednik Vijeća mora biti iz reda zamjenika državnog odvjetnika.

(5) Predsjednik i zamjenik predsjednika biraju se tajnim glasovanjem na vrijeme od četiri godine.

Članak 149.

(1) Predsjedniku i članu prestaje dužnost u Vijeću po sili zakona danom kad mu prestane dužnost koju je obavljao u vrijeme kada je izabran za predsjednika ili člana Vijeća.

(2) Ne smatra se prestankom dužnosti ako član Vijeća bude imenovan za zamjenika državnog odvjetnika u drugo državno odvjetništvo istoga stupnja.

(3) Odluku kojom se utvrđuje prestanak dužnosti člana donosi predsjednik Vijeća, a za predsjednika Vijeća zamjenik predsjednika.

(4) Predsjednik ili član Vijeća bit će razriješen dužnosti prije isteka vremena na koje je izabran:

1. ako to sam zatraži,
2. ako bude osuđen za kazneno djelo,
3. ako trajno izgubi sposobnost obavljati svoju dužnost.

(5) Prijedlog za razrješenje dužnosti člana Vijeća prije isteka vremena na koje je izabran iz razloga navedenih u stavku 4. ovoga članka može podnijeti Glavni državni odvjetnik za članove Vijeća iz reda zamjenika državnih odvjetnika i svaki predlagatelj u pogledu članova Vijeća koje su predložili u postupku utvrđivanja kandidata za predsjednika i članove Vijeća.

(6) Odluka o razrješenju člana Vijeća donosi se većinom glasova svih članova Vijeća.

(7) Odluku o razrješenju dužnosti člana Vijeća iz redova saborskih zastupnika i sveučilišnih profesora donosi tijelo koje ih je imenovalo odnosno izabralo, a za članove Vijeća iz redova zamjenika državnih odvjetnika odluku donosi Vijeće.

(8) Član Vijeća protiv kojega je pokrenut kazneni postupak za kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti, a za koje se može izreći kazna zatvora od 5 godina ili teža kazna, ne može sudjelovati u radu Vijeća do pravomoćnog okončanja tog postupka. Odluku o udaljenju donosi Vijeće.

Članak 151.

(1) Ako je pokrenut postupak iz članka 149. stavka 4. podstavka 2. ovog Zakona za kazneno djelo za koje može biti izrečena kazna zatvora, predsjednik ili član Vijeća može biti udaljen od obavljanja dužnosti na temelju odluke Vijeća koja se donosi većinom glasova svih članova.

(2) Odluku o udaljenju od obavljanja dužnosti donosi Vijeće:

- za člana, na prijedlog predsjednika Vijeća,
- za predsjednika, na prijedlog tri člana Vijeća.

(3) Vijeće može većinom glasova svih članova odlučiti da predsjednik ili član, protiv kojeg je pokrenut kazneni postupak, ne obavlja dužnost u Vijeću dok taj postupak traje.

Nadležnosti Vijeća

Članak 152.

(1) U djelokrug Vijeća spada:

- imenovanje i razrješenje zamjenika državnih odvjetnika,
- imenovanje i razrješenje županijskih i općinskih državnih odvjetnika,
- vođenje postupka i odlučivanje o stegovnoj odgovornosti zamjenika državnih odvjetnika,
- premještaj zamjenika državnih odvjetnika,
- raspisivanje izbora za članove Vijeća iz redova zamjenika državnih odvjetnika,
- sudjelovanje u osposobljavanju i usavršavanju državnih odvjetnika, zamjenika i državnoodvjetničkih službenika,
- odlučivanje o prigovoru na ocjenu,
- vođenje očevidnika državnih odvjetnika i zamjenika,
- vođenje i kontrola imovinskih kartica državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika,
- obavljanje drugih poslova u skladu sa zakonom.

(2) Član Vijeća izuzet je od obavljanja dužnosti člana Vijeća u postupku imenovanja i razrješenja zamjenika državnih odvjetnika, imenovanja i razrješenja županijskih i općinskih državnih odvjetnika, premještaja zamjenika državnih odvjetnika, vođenju postupka i odlučivanju o stegovnoj odgovornosti zamjenika državnih odvjetnika i državnih odvjetnika, odlučivanja o prigovoru na ocjenu, nadzora nad ispravnosti prijavljenih podataka u imovinskim karticama državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika ako mu je kandidat ili državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika odnosno jedan od kandidata ili državnih odvjetnika ili zamjenika državnih odvjetnika:

1) bračni ili izvanbračni drug ili srodnik po tazbini do drugog stupnja, bez obzira na to je li bračni ili izvanbračni odnos prestao ili nije, 2) srodnik u uspravnoj liniji do bilo kojeg stupnja, a u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja, 3) u odnosu skrbnika, štíćenika, posvojitelja, posvojenika, hranitelja, hranjenika, smještene osobe ili udomitelja. (3) Član Vijeća, čim sazna da postoji koji od razloga za izuzeće iz stavka 1. ovoga članka, dužan je odmah prekinuti obavljanje svih radnji u postupku i o tome obavijestiti Vijeće. (4) Ako član Vijeća, izvan slučajeva iz stavka 2. ovoga članka, zna za okolnosti koje izazivaju sumnju u njegovu nepristranost u postupcima iz stavka 1. ovoga članka, dužan je o tome odmah obavijestiti Vijeće koje će donijeti odgovarajuću odluku. Članak 192. Zamjenik Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske upućuje se u Eurojust kao državni odvjetnik za vezu, radi izvršavanja zadataka utvrđenih Sporazumom između Republike Hrvatske i Eurojust-a od 9. studenoga 2007.
--

V.g Bugarska

Visoki sudski savjet je osnovan 1991. godine u okviru pravosudnog sistema Bugarske. Osnivanje je utemeljeno Ustavom Republike Bugarske (čl. 129. - 134.) i Zakonom o pravosudnom sistemu. Savjet ima ukupno 25 članova, i to:

- 11 članova koje biraju kolege među sobom iz organa pravosudnog sistema (6 sudija, 4 tužioca i 1 istražni sudija);
- 11 članova bira Narodna skupština među sudijama, tužiocima, istražnim sudijama, profesorima prava, advokatima ili drugim pravnicima;
- 3 člana po funkciji (predsjednik Vrhovnog kasacionog suda, predsjednik Vrhovnog upravnog suda i glavni državni tužilac).

Izabrani članovi Savjeta se biraju na mandat od pet godina, dok članovi po funkciji imaju sedmogodišnji mandat. Nadležnosti Savjeta su sljedeće:

- imenovanje, raspoređivanje, premještanje i napredovanje sudija, tužilaca i istražnih sudija;
- vođenje disciplinskih postupaka protiv sudija, tužilaca i istražnih sudija;
- davanje mišljenja o zakonima koji se odnose na pravosuđe i o Zakonu o sudijama te generalno, proučavanje i predlaganje Ministarstvu pravde zakonskih mjera za unaprjeđenje efikasnosti pravosuđa itd.

Ustav Republike Bugarske⁶⁶

Član 129. st. 1., 2. i 3.

(1) Sudije, tužioce i istražne sudije bira, unapređuje, degradira, premješta i razrješava Visoki sudski savjet.

(2) Predsjednika Vrhovnog kasacionog suda, predsjednika Vrhovnog upravnog suda i glavnog tužioca imenuje i razrješava predsjednik Republike, na prijedlog Visokog sudskog savjeta, na period od sedam godina, i bez prava na ponovni izbor. Predsjednik ne može odbiti imenovanje ili razrješenje nakon ponovljenog prijedloga.

(3) Sa navršenih pet godina na funkciji sudije, tužioca ili istražnog sudije, odlukom Visokog sudskog savjeta sudije, tužioc i istražne sudije postaju nesmjernjivi. Oni, uključujući i osobe iz stava (2), mogu biti razriješeni funkcije jedino:

1. kada navršše 65 godina starosti;

⁶⁶ Ustav Republike Bugarske. Izvor: internetska stranica Ustavnog suda Republike Bugarske <http://constcourt.bg/en/legislation> (datum pristupa 22.09.2015.)

2. podnesu ostavku;
3. stupanjem na snagu presude kojom je izrečena kazna zatvora zbog krivičnog djela sa predumišljajem;
4. kontinuiranom nesposobnošću za obavljanje funkcije u periodu dužem od jedne godine;
5. zbog ozbiljnog kršenja ili sistematskog zanemarivanja službenih dužnosti, kao i aktivnosti koje nanose štetu ugledu pravosuđa. (...)

Član 130.

- (1) Visoki sudski savjet ima 25 članova. Predsjednik Vrhovnog kasacionog suda, predsjednik Vrhovnog upravnog suda i glavni tužilac su članovi Savjeta po funkciji.
- (2) Za članove Visokog sudskog savjeta koji nisu članovi po funkciji biraju se pravnici visokih profesionalnih i moralnih kvaliteta sa najmanje 15 godina iskustva u struci.
- (3) Jedanaest članova Visokog sudskog savjeta bira Narodna skupština, a jedanaest članova biraju pravosudni organi.
- (4) Mandat izabranih članova Visokog sudskog savjeta je pet godina. Oni ne mogu biti ponovo birani odmah nakon isteka mandata.
- (5) Sjednicama Visokog sudskog savjeta predsjedava ministar pravde, koji nema pravo da učestvuje u glasanju.
- (6) Visoki sudski savjet obavlja sljedeće funkcije:
 1. imenuje, unapređuje, premješta i razrješava funkcije sudije, tužioce i istražne sudije;
 2. izriče disciplinske sankcije „degradacije“ i „razrješenja sa funkcije“ sudija, tužilaca i istražnih sudija;
 3. organizuje obuke sudija, tužilaca i istražnih sudija;
 4. usvaja nacrt budžeta sudstva;
 5. određuje obim i strukturu godišnjih izvještaja iz člana 84. stav 16).
- (7) Visoki sudski savjet prima i usvaja godišnje izvještaje Vrhovnog kasacionog suda, Vrhovnog upravnog suda i glavnog tužioca o primjeni zakona i aktivnosti sudova, tužilaštva i istražnih organa i dostavlja ih Narodnoj skupštini.
- (8) Mandat izabranog člana Visokog sudskog savjeta prestaje:
 1. ostavkom;
 2. pravosnažnom presudom za počinjeno krivično djelo;
 3. kontinuiranom nesposobnošću obavljanja dužnosti u periodu dužem od jedne godine;
 4. razrješenjem sa dužnosti zbog kršenja discipline ili oduzimanjem prava na obavljanje pravne profesije ili aktivnosti;
- (9) U slučaju prestanka mandata izabranog člana Visokog sudskog savjeta, na njegovo mjesto se bira drugi član iz iste kvote, koji dovršava mandat.

Član 130a.

Ministar pravde:

1. predlaže nacrt budžeta sudstva i dostavlja ga na razmatranje Visokom sudskom savjetu;
2. upravlja imovinom pravosuđa;
3. može predložiti imenovanje, unapređenje, degradiranje, premještaj i smjenu sa funkcije sudija, tužilaca i istražnih sudija;
4. učestvuje u organizaciji obuke sudija, tužilaca i istražnih sudija.

Član 132a.

- (1) Osniva se Inspektorat Visokog sudskog savjeta, koji se sastoji od glavnog inspektora i deset inspektora.
- (2) Glavnog inspektora bira Narodna skupština sa dvije trećine glasova poslanika, na period od pet godina.
- (3) Inspektore bira Narodna skupština, na period od četiri godine, u skladu sa procedurom utvrđenom u stavu (2).
- (4) Glavni inspektor i inspektori mogu biti ponovo birani, ali ne uzastopno na dva mandata.
- (5) Budžet Inspektorata donosi Narodna skupština u okviru budžeta pravosuđa.
- (6) Inspektorat provjerava rad pravosudnih organa bez uticaja na nezavisnost sudija, porotnika, tužilaca i istražnih sudija u obavljanju funkcija. Glavni inspektor i inspektori su nezavisni u svom radu i potčinjeni samo zakonu.

- (7) Inspektorat postupuje po službenoj dužnosti, na inicijativu građana, pravnih lica i državnih organa, uključujući sudije, tužioce i istražne sudije.
- (8) Inspektorat podnosi godišnji izvještaj o svom radu Visokom sudskom savjetu.
- (9) Inspektorat dostavlja obavještenja, prijedloge i izvještaje i drugim državnim organima, uključujući nadležne pravosudne organe. Inspektorat obezbjeđuje informisanje javnosti o svojim aktivnostima.
- (10) Uslovi i postupak izbora i razrješenja glavnog inspektora i inspektora, kao i organizacija rada Inspektorata, uređuju se zakonom.

Zakon o pravosudnom sistemu⁶⁷

Član 16.

- (1) Visoki sudski savjet je stalno tijelo koje predstavlja pravosuđe i obezbjeđuje njegovu nezavisnost. Savjet određuje sastav i organizaciju rada tijela pravosuđa i upravlja svojim radom bez miješanja u njihovu nezavisnost.
- (2) ... Savjet predstavlja jedan od njegovih izabranih članova, koji se imenuje odlukom Visokog sudskog savjeta.

Član 17.

- (1) Za članove Visokog sudskog savjeta biraju se pravnici visokih profesionalnih i moralnih kvaliteta sa najmanje 15 godina iskustva u struci.
- (2) Narodna skupština bira jedanaest članova Visokog sudskog savjeta iz reda sudija, tužilaca, istražnih sudija, redovnih profesora pravnih nauka, advokata ili drugih pravnika.
- (2) Pravosudni organi biraju jedanaest članova Visokog sudskog savjeta, među svojim članovima - šest sudija, pet tužilaca i jednog istražnog sudiju.

Član 18.

- (1) Izabrani član Visokog sudskog savjeta ne može:
1. biti član Narodne skupštine, gradonačelnik ili opštinski odbornik;
 2. biti na poziciji u državnim ili opštinskim organima;
 3. da se bavi biznisom ili da bude partner, menadžer ili da učestvuje u nadzornim ili upravnim odborima ili kontrolnim tijelima privrednih društava, zadruga ili neprofitnih organizacija koje ostvaruju dobit, sa izuzetkom profesionalnih udruženja sudija, tužilaca i istražnih sudija;
 4. primati naknadu za obavljanje posla na osnovu ugovora ili ugovora o djelu sa državnim ili javnom organizacijom, privrednim društvom, zadrugom, neprofitnom organizacijom, pojedincem ili preduzetnikom, sa izuzetkom istraživanja, nastavničkog posla ili ostvarivanja autorskih prava, kao i učešća u međunarodnim projektima, uključujući i one koje finansira Evropska unija;
 5. da obavlja privatni posao ili bilo koju drugu plaćenu djelatnost;
 6. biti član političke partije ili koalicije, organizacije sa političkim ciljevima, obavljati političku aktivnost i biti član organizacije ili obavljati posao koji utiče na njegovu nezavisnost;
 7. biti član sindikalnih organizacija izvan pravosudnog sistema;
 8. ako je osuđen za teško krivično djelo, bez obzira na naknadnu rehabilitaciju, ili oslobođen krivične odgovornosti za djelo sa predumišljajem;
 9. biti u braku, u direktnom srodstvu, ili srodstvu do četvrtog stepena, ili po tazbini do trećeg stepena srodstva ili živjeti zajedno kao partner sa drugim članom Visokog sudskog savjeta, rukovodiocem pravosudnog organa ili ministrom pravde,
 10. ako je disciplinski razriješen dužnosti člana Visokog sudskog savjeta.
- (2) Izabrani član će biti razriješen dužnosti od strane Visokog sudskog savjeta ukoliko ne napusti dužnost ili ne prestane da se bavi poslovima iz stava 1. u roku od mjesec dana od dana izbora.

Član 19.

- (1) Narodna skupština bira članove Visokog sudskog savjeta najkasnije mjesec dana prije isteka mandata izabranih članova.

⁶⁷ Zakon o pravosudnom sistemu. Izvor: internetska stranica Visokog sudskog savjeta
http://www.vss.justice.bg/en/root/f/upload/5/judiciary_system_act.pdf (datum pristupa 17.08.2015.)

- (2) Prijedloge kandidata za članove Visokog sudskog savjeta razmatra specijalna stalna komisija Narodne skupštine.
- (3) Kandidate za članove Visokog sudskog savjeta koje bira Narodna skupština predlažu poslanici najkasnije dva mjeseca prije provođenja izbora pred komisijom iz stava (2). Prijedlozi se podnose uz detaljno pismeno obrazloženje i pod uslovom da postoji prethodna pismena saglasnost kandidata. Uz prijedloge se prilažu dokumenti koje zahtijeva komisija u pogledu uslova nespojivosti, staža u struci, napredovanja u karijeri i stečene visokoškolske spreme u pravnoj struci.
- (4) Komisija može zahtijevati i druge dokumente koje kandidati treba da dostave.
- (5) Prijedlozi sa biografijama kandidata i dokumentima iz stava 3. objavljuju se na internet stranici Narodne skupštine u roku od tri radna dana od dana prijema prijedloga. Objavljuje se i ime poslanika i razlozi zbog kojih je podnio prijedlog.
- (6) Prijedlozi i dokumenti iz stava 3. objavljuju se u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka i Zakonom o zaštiti tajnih podataka.

Član 19a.

- (1) U roku od 14 dana od dana objavljivanja prijedloga za imenovanja svaki kandidat podnosi komisiji koja provodi izbor koncept rada kao člana Visokog sudskog savjeta, u pisanom obliku. U istom roku kandidati za članove Visokog sudskog savjeta dostavljaju izjavu o imovini i izvorima sredstava kojima su stekli tu imovinu na obrascu koji zajedno predlože komisija i Visoki sudski savjet, a odobri ministar pravde. Koncept i izjava objavljuju se na internet stranici Narodne skupštine u roku od tri radna dana od dana prijema.
- (2) Najkasnije 7 dana prije saslušanja neprofitne organizacije registrovane za rad u javnom interesu, institucije visokog obrazovanja i naučne organizacije mogu komisiji podnijeti mišljenja o kandidatu, uključujući i pitanja za kandidata. Anonimna mišljenja i obavještenja se ne uzimaju u razmatranje. Mišljenja i pitanja podnesena komisiji objavljuju se na internet stranici Narodne skupštine tri dana od dana podnošenja. Podaci koji predstavljaju povjerljive informacije i činjenice koje se odnose na privatni život kandidata ne objavljuju se.
- (3) Komisija sasluša svakog kandidata, koji pred komisijom predstavlja koncept iz stava 1. Komisija zakazuje i najavljuje saslušanje najkasnije mjesec dana prije datuma predviđenog za saslušanje. Saslušanje se održava na otvorenoj sjednici komisije najkasnije 14 dana prije izbora kandidata. Stenogram saslušanja objavljuje se na internet stranici Narodne skupštine. Pitanja kandidatima mogu postavljati članovi komisije, uključujući pitanja u vezi s mišljenjima iz stava (2).
- (4) Komisija priprema izvještaj o stručnim i moralnim kvalitetima kandidata, kojim podnosi prijedlog kandidata Narodnoj skupštini na razmatranje i glasanje. Izvještaj sadrži zaključke u vezi sa:
1. minimalnim zakonskim uslovima za stupanje na dužnost,
 2. postojanjem podataka koji dovode u pitanje integritet, kvalifikacije, iskustvo i profesionalne kvalitete kandidata;
 3. specifičnom pripremom, kvalitetima i motivacijom za odgovarajuću dužnost;
 4. reputacijom u javnosti i podrškom javnosti za kandidata.
- (5) Izvještaj se objavljuje na internet stranici Narodne skupštine.

Član 19b.

Narodna skupština bira svakog člana Visokog sudskog savjeta pojedinačno.

Član 26.

- (1) Zakonitost izbora člana Visokog sudskog savjeta kojeg biraju pravosudni organi može se osporavati pred Vrhovnim upravnim sudom putem žalbe potpisane od strane jedne petine delegata, odnosno članova generalne skupštine⁶⁸ ili od kandidata koji ima pravni interes.
- (2) Žalba se podnosi u roku od tri dana od dana objavljivanja izbornih rezultata.
- (3) Vrhovni upravni sud na sjednici u sastavu od pet članova odlučuje presudom u roku od 7 dana od prijema žalbe. Ova presuda je konačna.
- (4) Visoki sudski savjet zakazuje novi izbor u roku od mjesec dana od stupanja na snagu presude kojom je izbor proglašen nezakonitim.

⁶⁸ Sastanak na kojem sudije, tužioci i istražne sudije biraju članove Vijeća iz svojih redova.

Član 28.

U roku od mjesec dana od dana isteka mandata ili prijevremenog razrješenja na osnovu člana 130., stav (8), tačka 1) Ustava Republike Bugarske, izabrani član Visokog sudskog savjeta vraća se na dužnost sudije, tužioca ili istražnog sudije ne nižu od one koju je obavljao/la prije nego što je izabran/a za člana, a vrijeme provedeno na dužnosti člana Visokog sudskog savjeta uračunava se u staž prema članu 164., stavovima (1) - (7).

Član 29.

- (1) Plata izabranog člana Visokog sudskog savjeta jednaka je plati sudije Vrhovnog kasacionog suda.
(2) Odredbe članova 210, 221, 224. i 330. primjenjuju se na izabrane članove Visokog sudskog savjeta.

Nadležnosti Visokog sudskog savjeta

Član 30.

- (1) Radi izvršenja nadležnosti utvrđenih Ustavom, Visoki sudski savjet obavlja sljedeće poslove:
1. razmatra nacrt budžeta sudstva, na prijedlog ministra pravde, i dostavlja ga Savjetu ministara radi uključivanja u nacrt Zakona o državnom budžetu Republike Bugarske i kontroliše njegovo sprovođenje;
 2. utvrđuje broj, sudska područja i sjedišta opštinskih, okružnih, upravnih i apelacionih sudova, na prijedlog ili uz saglasnost ministra pravde, a vojnih sudova – uz saglasnost ministra odbrane; radi vršenja ove aktivnosti Visoki sudski savjet može, u zavisnosti radnog opterećenja, uspostavljati i zatvarati sudove, mijenjati sudska područja i sjedišta sudova;
 3. utvrđuje broj sudija, tužilaca i istražnih sudija u sudovima, tužilaštvima i istražnim tijelima, u zavisnosti od radnog opterećenja, na prijedlog ili uz saglasnost administrativnih rukovodilaca pravosudnih organa, a za tužioce i istražne sudije – i uz saglasnost glavnog tužioca, pri čemu može da otvara nove i ukida nepopunjene pozicije;
 - 3a. utvrđuje broj sudskih službenika u skladu sa radnim opterećenjem, na prijedlog ili uz saglasnost administrativnih rukovodilaca pravosudnih organa, a za organe uključene u strukturu Tužilaštva Republike Bugarske – i uz saglasnost glavnog tužioca, pri čemu može da otvara nove i ukida nepopunjene pozicije;
 4. organizuje i sprovodi konkurse za pozicije sudija, tužilaca i istražnih sudija u slučajevima koji su predviđeni ovim zakonom;
 5. utvrđuje broj administrativnih rukovodilaca i zamjenika administrativnih rukovodilaca odgovarajućih pravosudnih organa, imenuje ih i razrješava, sa izuzetkom predsjednika Vrhovnog kasacionog suda, predsjednika Vrhovnog upravnog suda i glavnog tužioca;
 6. predlaže predsjedniku Republike Bugarske imenovanje i razrješenje predsjednika Vrhovnog kasacionog suda, predsjednika Vrhovnog upravnog suda i glavnog tužioca;
 7. bira i razrješava direktora Nacionalne istražne službe;
 8. utvrđuje plate sudija, tužilaca i istražnih sudija;
 9. godišnje analizira i izvještava o radnom opterećenju pravosudnih organa;
 10. vrši ocjenjivanje sudija, tužilaca, istražnih sudija i administrativnih rukovodilaca i njihovih zamjenika u slučajevima predviđenim zakonom prema kriterijumima propisanim Uredbom iz člana 209a;
 11. vodi i pohranjuje evidencije tužilaca i istražnih sudija;
 12. odobrava Etički kodeks bugarskih sudija i Etički kodeks sudskih službenika;
 13. svakih šest mjeseci traži i sumira informacije od sudova, tužilaštva i Nacionalne istražne službe o njihovom radu;
 14. do 31. maja priprema i dostavlja Narodnoj skupštini zbirni godišnji izvještaj o svom radu i o radu Inspektorata Visokog sudskog savjeta, kao i godišnje izvještaje Vrhovnog kasacionog suda, Vrhovnog upravnog suda i glavnog tužioca;
 15. uspostavlja i održava elektronski javni registar svih svojih odluka i njihovih obrazloženja;
 16. odobrava automatske informacione sisteme za organe pravosuđa, osigurava njihov sistem integracije i kompatibilnosti i usvaja akt kojim se uređuje njihovo osnivanje, primjena i razvoj;
 17. organizuje, rukovodi i kontroliše učešće sudija, tužilaca i istražnih sudija u međunarodnoj pravnoj saradnji, uključujući, između ostalog, njihovo učešće u nacionalnoj pravosudnoj mreži;
 18. dodjeljuje Inspektoratu Vrhovnog sudskog savjeta obavljanje inspekcija koje nisu uvrštene u

njegov godišnji program rada.

Član 32.

- (1) Ministar pravde saziva sjednice Visokog sudskog savjeta i predsjedava im.
- (2) U odsustvu ministra pravde, sjednicama predsjedava predstavnik Visokog sudskog savjeta.⁶⁹
- (3) U slučaju da ni ministar pravde ni predstavnik nisu prisutni, sjednicom predsjedava najstariji član Visokog sudskog savjeta.
- (4) U slučajevima iz stava 2. i 3. ministar pravde, odnosno predstavnik obavještava relevantnu zamjenu unaprijed, tako da može organizovati sjednicu. U takvim slučajevima sjednici može prisustvovati zamjenik ministra kojeg je odredio ministar pravde.

V.h Crna Gora

Ustavom Crne Gore je propisano postojanje dva nezavisna državna organa – Sudskog savjeta i Tužilačkog savjeta. Ovi organi imaju značajne nadležnosti koje se odnose na imenovanja i razrješenja sudija, odnosno tužilaca, njihovog raspoređivanja itd. U nastavku ćemo navesti samo najznačajnije dijelove relevantnih zakona koji se odnose na Sudski i Tužilački savjet.

Sudski savjet

Sastav, broj članova i način njihovog imenovanja te nadležnosti Sudskog savjeta propisani su Ustavom Crne Gore (čl. 125. - 128.)⁷⁰ i Zakonom o Sudskom savjetu i sudijama. Savjet ima ukupno deset članova i oni se biraju na mandat od četiri godine. Sredstva za rad ovog organa obezbjeđuju se iz državnog budžeta, u okviru razdjela budžeta za sudstvo.

Ustav Crne Gore

Prema Ustavu, Sudski savjet ima predsjednika i devet članova. Članovi Sudskog savjeta su:

- predsjednik Vrhovnog suda;
- četiri sudije koje bira i razrješava Konferencija sudija,⁷¹ vodeći računa o ravnomjernoj zastupljenosti sudova i sudija;
- četiri ugledna pravnika koja bira i razrješava Skupština, na prijedlog nadležnog radnog tijela Skupštine po raspisanom javnom pozivu;
- ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Predsjednika Sudskog savjeta bira Sudski savjet iz reda svojih članova, koji nisu nosioci sudijske funkcije, dvotrećinskom većinom. Za predsjednika Sudskog savjeta ne može biti biran ministar nadležan za poslove pravosuđa. Predsjednik Sudskog savjeta ima odlučujući glas u slučaju jednakog broja glasova. Sastav Sudskog savjeta proglašava predsjednik Crne Gore. Mandat Sudskog savjeta je četiri godine.⁷²

Sudski savjet:

- bira i razrješava predsjednika Vrhovnog suda;
- bira i razrješava predsjednika Sudskog savjeta;
- dostavlja Skupštini godišnji izvještaj o radu Sudskog savjeta i ukupnom stanju u sudstvu;
- bira i razrješava sudiju, predsjednika suda i sudiju-porotnika;

⁶⁹ Savjet predstavlja jedan od njegovih izabраниh članova, koji se imenuje odlukom Visokog sudskog savjeta. (Član 16. stav 2.)

⁷⁰ Ustav Crne Gore. Izvor: internetska stranica Skupštine Crne Gore <http://www.skupstina.me/images/dokumenti/ustav-crne-gore.pdf> (datum pristupa 15.09.2015.)

⁷¹ Konferenciju sudija čine sve sudije i predsjednici sudova (Član 9. st. 2. Zakona o Sudskom savjetu i sudijama).

⁷² Član 127. Ustava Crne Gore

- razmatra izvještaj o radu suda, predstavke i pritužbe na rad suda i zauzima stavove o njima;
- utvrđuje prestanak sudijske funkcije;
- utvrđuje broj sudija i sudija porotnika;
- predlaže Vladi iznos sredstava za rad sudova;
- vrši i druge poslove utvrđene zakonom.⁷³

Zakon o Sudskom savjetu i sudijama

Zakonom o Sudskom savjetu i sudijama,⁷⁴ pored ostalog, detaljnije se uređuju način izbora i prestanak mandata članova Sudskog savjeta, kao i organizacija i način rada tog organa.⁷⁵

Članovi Sudskog savjeta

Članovi Savjeta moraju biti lica visokih moralnih i profesionalnih kvaliteta koji u obavljanju svojih dužnosti postupaju nezavisno i nepristrasno. Članovi Savjeta iz reda sudija Vrhovnog suda, Apelacionog suda, Upravnog suda, Višeg suda, Privrednog suda i viših sudova moraju imati najmanje 10 godina radnog iskustva. Sudije iz reda osnovnih sudova i sudova za prekršaje moraju imati najmanje 5 godina radnog iskustva da bi bili članovi Savjeta.⁷⁶ Za člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika može biti birano lice koje ima najmanje 15 godina radnog iskustva na pravnim poslovima i uživa lični i profesionalni ugled, da nije osuđivan za krivična djela koja čine sudije nedostojnim za obavljanje sudijske funkcije.⁷⁷ Mandat članova Savjeta traje četiri godine.⁷⁸ Članu Savjeta mandat prestaje danom prestanka funkcije na osnovu koje je izabran, podnošenjem ostavke ili ako bude osuđen na безусловnu kaznu. Kada Savjet konstatuje prestanak mandata svog člana, o tome obavještava organ koji ga je izabrao.⁷⁹

Razrješenje člana Sudskog savjeta

Član Sudskog savjeta razrješava se ako:

- vrši svoju dužnost nesavjesno i neprofesionalno,
- je osuđen za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje dužnosti u Sudskom savjetu.

Nesavjesnim i neprofesionalnim vršenjem dužnosti smatra se postupanje člana Sudskog savjeta koje je suprotno zakonom propisanim ovlašćenjima, kao i neispunjavanje zakonom propisanih obaveza. Djelo koje člana Sudskog vijeća čini nedostojnim za vršenje dužnosti u Sudskom savjetu je krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, za koje je propisana kazna zatvora. Član Sudskog savjeta iz reda sudija razrješava se i u slučaju kad mu je izrečena disciplinska sankcija. U slučajevima kada član Savjeta svoju dužnost vrši nesavjesno i neprofesionalno, prijedlog za njegovo razrješenje Sudski savjet šalje organu koji ga je izabrao. Mandat člana Sudskog savjeta prestaje na dan kad ga organ koji ga je izabrao razriješi.⁸⁰

Nadležnosti Sudskog savjeta

Sudski savjet, pored nadležnosti utvrđenih Ustavom:

⁷³ Član 128. Ustava Crne Gore

⁷⁴ Zakon o Sudskom savjetu i sudijama. Izvor: internetska stranica Službenog lista Crne Gore <http://www.sluzbenilist.me/PravniAktDetalji.aspx?tag={214906D7-6D33-4529-B7FB-BA64EBB52DC6}> (datum pristupa 03.08.2015.)

⁷⁵ Član 1. Zakona o Sudskom savjetu i sudijama

⁷⁶ Član 12. Zakona o Sudskom savjetu i sudijama

⁷⁷ Član 16. stav (1) Zakona o Sudskom savjetu i sudijama

⁷⁸ Amandman VIII stav (7) Amandmani I do XVI na Ustav Crne Gore

⁷⁹ Član 19. Zakona o Sudskom savjetu i sudijama

⁸⁰ Iz člana 20. Zakona o Sudskom savjetu i sudijama

- 1) odlučuje o disciplinskoj odgovornosti sudija i predsjednika sudova;
- 2) obezbjeđuje korišćenje, funkcionalnost i jednoobraznost pravosudnog informacionog sistema, u dijelu koji se odnosi na sudove;
- 3) stara se o edukaciji sudija i predsjednika sudova;
- 4) vodi evidenciju podataka o sudijama i predsjednicima sudova;
- 5) razmatra pritužbe na rad sudija i predsjednika sudova;
- 6) razmatra pritužbe sudija i zauzima stavove u vezi ugrožavanja njihove nezavisnosti i samostalnosti;
- 7) predlaže okvirna mjerila o potrebnom broju sudija i ostalih državnih službenika i namještenika u sudovima;
- 8) daje mišljenje o nespojivosti obavljanja određenih poslova sa vršenjem sudijske funkcije;
- 9) obrazuje Komisiju za ocjenjivanje sudija;
- 10) bira disciplinskog tužioca;
- 11) donosi poslovnik Sudskog savjeta;
- 12) utvrđuje metodologiju za izradu izvještaja o radu sudova i godišnjeg rasporeda poslova u sudu;
- 13) izdaje službene legitimacije sudija i predsjednika sudova i vodi evidenciju službenih legitimacija;
- 14) daje mišljenja na nacрте propisa iz oblasti pravosuđa;
- 15) vrši i druge poslove utvrđene zakonom.⁸¹

Tužilački savjet

Propisi koji uspostavljaju i određuju rad Tužilačkog savjeta su Ustav Crne Gore (čl. 136.) i Zakon o Državnom tužilaštvu (Poglavlje III, čl. 18.-33.).⁸²

Ustav Crne Gore

Tužilački savjet obezbjeđuje samostalnost državnog tužilaštva. Vrhovni državni tužilac predsjedava Tužilačkim savjetom, osim u disciplinskom postupku. Sastav, izbor, mandat, organizacija i način rada Tužilačkog savjeta uređuju se zakonom. Tužilački savjet:

- 1) utvrđuje predlog za izbor Vrhovnog državnog tužioca;
- 2) bira i razrješava rukovodioce državnih tužilaštava i državne tužioce;
- 3) utvrđuje prestanak funkcije rukovodilaca državnih tužilaštava i državnih tužilaca;
- 4) predlaže Vladi iznos sredstava za rad državnog tužilaštva;
- 5) dostavlja Skupštini godišnji izvještaj o radu Državnog tužilaštva;
- 6) vrši i druge poslove utvrđene zakonom.

Tužilački savjet odlučuje većinom glasova svih članova.⁸³

Zakon o Državnom tužilaštvu

Izbor, mandat, organizaciju i način rada Tužilačkog savjeta, kao i druga pitanja od značaja za rad Državnog tužilaštva i Tužilačkog savjeta, detaljno propisuje Zakon o Državnom tužilaštvu.

⁸¹ Član 27. Zakona o Sudskom savjetu i sudijama

⁸² Zakon o Državnom tužilaštvu. Izvor: internetska stranica Službenog lista Crne Gore

<http://www.sluzbenilist.me/PravniAktDetalji.aspx?tag={5EB8A47D-5973-4B17-811A-0492E674F769}>

(datum pristupa 04.08.2015.)

⁸³ Član 136. Ustava Crne Gore

Sastav Tužilačkog savjeta

Tužilački savjet ima predsjednika i deset članova. Predsjednik Tužilačkog savjeta je vrhovni državni tužilac. Članovi Tužilačkog savjeta su:

- 1) pet državnih tužilaca koji imaju stalnu funkciju i najmanje pet godina radnog iskustva u obavljanju tužilačke funkcije, od kojih četiri iz Vrhovnog državnog tužilaštva, Specijalnog državnog tužilaštva i viših državnih tužilaštava, a jedan iz osnovnih državnih tužilaštava, a koje bira i razrješava Konferencija državnih tužilaca;
- 2) četiri ugledna pravnika koje bira i razrješava Skupština Crne Gore (...), na predlog nadležnog radnog tijela;
- 3) jedan predstavnik organa državne uprave nadležnog za poslove pravosuđa (...), kojeg imenuje ministar pravde iz reda zaposlenih u Ministarstvu pravde.

Za člana Tužilačkog savjeta iz reda državnih tužilaca ne može biti izabran državni tužilac koji je ocijenjen ocjenom ne zadovoljava ili kome je izrečena disciplinska sankcija. Sastav Tužilačkog savjeta proglašava predsjednik Crne Gore. Administrativne poslove za Tužilački savjet obavlja Sekretarijat Tužilačkog savjeta.⁸⁴

Mandat Tužilačkog savjeta

Mandat Tužilačkog savjeta je četiri godine. Mandat članu Tužilačkog savjeta koji je naknadno izabran na upražnjeno mjesto u Tužilačkom savjetu ističe istekom mandata Tužilačkog savjeta. Po prestanku mandata člana Tužilačkog savjeta, organ koji ga je izabrao bira odmah novog člana.⁸⁵

Prestanak mandata članu Tužilačkog savjeta

Članu Tužilačkog savjeta prestaje mandat prije isteka vremena na koje je izabran, ako:

- 1) mu prestane funkcija na osnovu koje je izabran u Tužilački savjet;
- 2) podnese ostavku;
- 3) bude osuđen na безусловnu kaznu zatvora.⁸⁶

Razrješenje člana Tužilačkog savjeta

Član Tužilačkog savjeta se razrješava, ako:

- 1) vrši svoju dužnost nesavjesno i neprofesionalno;
- 2) je osuđen za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje dužnosti u Tužilačkom savjetu.⁸⁷

Nadležnosti Tužilačkog savjeta

Tužilački savjet, pored nadležnosti utvrđenih Ustavom:

- 1) utvrđuje broj državnih tužilaca;
- 2) utvrđuje predlog za razrješenje vrhovnog državnog tužioca;
- 3) odlučuje o disciplinskoj odgovornosti državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava;
- 4) stara se o edukaciji državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava;
- 5) obezbjeđuje korišćenje, funkcionalnost i jednoobraznost Pravosudnog informacionog sistema u dijelu koji se odnosi na Državno tužilaštvo;

⁸⁴ Član 18. Zakona o Državnom tužilaštvu

⁸⁵ Član 19. Zakona o Državnom tužilaštvu

⁸⁶ Član 29. st. 1. Zakona o Državnom tužilaštvu

⁸⁷ Član 30. st. 1. Zakona o Državnom tužilaštvu

- 6) vodi evidenciju podataka o državnim tužiocima i rukovodiocima državnih tužilaštava;
- 7) donosi poslovnik Tužilačkog savjeta;
- 8) daje mišljenje o nespojivosti obavljanja određenih poslova sa vršenjem tužilačke funkcije;
- 9) razmatra pritužbe državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava i zauzima stavove u vezi ugrožavanja njihove samostalnosti;
- 10) razmatra pritužbe na rad državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava u pogledu zakonitosti rada;
- 11) obrazuje Komisiju za ocjenjivanje državnih tužilaca;
- 12) bira disciplinskog tužioca;
- 13) utvrđuje metodologiju za izradu izvještaja o radu Državnog tužilaštva i godišnjeg rasporeda poslova;
- 14) izdaje službene legitimacije državnim tužiocima i rukovodiocima državnih tužilaštava i vodi evidenciju službenih legitimacija;
- 15) vrši i druge poslove utvrđene zakonom.⁸⁸

V.i Srbija

U sistemu pravosuđa Srbije postoje Visoki savjet sudstva i Državno vijeće tužilaca. To su samostalni državni organi čiji je zadatak obezbjeđenje samostalnosti sudova i sudija odnosno tužilaca. Oba organa imaju po 11 članova (tri člana po položaju i osam izbornih članova koje bira Narodna skupština). Izborni članovi se biraju na mandat od pet godina.

Visoki savjet sudstva

Uspostavljanje, sastav i nadležnosti ovog Savjeta propisani su Ustavom Republike Srbije (čl. 147, 153, 154. i 155.),⁸⁹ a detaljno uređeni, kao i ostala pitanja, Zakonom o Visokom savjetu sudstva.⁹⁰ Visoki savjet sudstva je nezavisan i samostalan organ koji obezbjeđuje i garantuje nezavisnost i samostalnost sudova i sudija. Ima važnu ulogu u izboru i imenovanju sudija za trajno obavljanje sudijske funkcije te njihovom razrješenju sa sudijske funkcije. Od 11 članova koji čine ovaj organ, njih šest su sudije sa stalnom sudijskom funkcijom. Izborni član Savjeta se razrješava funkcije prije isteka vremena na koje je izabran ako tu funkciju ne vrši u skladu sa Ustavom i zakonom, i ako je osuđen za krivično djelo na bezuslovnu kaznu zatvora, odnosno za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije člana Savjeta.

Ustav Republike Srbije

Izbor sudija

Član 147.

Narodna skupština, na predlog Visokog saveta sudstva, bira za sudiju lice koje se prvi put bira na sudijsku funkciju.

Mandat sudiji koji je prvi put izabran na sudijsku funkciju traje tri godine.

Visoki savet sudstva, u skladu sa zakonom, bira sudije za trajno obavljanje sudijske funkcije, u istom ili drugom sudu.

Visoki savet sudstva odlučuje i o izboru sudija koji su na stalnoj sudijskoj funkciji u drugi ili viši sud.

⁸⁸ Član 37. Zakona o Državnom tužilaštvu

⁸⁹ Ustav Republike Srbije. Izvor: internetna stranica Ustavnog suda Republike Srbije

<http://www.ustavni.sud.rs/page/view/sr-Latn-CS/70-100028/ustav-republike-srbije> (datum pristupa 14.08.2015.)

⁹⁰ Zakon o Visokom savjetu sudstva, Sl. glasnik RS, br. 116/2008, 101/2010 i 88/2011). Izvor: internetna stranica Narodne skupštine Republike Srbije <http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/cir/pdf/zakoni/2008/2733-08-cir.zip> (datum pristupa 14.08.2015.)

8. Visoki savet sudstva

Položaj, sastav i izbor

Član 153.

Visoki savet sudstva je nezavisan i samostalan organ koji obezbeđuje i garantuje nezavisnost i samostalnost sudova i sudija.

Visoki savet sudstva ima 11 članova.

U sastav Visokog saveta sudstva ulaze predsednik Vrhovnog kasacionog suda, ministar nadležan za pravosuđe i predsednik nadležnog odbora Narodne skupštine, kao članovi po položaju i osam izbornih članova koje bira Narodna skupština, u skladu sa zakonom.

Izborne članove čine šest sudija sa stalnom sudijskom funkcijom, od kojih je jedan sa teritorije autonomnih pokrajina, i dva ugledna i istaknuta pravnika sa najmanje 15 godina iskustva u struci, od kojih je jedan advokat, a drugi profesor pravnog fakulteta.

Predsednici sudova ne mogu biti izborni članovi Visokog saveta sudstva.

Mandat članova Visokog saveta sudstva traje pet godina, osim za članove po položaju.

Član Visokog saveta sudstva uživa imunitet kao sudija.

Nadležnost Visokog saveta sudstva

Član 154.

Visoki savet sudstva bira i razrešava sudije, u skladu sa Ustavom i zakonom, predlaže Narodnoj skupštini izbor sudija prilikom prvog izbora na sudijsku funkciju, predlaže Narodnoj skupštini izbor predsednika Vrhovnog kasacionog suda i predsednika sudova, u skladu sa Ustavom i zakonom, učestvuje u postupku za prestanak funkcije predsednika Vrhovnog kasacionog suda i predsednika sudova, na način predviđen Ustavom i zakonom, vrši i druge poslove određene zakonom.

Pravni lek

Član 155.

Protiv odluke Visokog saveta sudstva može se uložiti žalba Ustavnom sudu, u slučajevima propisanim zakonom.

Zakon o Visokom savjetu sudstva

U Srbiji je od ranije postojao Visoki savjet pravosuđa, čije nadležnosti su bile propisane Zakonom o sudijama.⁹¹ Usvajanjem novog Zakona 2008. godine uspostavljen je Visoki savjet sudstva, koji je preuzeo nadležnosti dotadašnjeg Visokog savjeta pravosuđa koje su se odnosile na sudije.

Zakon o Visokom savjetu sudstva podijeljen je na sedam poglavlja i njim je uređen položaj, nadležnost, organizacija i način rada Visokog savjeta sudstva, kao i uslovi i postupak za izbor njegovih izbornih članova, trajanje mandata i prestanak njihove funkcije te obezbjeđenje uslova i sredstava za rad Savjeta. U nastavku će biti navedene samo neke odredbe ovog Zakona koje se za istraživanje čine najvažnijima. Odredbe Zakona o položaju i sastavu Savjeta su istovjetne ustavnim odredbama, pa ih ne ponavljamo.

Zakon o Visokom savetu sudstva

Sredstva za rad Saveta

Član 3

Sredstva za rad Saveta obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije, na predlog Saveta.

Savet samostalno raspolaže sredstvima iz stava 1. ovog člana, u skladu sa zakonom.

⁹¹ Zakon o sudijama, Službeni glasnik RS, br. 63/01, 42/02, 17/03, 27/03, 29/04, 35/04, 44/04, 61/05, 101/05 i 46/06

Sastav Saveta

Član 5

Savet ima 11 članova.

Članovi Saveta su predsjednik Vrhovnog kasacionog suda, ministar nadležan za pravosuđe i predsjednik nadležnog odbora Narodne skupštine, kao članovi po položaju i osam izbornih članova koje bira Narodna skupština, u skladu sa ovim zakonom.

Izborne članove čine šest sudija sa stalnom sudijskom funkcijom, od kojih je najmanje jedan sa teritorije autonomnih pokrajina i dva ugledna i istaknuta pravnik sa najmanje 15 godina iskustva u struci, od kojih je jedan advokat, a drugi profesor pravnog fakulteta.

Predsednik Saveta

Član 6

Predsednik Vrhovnog kasacionog suda je po položaju predsednik Saveta.

Predsednik Saveta predstavlja Savet, rukovodi njegovim radom i vrši druge poslove u skladu sa zakonom.

Mandat članova

Član 12

Mandat članova Saveta traje pet godina, osim za članove po položaju.

Izborni članovi Saveta mogu biti ponovo birani, ali ne uzastopno.

Za vreme trajanja mandata, sudija koji je član Saveta ne može biti biran za sudiju drugog suda.

Nadležnost saveta

Član 13

Savet:

- bira sudije za trajno obavljanje sudijske funkcije;
- odlučuje o prestanku sudijske funkcije;
- predlaže Narodnoj skupštini kandidate za izbor sudija prilikom prvog izbora na sudijsku funkciju;
- predlaže Narodnoj skupštini izbor i razrešenje predsednika Vrhovnog kasacionog suda i predsednika suda;
- predlaže Vrhovnom kasacionom sudu kandidate za sudije Ustavnog suda;
- imenuje sudije porotnike;
- odlučuje o premeštaju, upućivanju i prigovoru o udaljenju sudija;
- odlučuje o nespojivosti vršenja drugih službi i poslova sa sudijskom funkcijom;
- odlučuje o postupku vrednovanja rada sudija i predsednika suda;
- određuje sastav, trajanje i prestanak mandata članova disciplinskih organa, imenuje članove disciplinskih organa i uređuje način rada i odlučivanja u disciplinskim organima;
- odlučuje o pravnim lekovima u disciplinskom postupku;
- daje saglasnost na program stalne obuke za sudije i zaposlene u sudovima i vrši nadzor nad njegovim sprovođenjem;
- utvrđuje program početne obuke za sudije;
- donosi Etički kodeks;
- određuje broj sudija i sudija porotnika za svaki sud;
- obavlja poslove pravosudne uprave iz svoje nadležnosti;
- odlučuje o pitanjima imuniteta sudija i članova Saveta;
- predlaže obim i strukturu budžetskih sredstava neophodnih za rad sudova za tekuće rashode i vrši nadzor nad njihovim trošenjem, u skladu sa zakonom;
- odlučuje o prigovorima u postupku izbora za članove Saveta iz reda sudija;
- obrazuje svoja radna tela i stalne i povremene komisije i vrši izbor njihovih članova;
- daje mišljenje o izmenama postojećih ili donošenju novih zakona koji uređuju položaj sudija, organizaciju i postupanje sudova, kao i drugih sistemskih zakona koje sudovi primenjuju ili su od značaja za obavljanje sudijske funkcije;
- odlučuje o postojanju uslova za naknadu štete zbog nezakonitog i nepravilnog rada sudije;
- podnosi godišnji izveštaj o svom radu Narodnoj skupštini;
- obavlja poslova u vezi sa sprovođenjem Nacionalne strategije reforme pravosuđa iz svoje nadležnosti;
- obaveštava javnost o svom radu;

- sarađuje sa sudskim savetima drugih država i međunarodnim organizacijama;
- donosi akte predviđene zakonom;
- obavlja i druge poslove određene zakonom.

Postupak za izbor članova saveta

Ovlašćeni predlagači

Član 20

Izborne članove Saveta bira Narodna skupština na predlog ovlašćenih predlagača.

Ovlašćeni predlagač za izborne članove Saveta iz reda sudija je Savet.

Savet je obavezan da predloži Narodnoj skupštini kandidate koji su neposredno izabrani od strane sudija na način i u postupku predviđenim ovim zakonom.

Ovlašćeni predlagač za izbornog člana Saveta iz reda advokata je Advokatska komora Srbije.

Kandidate za izbornog člana Saveta iz reda profesora pravnog fakulteta predlaže zajednička sednica dekana pravnih fakulteta u Republici Srbiji.

Kandidovanje i predlaganje

Član 21

Odluku o otpočinjanju postupka predlaganja kandidata za izborne članove Saveta donosi predsednik Saveta najmanje šest meseci pre isteka mandata izbornih članova Saveta.

Odluka iz stava 1. ovog člana objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluku o otpočinjanju postupka predlaganja kandidata za izborne članove Saveta predsednik Saveta dostavlja predsedniku Izborne komisije Saveta, predsedniku Advokatske komore Srbije i dekanu najstarijeg pravnog fakulteta u Republici Srbiji.

Ovlašćeni predlagači moraju dostaviti imena kandidata za izborne članove Saveta Narodnoj skupštini Republike Srbije najkasnije 90 dana pre dana isteka mandata izbornih članova Saveta.

Zastupljenost sudova

Član 22

Izborni članovi Saveta iz reda sudija biraju se iz sledećih sudova:

- jedan iz Vrhovnog kasacionog suda, Privrednog apelacionog suda i Upravnog suda;
- jedan iz apelacionih sudova;
- jedan iz viših i privrednih sudova;
- dva iz osnovnih sudova, prekršajnih sudova i Višeg prekršajnog suda;
- jedan iz sudova sa teritorije autonomnih pokrajina.

Uslovi za kandidovanje

Uslovi za kandidovanje

Član 23

Kandidat za izbornog člana Saveta iz reda sudija može biti svaki sudija sa stalnom sudijskom funkcijom.

Status kandidata stiče sudija koga predloži sednica svih sudija jednog ili više sudova prema vrsti i stepenu suda, odnosno suda sa teritorije autonomnih pokrajina u kojima kandidat vrši sudijsku funkciju, kao i sudija koga podrži najmanje 20 sudija prema vrsti i stepenu suda, odnosno suda sa teritorije autonomnih pokrajina u kojem vrši sudijsku funkciju.

Sednica svih sudija jednog suda može da predloži samo jednog kandidata. Na sednici svih sudija, o predloženim kandidatima, glasa se tajno.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, za sticanje statusa kandidata za izbornog člana Saveta iz reda sudija Vrhovnog kasacionog suda, Višeg prekršajnog suda, Privrednog apelacionog suda i Upravnog suda nije potreban predlog Opšte sednice, odnosno sednice svih sudija, već se status kandidata stiče prijavom.

Predsednik suda ne može biti kandidat za izbor u Savet.

Prestanak funkcije članova Saveta

Razlozi prestanka

Član 39

Članovima po položaju prestaje funkcija u Savetu kada im prestane funkcija po osnovu koje su postali članovi Saveta.

Izbornim članovima prestaje funkcija u Savetu trajnim gubitkom radne sposobnosti za obavljanje funkcije člana Saveta, ostavkom na članstvo u Savetu, istekom mandata i razrešenjem. Izbornim članovima Saveta iz reda sudija prestaje funkcija u Savetu i prestankom sudijske funkcije. Izbornom članu Saveta iz reda advokata prestaje funkcija u Savetu i brisanjem iz imenika advokata. Izbornom članu Saveta iz reda profesora prestaje funkcija u Savetu i prestankom zvanja profesora pravnog fakulteta.

Postupak za razrešenje

Razlozi

Član 41

Izborni član Saveta se razrešava funkcije pre isteka vremena na koje je izabran ako funkciju člana Saveta ne vrši u skladu sa Ustavom i zakonom i ako bude osuđen za krivično delo na bezuslovnu kaznu zatvora, odnosno za krivično delo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije člana Saveta.

Državno vijeće tužilaca

Ustav Republike Srbije (čl. 159, 164. i 165.) i Zakon o Državnom vijeću tužilaca⁹² uređuju položaj, nadležnost, organizaciju i način rada ovog Vijeća. Ovaj organ se brine za samostalnost javnih tužilaca i njihovih zamjenika. Kao i Visoki savjet sudstva, Državno vijeće tužilaca ima 11 članova, tri člana po položaju i osam izbornih članova koje bira Narodna skupština. Izborni članovi se biraju na mandat od pet godina. Vijećem rukovodi republički javni tužilac.

Ustav Republike Srbije

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca

Član 159. st. 5, 7 i 8

Narodna skupština, na predlog Državnog veća tužilaca, bira za zamenika javnog tužioca lice koje se prvi put bira na ovu funkciju.

Državno veće tužilaca, u skladu sa zakonom, bira zamenike javnih tužilaca za trajno obavljanje funkcije, u istom ili drugom javnom tužilaštvu.

Državno veće tužilaca odlučuje i o izboru zamenika javnih tužilaca koji su na stalnoj funkciji u drugo ili više javno tužilaštvo.

Prestanak funkcije javnog tužioca i zamenika javnog tužioca

Član 161.

Javnom tužiocu i zameniku tužioca prestaje funkcija na njihov zahtev, nastupanjem zakonom propisanih uslova ili razrešenjem iz zakonom propisanih razloga. Javnom tužiocu funkcija prestaje i ako ne bude ponovo izabran, a zameniku javnog tužioca, ako ne bude izabran na stalnu funkciju.

Odluku o prestanku funkcije javnog tužioca, u skladu sa zakonom donosi Narodna skupština, pri čemu odluku o razrešenju donosi na predlog Vlade.

Odluku o prestanku funkcije zamenika javnog tužioca, u skladu sa zakonom, donosi Državno veće tužilaca.

Protiv odluke o prestanku funkcije javni tužilac i zamenik javnog tužioca mogu uložiti žalbu Ustavnom sudu. Izjavljena žalba isključuje pravo na podnošenje ustavne žalbe.

Postupak, osnovi i razlozi za prestanak funkcije javnog tužioca i zamenika javnog tužioca, uređuju se zakonom.

Položaj, sastav i izbor Državnog veća tužilaca

Član 164.

Državno veće tužilaca je samostalan organ koji obezbeđuje i garantuje samostalnost javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca u skladu sa Ustavom.

⁹² Zakon o Državnom vijeću tužilaca Narodna skupština Srbije, Sl. glasnik RS, br. 116/2008, 101/2010 i 88/2011. Izvor: internetska stranica <http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/cir/pdf/zakoni/2008/2735-08-cir.zip> (datum pristupa 17.08.2015.)

Državno veće tužilaca ima 11 članova.

U sastav Državnog veća tužilaca ulaze Republički javni tužilac, ministar nadležan za pravosuđe i predsednik nadležnog odbora Narodne skupštine, kao članovi po položaju i osam izbornih članova koje bira Narodna skupština, u skladu sa zakonom.

Izborne članove čine šest javnih tužilaca ili zamenika javnih tužilaca sa stalnom funkcijom, od kojih je jedan sa teritorije autonomnih pokrajina, i dva ugledna i istaknuta pravnik sa najmanje 15 godina iskustva u struci, od kojih je jedan advokat, a drugi profesor pravnog fakulteta.

Mandat članova Državnog veća tužilaca traje pet godina, osim za članove po položaju.

Član Državnog veća tužilaca uživa imunitet kao javni tužilac.

Nadležnost Državnog veća tužilaca

Član 165.

Državno veće tužilaca predlaže Narodnoj skupštini kandidate za prvi izbor za zamenika javnog tužioca, bira zamenike javnih tužilaca za trajno obavljanje funkcije zamenika javnog tužioca, bira zamenike javnih tužilaca koji su na stalnoj funkciji za zamenike javnog tužioca u drugom javnom tužilaštvu, odlučuje u postupku za prestanak funkcije zamenika javnih tužilaca, na način predviđen Ustavom i zakonom, vrši i druge poslove određene zakonom.

Zakon o Državnom veću tužilaca

Sredstva za rad Državnog veća

Član 3

Sredstva za rad Državnog veća obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije, na predlog Državnog veća. Državno veće samostalno raspolaže sredstvima iz stava 1. ovog člana, u skladu sa zakonom.

Predsednik Državnog veća

Član 6

Republički javni tužilac je po položaju predsednik Državnog veća.

Predsednik Državnog veća predstavlja Državno veće, rukovodi njegovim radom i vrši druge poslove u skladu sa zakonom.

Nadležnost Državnog veća

Član 13

Državno veće:

- utvrđuje listu kandidata za izbor Republičkog javnog tužioca i javnih tužilaca koju dostavlja Vladi;
- predlaže Narodnoj skupštini kandidate za prvi izbor za zamenika javnog tužioca;
- bira zamenike javnih tužilaca za trajno obavljanje funkcije zamenika javnog tužioca;
- bira zamenike javnih tužilaca koji su na stalnoj funkciji za zamenike javnog tužioca u višem javnom tužilaštvu;
- odlučuje o prestanku funkcije zamenika javnih tužilaca;
- utvrđuje razloge za razrešenje javnog tužioca i zamenika javnog tužioca;
- određuje javno tužilaštvo u kojem će javni tužilac i zamenici javnog tužioca nastaviti da vrše funkciju zamenika javnog tužioca u slučaju ukidanja javnog tužilaštva;
- odlučuje o udaljenju Republičkog javnog tužioca;
- odlučuje po prigovoru na odluku o udaljenju javnog tužioca i zamenika javnog tužioca;
- predlaže obim i strukturu budžetskih sredstava neophodnih za rad javnih tužilaštava za tekuće rashode i vrši nadzor nad njihovim trošenjem, u skladu sa zakonom;
- utvrđuje koje su druge funkcije, poslovi ili privatni interesi u suprotnosti sa dostojanstvom i samostalnošću javnog tužilaštva;
- postavlja vršioca dužnosti Republičkog javnog tužioca;
- odlučuje po prigovoru na odluku Republičkog javnog tužioca o tome kada se smatra da nije bilo izbora javnog tužioca i zamenika javnog tužioca;
- daje mišljenje o izmenama postojećih ili donošenju novih zakona koji uređuju položaj i postupanje javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca, organizaciju javnog tužilaštva, kao i drugih zakona koje javna tužilaštva primenjuju;
- donosi Etički kodeks;

- vodi lični list za svakog javnog tužioca, zamenika javnog tužioca i zaposlenog u javnom tužilaštvu;
- imenuje i razrešava Disciplinskog tužioca i njegove zamenike i članove Disciplinske komisije i njihove zamenike;
- donosi odluke o pravnim lekovima u disciplinskom postupku;
- donosi Pravilnik o merilima za vrednovanje rada javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca;
- donosi odluku o pravnom leku protiv odluke o vrednovanju rada javnog tužioca i zamenika javnog tužioca;
- odlučuje o prigovorima u postupku izbora za članove Državnog veća iz reda javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca;
- obavlja poslove u vezi sa sprovođenjem Nacionalne strategije reforme pravosuđa;
- utvrđuje sadržinu programa obuke za zamenike javnih tužilaca koji se prvi put biraju na funkciju i tužilačke pomoćnike u skladu sa zakonom;
- predlaže program obuke za javne tužioce i zamenike javnih tužilaca koji trajno obavljaju funkciju;
- obavlja i druge poslove predviđene zakonom.

Zastupljenost javnih tužilaštava

Član 22

Izborni članovi Državnog veća iz reda javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca biraju se iz sledećih javnih tužilaštava:

- jedan iz Republičkog javnog tužilaštva;
- jedan iz apelacionih tužilaštava, Tužilaštva za organizovani kriminal i Tužilaštva za ratne zločine;
- jedan iz viših tužilaštava;
- dva iz osnovnih tužilaštava;
- jedan iz javnih tužilaštava sa teritorije autonomne pokrajine.

Izbor članova veća

Član 38

Članove Državnog veća bira Narodna skupština na predlog ovlašćenih predlagača.

Narodna skupština bira, za člana Državnog veća iz reda javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca, dva kandidata sa liste kandidata osnovnih tužilaštava, odnosno po jednog kandidata sa ostalih lista kandidata.

Ako izabrani član Državnog veća bez opravdanog razloga ne stupi na funkciju u roku od 30 dana od dana izbora u Narodnoj skupštini smatraće se da nije ni izabran.

Razlozi za nestupanje na funkciju iz stava 3. ovog člana, utvrđuju se odlukom Državnog veća koje o tome obaveštava Narodnu skupštinu.

Državno veće organizuje ponovljene izbore za ovog člana u roku od 60 dana.

Prestanak funkcije članova Državnog veća

Razlozi prestanka

Član 39

Članovima po položaju prestaje funkcija u Državnom veću kada im prestane funkcija po osnovu koje su postali članovi Državnog veća.

Izbornim članovima prestaje funkcija u Državnom veću trajnim gubitkom radne sposobnosti za obavljanje funkcije člana Državnog veća, ostavkom na članstvo u Državnom veću, istekom mandata i razrešenjem.

Izbornim članovima Državnog veća iz reda javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca prestaje funkcija u Državnom veću i prestankom funkcije javnog tužioca i zamenika javnog tužioca.

Izbornom članu Državnog veća iz reda advokata prestaje funkcija u Državnom veću i brisanjem iz imenika advokata.

Izbornom članu Državnog veća iz reda profesora prestaje funkcija u Državnom veću i prestankom zvanja profesora pravnog fakulteta.

Postupak za razrešenje

Razlozi

Član 41

Izborni član Državnog veća se razrešava funkcije pre isteka vremena na koje je izabran ako funkciju člana Državnog veća ne vrši u skladu sa Ustavom i zakonom i ako bude osuđen za krivično delo na

V.i Makedonija

U Makedoniji postoji Sudski savjet i Savjet javnih tužilaca, čiji su sastav, način izbora i nadležnosti propisani Ustavom i Zakonom o Sudskom savjetu, odnosno Zakonom o Savjetu javnih tužilaca. Sudski savjet ima 15 članova, a Savjet javnih tužilaca 11 članova. Mandat izbornih članova Sudskog savjeta traje šest godina, dok mandat izbornih članova Savjeta javnih tužilaca traje četiri godine.

Sudski savjet

Ustav Republike Makedonije

Ustavom su propisani broj članova, način izbora i nadležnosti Sudskog savjeta Republike Makedonije. Prema Ustavu, Sudski savjet je samostalan i nezavisan organ sudstva, koji obezbjeđuje i garantira samostalnost i nezavisnost sudske vlasti.

Članovi Sudskog savjeta

Savjet čini petnaest članova. Predsjednik Vrhovnog suda i ministar pravde su članovi Savjeta po funkciji. Osam članova Savjeta biraju sudije iz svojih redova. Tri izabrana člana su pripadnici zajednica koje nisu većina u Republici Makedoniji, pri čemu će se poštovati odgovarajuća i pravična zastupljenost građana koji pripadaju svim zajednicama. Tri člana Savjeta bira Skupština Republike Makedonije većinom glasova ukupnog broja poslanika, pri čemu mora da postoji većina glasova ukupnog broja poslanika koji pripadaju zajednicama koje nisu većina u Republici Makedoniji. Dva člana Savjeta predlaže predsjednik Republike Makedonije, a izbor vrši Skupština. Od ta dva člana jedan je pripadnik zajednica koje nisu većina u Republici Makedoniji. Članovi Savjeta koje bira Skupština, odnosno koje predlaže predsjednik Republike su iz reda univerzitetskih profesora prava, advokata i drugih istaknutih pravnika. Mandat izabranih članova Savjeta traje šest godina, s pravom na još jedan izbor. Uslovi i postupak izbora, kao i osnove i postupak za prestanak funkcije i razrješenje člana Savjeta uređuju se zakonom. Funkcija izabranog člana Savjeta nespojiva je sa članstvom u političkoj partiji ili sa vršenjem drugih javnih funkcija i profesija utvrđenih zakonom.⁹³

Nadležnosti Sudskog savjeta

Sudski savjet Republike Makedonije:

- bira i razrješava sudije i sudije porotnike;
- utvrđuje prestanak sudijske funkcije;
- bira i razrješava predsjednike sudova;
- prati i ocjenjuje rad sudija;
- odlučuje o disciplinskoj odgovornosti sudija;
- odlučuje o oduzimanju imuniteta sudija;
- predlaže dvoje sudija Ustavnog suda Republike Makedonije iz reda sudija i
- vrši druge poslove utvrđene zakonom.

Pri izboru sudija, sudija porotnika i predsjednika sudova poštovaće se odgovarajuća i pravična zastupljenost građana koji pripadaju svim zajednicama. Savjet podnosi godišnji

⁹³ Član 104. Ustava Republike Makedonije. Izvor: internetska stranica www.pravo.org.mk (16.9.2015.)

Na oglas za izbor člana Savjeta iz reda sudija može da se javi svaki sudija koji u trenutku objavljivanja oglasa vrši sudijsku funkciju i koji ispunjava sljedeće uslove:

- da ima najmanje pet godina radnog staža,
- da ima najviše pozitivne ocjene u posljednje tri godine u vršenju sudijske funkcije koje je dao Savjet,
- da uživa ugled, da posjeduje integritet za vršenje funkcije člana Savjeta i da posjeduje socijalne sposobnosti za vršenje sudijske funkcije, za što se provode testovi integriteta i psihološki testovi.

Na oglas za izbor člana Savjeta na prijedlog Skupštine Republike Makedonije može da se javi svako lice koje u momentu objavljivanja oglasa ispunjava sljedeće uslove:

- da je državljanin Republike Makedonije,
- diplomirani pravnik sa najmanje 15 godine radnog iskustva u pravnoj profesiji s položenim pravosudnim ispitom i koje se u vršenju pravne profesije istaklo naučnim ili profesionalnim radom ili svojim javnim djelovanjem i
- da uživa ugled, da posjeduje integritet za vršenje funkcije člana Savjeta i da posjeduje socijalne sposobnosti za vršenje funkcije člana Savjeta, za što se provode testovi integriteta i psihološki testovi.

Za člana Savjeta po prijedlogu predsjednika Republike Makedonije, Skupština Republike Makedonije može da izabere lice koje u trenutku izbora ispunjava sljedeće uslove:

- da je državljanin Republike Makedonije,
- diplomirani pravnik sa najmanje 15 godina radnog iskustva u pravnoj profesiji s položenim pravosudnim ispitom i koje se u vršenju pravne profesije istaklo naučnim i profesionalnim radom ili svojim djelovanjem i
- da uživa ugled, da posjeduje integritet za vršenje funkcije člana Savjeta i da posjeduje socijalne sposobnosti za vršenje funkcije člana Savjeta, za što se provode testovi integriteta i psihološki testovi.

Formu i sadržaj psihološkog testa i testa integriteta uređuje Sudski savjet Republike Makedonije.¹⁰⁰ Savjet iz svog sastava formira komisiju od tri člana za pripremu kandidatskih lista i Komisiju za provođenje izbora članova Savjeta iz reda sudija, koju čine predsjednik, dva člana i njihovi zamjenici i koja priprema izborni materijal, formira izborne odbore i provodi izbore.¹⁰¹ Izbori za članove Savjeta iz reda sudija provode se isti dan na izbornim mjestima sa brojem i sjedištem u svim sudovima u Republici Makedoniji, u skladu sa Zakonom o sudovima. Izbore na izbornom mjestu provodi izborni odbor formiran odlukom Komisije za provođenje izbora članova Savjeta iz reda sudija. Izborni odbor čine predsjednik i dva člana iz reda sudija i/ili stručnih saradnika suda i njihovi zamjenici.¹⁰²

Članovi Savjeta koje bira Skupština

Članovi Savjeta koje bira Skupština i članovi Savjeta koje Skupština bira na prijedlog predsjednika Republike su iz reda univerzitetskih profesora prava, advokata i drugih istaknutih pravnika.¹⁰³ Prema članu 27. Zakona, na istoj sjednici Skupštine vrši se izbor članova Savjeta koje bira Skupština na prijedlog nadležnog radnog tijela Skupštine iz reda kandidata koji su se javili na oglas i izbor članova Savjeta na prijedlog predsjednika Republike Makedonije. Sjednica Skupštine na kojoj se vrši ovaj izbor je hitna i održava se u roku od najmanje 30 dana od izbora članova Savjeta koje biraju sve sudije.

¹⁰⁰ Član 11. Zakona o Sudskom savjetu

¹⁰¹ Član 13, stav 1; član 14. Zakona o Sudskom savjetu

¹⁰² Član 18, stav 1, 2, 4. Zakona o Sudskom savjetu

¹⁰³ Član 26. Zakona o Sudskom savjetu

Prestanak mandata članovima Savjeta

Članu Savjeta mandat prestaje istekom vremena na koje je izabran, na njegov zahtjev, ispunjavanjem uslova za starosnu penziju u skladu sa zakonom, ako je osuđen pravosnažnom sudskom presudom za krivično djelo na bezuslovnu kaznu zatvora od najmanje šest mjeseci ili drugo krivično djelo koje ga čini nedostojnim vršenja funkcije člana Sudskog savjeta, ako mu se utvrdi trajna nesposobnost za vršenje funkcije i ako je izabran na drugu javnu funkciju ili profesiju.¹⁰⁴

Nadležnosti Sudskog savjeta

Sudski savjet je nadležan:

- da bira i razrješava sudije,
- da bira i razrješava predsjednike sudova,
- da utvrđuje prestanak sudijske funkcije,
- da bira i razrješava sudije porotnike,
- da prati i ocjenjuje rad sudija,
- da odlučuje o disciplinskoj odgovornosti sudija,
- da utvrđuje nestručno i nesavjesno vršenje sudijske funkcije,
- da utvrđuje prestanak sudijske funkcije zbog trajne nesposobnosti za rad sudije,
- da odlučuje o oduzimanju imuniteta sudije,
- da odlučuje o zahtjevu za odobravanje pritvora sudije,
- da predlaže dvoje sudija Ustavnog suda Republike Makedonije iz reda sudija,
- da razmatra godišnji izvještaj Vrhovnog suda o utvrđenim načelnim stavovima i načelnim pravnim mišljenjima u vezi s pitanjima od značaja za obezbjeđenje jedinstvene primjene zakona,
- da odlučuje o privremenom odstranjivanju sudije od vršenja sudijske funkcije,
- da utvrđuje broj potrebnih sudijskih mjesta po sudovima,
- da razmatra i ocjenju tromjesečne i godišnje izvještaje o radu sudova,
- da se stara o ugledu sudija i povjerenju građana u sudstvo,
- da podnosi izvještaj o radu,
- da donese poslovnik i druge opšte akte kojima uređuje poslove iz svoje nadležnosti,
- da utvrđuje orijentacioni broj predmeta koje sudija treba da riješi mjesečno i
- da obavlja i druge poslove utvrđene zakonom.¹⁰⁵

Sredstva za rad Savjeta obezbjeđuju se iz budžeta Republike Makedonije iz dijela označenog kao Sudska vlast.¹⁰⁶

Savjet javnih tužilaca

Ustav Republike Makedonije

Ustavom je propisano da se nadležnost, sastav i struktura Savjeta javnih tužilaca, mandat njegovih članova, kao i osnove i postupak za prestanak funkcije i razrješenje člana Savjeta uređuju zakonom. Također je propisano da Savjet javnih tužilaca bira *javne tužioce*, bez ograničenja trajanja mandata, za razliku od *javnog tužioca Republike Makedonije*, kojeg imenuje i razrješava Skupština Republike Makedonije na period od šest godina, s pravom na ponovno imenovanje. Prilikom izbora javnih tužilaca poštovaće se odgovarajuća i pravična

¹⁰⁴ Član 30. Zakona o Sudskom savjetu

¹⁰⁵ Član 31. Zakona o Sudskom savjetu

¹⁰⁶ Član 138. Zakona o Sudskom savjetu

zastupljenost građana koji pripadaju svim zajednicama. Savjet javnih tužilaca odlučuje i o razrješenju javnih tužilaca.¹⁰⁷

Zakon o Savjetu javnih tužilaca Republike Makedonije

Prema ovom zakonu, Savjet javnih tužilaca čini 11 članova, od kojih:

- javni tužilac Republike Makedonije je član Savjeta po funkciji,
- jednog člana Savjeta biraju javni tužioci u Javnom tužilaštvu Republike Makedonije, iz svojih redova,
- po jednog člana Savjeta biraju javni tužioci s područja viših javnih tužilaštava Bitola, Gostivar, Skoplje i Štip, iz svojih redova,
- jednog člana Savjeta pripadnika zajednice koja nije većina u Republici Makedoniji biraju svi javni tužioci u Republici Makedoniji, iz svojih redova, i
- četiri člana Savjeta bira Skupština Republike Makedonije iz reda univerzitetskih profesora prava, advokata i drugih istaknutih pravnika, od kojih su dvojica pripadnici zajednica koje nisu većina u Republici Makedoniji.¹⁰⁸

Mandat članova Savjeta javnih tužilaca

Mandat izabranih članova Savjeta traje četiri godine, s pravom na još jedan izbor. Isto toliko traje i mandat člana Savjeta koji je izabran na dopunskim izborima, zbog prijevremenog prestanka mandata člana Savjeta na čije mjesto je izabran. Izabranim članovima Savjeta iz reda javnih tužilaca miruje funkcija javnog tužioca tokom trajanja mandata u Savjetu. Članu Savjeta po funkciji prestankom funkcije prestaje i mandat u Savjetu.¹⁰⁹

Nadležnosti Savjeta

Savjet javnih tužilaca nadležan je da:

- daje mišljenje Vladi Republike Makedonije o prijedlogu za imenovanje i razrješenje javnog tužioca Republike Makedonije,
- bira i razrješava javne tužioce,
- utvrđuje prestanak funkcije javnog tužioca i odlučuje u drugom stepenu u postupku utvrđivanja disciplinske odgovornosti javnih tužilaca,
- odlučuje o utvrđivanju nestručnog i nesavjesnog vršenja funkcije javnog tužioca,
- prati rad javnih tužilaca na osnovu ocjene njihovog rada u skladu sa Zakonom o javnom tužilaštvu,
- odlučuje o privremenom udaljenju s funkcije javnog tužioca,
- postupa po predstavkama i žalbama građana i pravnih lica na rad javnih tužilaca,
- odlukom određuje broj javnih tužilaca u javnim tužilaštvima,
- do kraja februara tekuće godine odlukom utvrđuje broj slobodnih javnotužilačkih mjesta u osnovnim javnim tužilaštvima za naredne dvije godine i odluku dostavlja Akademiji za obuku sudija i tužilaca,
- razmatra i ocjenjuje godišnje izvještaje javnih tužilaštava,
- donosi Poslovnik o radu,
- donosi rješenje o mirovanju funkcije javnog tužioca,
- izdaje i oduzima službene legitimacije javnih tužilaca,
- vodi personalni dosije javnih tužilaca,
- podnosi izvještaj o svom radu,

¹⁰⁷ Član 106. stavovi 5, 6, 7. i 8. Ustava

¹⁰⁸ Član 6. Zakona o Savjetu javnih tužilaca (Službeni glasnik Republike Makedonije, br. 150/07 i 100/11). Izvor: internetska stranica www.pravo.org.mk (septembar 2015.)

¹⁰⁹ Član 7. Zakona o Savjetu javnih tužilaca

- daje mišljenja o zakonima iz djelokruga rada Savjeta,
- daje mišljenja o programima Akademije za obuku sudija i javnih tužilaca,
- objavi oglas i provede postupak izbora javnog tužioca za privremeno upućivanje u drugo javno tužilaštvo i
- vrši i druge poslove utvrđene zakonom.¹¹⁰

U postupku izbora člana Savjeta iz reda javnih tužilaca Savjet iz svog sastava formira Komisiju za pripremu kandidatskih lista, koju čine tri člana, i Komisiju za provođenje izbora članova Savjeta iz reda javnih tužilaca u Republici Makedoniji, koju čine predsjednik, dva člana i njihovi zamjenici.¹¹¹ Članu Savjeta javnih tužilaca prestaje mandat: istekom vremena na koje je izabran, na njegov zahtjev, ispunjavanjem uslova za starosnu penziju u skladu sa zakonom, ako je osuđen pravosnažnom presudom za krivično djelo na bezuslovnu kaznu zatvora od najmanje šest mjeseci ili na blažu kaznu za drugo krivično djelo koje ga čini nedostojnim da vrši funkciju člana Savjeta, ako trajno izgubi sposobnost za vršenje funkcije i ako je na njegov zahtjev i uz njegovu saglasnost izabran ili imenovan na drugu javnu funkciju ili profesiju.¹¹²

Sredstva za rad Savjeta obezbjeđuju se iz budžeta Republike Makedonije.¹¹³

VI. Evropske države u kojima ne postoji sudsko (i tužilačko) vijeće/savjet

U nekim evropskim državama ustavi i zakoni ne propisuju postojanje sudskog (i tužilačkog) vijeća/savjeta. Iz relevantnih i dostupnih dokumenata koji su korišteni u pripremi istraživanja proizlazi da takvo tijelo ne postoji u Austriji, Njemačkoj, Češkoj, Finskoj, Luksemburgu, Švicarskoj itd. Određeni oblik pravosudnog vijeća postoji u nekim od navedenih država, ali to tijelo je zaduženo samo za zastupanje općih i socijalnih interesa sudija odnosno tužilaca. U nastavku će biti prikazani primjeri Austrije i Njemačke.

VI.a Austrija

U državnom uređenju Republike Austrije ne postoji sudsko i (ili) tužilačko vijeće, odnosno ne postoji neki samostalni ili nezavisni organ zadužen za imenovanje, razrješenje, napredovanje i sl. sudija i tužilaca.¹¹⁴ „Udruženje austrijskih sudija je predložilo osnivanje Vijeća za pravosuđe, ali ovu ideju ne podržava Vlada.”¹¹⁵ Ustav Republike propisuje da sudije u Austriji imenuje predsjednik Republike na osnovu prijedloga državne Vlade. Proceduru imenovanja pokreće Vlada, na prijedlog državnog ministra pravde.

„Potrebno je spomenuti da se pri svakom sudu uspostavljaju petočlani ili sedmočlani kadrovski senati (*Personalsenate*), koji, prije svega, imaju značajnu ulogu u predlaganju kandidata na konkurs za sudijsku dužnost i u ocjenjivanju sudija. Članovi kadrovskog senata su po dužnosti predsjednik i jedan potpredsjednik suda, a drugi članovi se biraju među sudijama na četiri godine. Isti četveročlani organ postoji i u Vrhovnom državnom tužilaštvu (*Generalprokuratur*) i u višim državnim tužilaštvima (*Oberstaatsanwaltschaften*), gdje se imenuje kadrovska komisija. Svi članovi moraju ispunjavati uvjete za imenovanje na dužnost državnog tužioca. I ove komisije daju prijedloge za imenovanje tužilaca i nadležne su za

¹¹⁰ Član 9. Zakona o Savjetu javnih tužilaca

¹¹¹ Član 18. stav 1. i član 19. stav 1. i 2. Zakona o Savjetu javnih tužilaca

¹¹² Član 35. stav 1. Zakona o Savjetu javnih tužilaca

¹¹³ Član 55. Zakona o Savjetu javnih tužilaca

¹¹⁴ *Councils for the Judiciary, States without a High Council*, Preliminary report, Consultative Council of European Judges (CCJE), 2007

¹¹⁵ *Councils for the Judiciary, States without a High Council*, Preliminary report, CCJE, 2007

njihovo ocjenjivanje. Pri Vrhovnom sudu i pri sva četiri viša državna suda se, pored kadrovskih senata, formiraju i tzv. vanjski senati (*Aussensenat*), koji pored predsjednika i potpredsjednika suda imaju još tri člana (viši državni sudovi), odnosno pet članova (Vrhovni sud) i oni su sudije. U nadležnosti tih vanjskih senata je imenovanje nekih sudija. Njihovi prijedlozi se zajedno s prijedlozima kadrovskih senata dostavljaju Ministarstvu pravosuđa (...).¹¹⁶

VI.b Njemačka

U Saveznoj Republici Njemačkoj ne postoji sudsko i tužilačko vijeće kao poseban, nezavisan državni organ. Sudije sudova na državnom/saveznom nivou u Njemačkoj biraju zajedno nadležni državni ministar i Izborna komisija za sudije, a imenuje ih predsjednik Republike. Izborna komisija za sudije se sastoji od 16 pokrajinskih ministara pravde (po jedan iz svake pokrajine) i 16 članova koje bira Bundestag. Međutim, u njemačkim sudovima postoje tijela koja su zadužena za predstavljanje i brigu o socijalnim pravima sudija i tužilaca.

„Savezni zakon o sudijama (*Deutsches Richtergesetz*) predviđa postojanje dva organa predstavljanja u svim saveznim sudovima, i to:

- Vijeće sudija (*Richterrat*), koje se bavi općim i socijalnim interesima sudija na sudovima. To je u pravilu tročlani organ (samo je u Saveznom sudu i Saveznom patentnom sudu petočlan), čiji članovi su izabrani na mandat od četiri godine. Predsjednik suda i njegov zamjenik ne mogu biti njegovi članovi. Savezni zakon o sudijama propisuje dužnost formiranja takvih organa i u svim ostalim sudovima, koji su u nadležnosti pokrajina i koji su uređeni pokrajinskim zakonima.
- Vijeće predsjednika (*Prasidialrat*), koje učestvuje u imenovanju sudija određenog saveznog suda. Predsjednik suda i njegov zamjenik su članovi po službenoj dužnosti. Pored njih, sudije biraju još dva do pet članova. Vijeće učestvuje u svakom imenovanju, izboru ili premještanju saveznog sudije. Savezni zakon propisuje formiranje takvih vijeća u svim sudovima i na nivou pokrajina.

Tužilačka vijeća su formirana u pokrajinama i ona imaju iste zadatke kao vijeća sudija. Smatraju se predstavničkim organima tužilaca, koji imaju zadatke u oblasti socijalnih i općih prava tužilaca, jer po zakonu tužioci imaju pravo na samoupravljanje. Tužilačka vijeća obavljaju razne organizacijske, unutrašnje i kadrovske poslove. Npr. u pokrajini Donja Saksonija u tužilaštvu sa više od 20 tužilaca tužilačko vijeće ima tri, a inače ima samo jednog člana. U okviru Ministarstva pravosuđa formira se Glavno tužilačko vijeće koje ima tri člana. Po funkciji je kao vijeće predsjednika (*Prasidialrat*), koje imaju sudije. Glavno tužilačko vijeće učestvuje u nekim poslovima koji se odnose na status tužilaca (disciplinski postupci, razrješenje tužilaca itd). Članovi Vijeća se biraju među tužiocima (...).¹¹⁷

¹¹⁶ Informacija preuzeta iz komparativnog pregleda *Nekateri vidiki pravosodnih sistemov*, Marjana Križaj i Janez Blažič, Državni zbor Republike Slovenije, 2015. godine, str. 6

¹¹⁷ Isto, str. 8

VII. Literatura i izvori

Councils for the Judiciary, States without a High Council, Preliminary report, 2007, Consultative Council of European Judges (CCJE)

Guide to the European Network of Councils for the Judiciary, 2015, European Network of Councils for the Judiciary (ENCJ)

Komparativni pregled *Nekateri vidiki pravosodnih sistemov*, Marjana Križaj i Janez Blažič, 2015, Državni zbor Republike Slovenije

Knjiga *The Italian Judicial System*, Visoko pravosudno vijeće Republike Italije

The Portuguese High Council of the Judiciary and the High Council of Administrative and Tax Courts, in light of the Opinion no.10 (2007) of the Consultative Council of European Judges – CoE, 2011, Plácido Conde Fernandes

Internetska stranica Vijeća Evrope

[https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCJE\(2007\)4&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=DGHL-Judges-CCJE&BackColorInternet=FEF2E0&BackColorIntranet=FEF2E0&BackColorLogged=c3c3c3](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCJE(2007)4&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=DGHL-Judges-CCJE&BackColorInternet=FEF2E0&BackColorIntranet=FEF2E0&BackColorLogged=c3c3c3)

Internetska stranica Konsultativnog vijeća evropskih sudija (*Consultative Council of European Judges - CCJE*) http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/ccje/textes/DocsRef_en.asp

Internetska stranica Državnog zbora Republike Slovenije

<https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/raziskovalnaDejavnost/RaziskovalneNaloge>

Internetska stranica Evropske mreže pravosudnih vijeća (ENCJ)

http://www.encj.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=9&Itemid=11

Internetska stranica Visokog pravosudnog vijeća Republike Italije

www.csm.it/documenti%20pdf/.../inglese.pdf

Internetska stranica Senata Republike Italije https://www.senato.it/.../costituzione_inglese.pdf

Internetska stranica Ministarstva pravosuđa Republike Poljske

<http://ms.gov.pl/en/the-judiciary-in-poland/>

Internetska stranica Senata Republike Poljske

<http://www.senat.gov.pl/en/about-the-senate/konstytucja/chapter-viii/>

Internetska stranica sudova Litvanije

<http://www.teismai.lt/data/public/uploads/2014/12/republic-of-lithuania-law-amending-the-law-on-courts.doc>

<http://www.teismai.lt/en/national-courts-administration/about-administration/679>

Internetska stranica Sudskog vijeća Republike Litvanije

<http://www.teismai.lt/en/self-governance-of-courts/judicial-council/about-council/660>

Internetska stranica Parlamenta Republike Litvanije
<http://www3.lrs.lt/home/Konstitucija/Constitution.htm>

Internetska stranica Tužilaštva Republike Litvanije:
<http://www.prokuraturos.lt/LinkClick.aspx?fileticket=MYZS8YxP3KI%3d&tabid=186>

Internetska stranica Sudskog vijeća Republike Slovenije <http://www.sodni-svet.si/predstavitev/>

Internetska stranica Službenog lista Republike Slovenije <http://www.uradni-list.si/1/content?smode=ul&cmd=search&mode=&q=Zakon+o+sodi%C5%A1%C4%8Dih&search=I%C5%A1%C4%8Di§m=&rubm=&ulsby%5B%5D=1&part=u&t=&df=26&mf=7&yf=2015&dt=26&mt=8&yt=2015>

Internetska stranica Državnog tužilačkog vijeća Republike Slovenije
http://www.drzavnotozilski-svet.si/sestava_in_clani.html

Internetska stranica Pravno-informacijskog sistema Slovenije
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5812>

Internetska stranica Skupštine Crne Gore <http://www.skupstina.me/>

Internetska stranica Službenog lista Crne Gore <http://www.sluzbenilist.me/>

Internetska stranica Narodnih novina Republike Hrvatske <http://narodne-novine.nn.hr/>

Internetska stranica Narodne skupštine Republike Srbije <http://www.parlament.gov.rs/>

Internetska stranica Legislationline
<http://www.legislationline.org/documents/action/popup/id/8236>

Internetska stranica Ministarstva pravde Republike Makedonije <http://www.pravda.gov.mk/>

Internetska stranica Vrhovnog sudskog savjeta Republike Makedonije
http://www.vss.justice.bg/en/root/f/upload/5/judiciary_system_act.pdf

Internetska stranica <http://www.pravo.org.mk>

Internetska stranica Hrčak – Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske <http://hrcak.srce.hr/>

Internetska stranica Ustavnog suda Republike Bugarske <http://constcourt.bg/en/legislation>

Internetska stranica Visokog sudskog savjeta Republike Bugarske
http://www.vss.justice.bg/en/root/f/upload/5/judiciary_system_act.pdf